ÖZGÜRLÜĞÜN VE SOSYALİZMİN SESİ

SOSYALİST MEZOPOTAMYA

sosyalistmezopotamya@gmail.com Twitter: @SosyalistMezop Facebook: Sosyalist Mezopotamya

KKP BÜLTENİ - 10
TEMMUZ 2021

Editör

Bu sayıda KKP kampanya ve faaliyetlerinin yanı sıra gündemle ilgili farklı yazılar yer almaktadır. İlgiyle okuyacağınızı umuyoruz ve görüş önerilerinizle bize dönmenizi bekliyoruz.

KKP'den İş, Emek, Özgürlük Kampanyası

XEBAT, KED, AZADÎ

Netewparêziya Çepgir û Rastgir

• Şerefxan CIZÎRÎ

KKP'nin Aşil Topuğu: Örgüt, Örgütlenme ve Kurumsallaşma - II

• Sinan ÇİFTYÜREK

Nurhak Ayaktayken "Öldü mü Denir Onlara"?!

• Temel DEMİRER

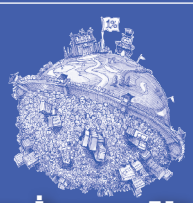

Kaptalizm, İnsana Ait Olan Herşeyi Tahrip Eder

• Hüsnü GÜRBEY

Hozan û Dengbêjê Cîhanê: Wêjekarê Nemir, "William Shakespeare"

• Rûmet Onur KAYA

İşçi Sınıfı Enternasyonalizmi ve Azınlık Hakları

• Enver ŞEN

Editör

10. sayımızla yeniden merhaba!

Bu sayıda KKP kampanya ve faaliyetlerinin yanı sıra gündemle ilgili farklı yazılar yer almaktadır. İlgiyle okuyacağınızı umuyoruz ve görüş önerilerinizle bize dönmenizi bekliyoruz.

*Sosyalist Mezopotamya'nın gündeminde, esas "İş, Ekmek, Özgürlük" adıyla ve 'İş İş İş, 6 Saatlik İş, Herkese İş" ana sloganıyla KKP Emek Kampanyası vardı. Mart ayı başında startı verilecek olan Kampanya Covit-19 nedeniyle 4 Haziran 2021'de Diyarbakır Gazeteciler Cemiyeti'ndeki basın açıklamasıyla başlatıldı. Başta Diyarbakır merkezli olmak üzere; Kürdistan ve Türkiye'de; sokakta bildiri dağıtımı, basın, sendika, kurumlarla görüşme kahvehane propagandaları, mevsimlik işçileri ziyaretlerle sürdü, sürdürülecek.

Ekonomik krizin sosyal sonuçlarının toplumu kanser gibi sardığı koşullarda;

Çalışmak isteyen ama iş bulamayan İŞSİZLERİN

Çalışan ama evine aş-ekmek götüremeyen İŞÇİLERİN

Artık ucuz ve yedek emek gücü bile olamayan KADINLARIN

Asgari ücrete iş bulamayan ÜNİVERSİTE MEZUNLARININ

"Sadece yol-yemek veren bir yerde çalışırım" diyen İŞSİZ GENÇLERİN

Siftah yapamadan dükkanı kapatan KÜÇÜK ESNAFIN…

Amed, Dilok, Wan, Riha'da iki kişiden biri işsiz, 10 kişiden 7'si borçlu olan HALKIMIZIN… Bu yaşamsal sorunlarının sorumlusu kapitalizm ve siyasi iktidarlarıdır denilerek her araç ve yöntemle dile getirilecek.

KKP heyeti sokakta işçilerden, halktan ve ziyaret ettiği kurumlardan;

1- "İş iş iş, 6 saatlik iş, herkese iş!" talebinin gerçekleşmesi…

2- Kayıt dışı çalışmanın özellikle Suriye'den göçlerle olağanüstü arttığı, yasadışı ve sosyal haklardan yoksun milyonların çalıştırıldığının gündeme getirilmesi…

3- Artık yedek ve ucuz iş gücü bile olamayan kadınların sorunun gündeme getirilmesi…

4- İşveren resmiyette işçiye 2825 lira asgari ücret ödüyor el altından ise bunun bir miktarını geri aldığının deşifre edilmesi…

5- Kürdistan'da ekonomik kriz ve sosyal sonuçlarının daha ağır olduğu, devletin 100 yıldır Kürt meselesine "güvenlik ve terör" parantezinden baktığı için sadece cezaevi-karakol-yol yaptığını belirtip, ekonomik krizin asıl nedenlerinden birisinin de bölgede izlenen ve sürdürülen savaş politikasını teşhir etmek için destek istedi.

*Halkımızın diğer önemli ve güncel meselesi, Kürt siyaseti arasında Güney Kürdistan'da yaşanan iç gerilim ve büyüyen çatışma riskidir. Biz başından beri, özellikle de KBY ile Özerk Rojava'nın Konfederal statüsünün bıçak sırtında yürüdüğü bugün, Brakujinin dirilmemek üzere toprağa gömülmesi gerektiğini savunduk, savunuyoruz. Çağrımız Kürt halkının kazanımlarını savunan ve büyütmek isteyen herkesedir; gelin gerilimi soğutmak için bir avuç su dökün!

*Onur Haftası etkinlikleri nedeniyle polisin LGBTİ+'ya yönelik orantısız güç kullanarak estirdiği terörü kınıyoruz.

*Savaş ve açlıktan kaçıp Diyarbakır otogarına her gün gelen yüzlerce Afgan-Pakistan-Tacik… Batı kentlerine ve oradan da Avrupa'ya gitme yolculuğunda tarifi zor sorunlar yaşıyor. Bugün yüzler, binlerle yaşanan göç, küresel tedbir alınmazsa yarın milyonlarca göç yaşanacak. Tedbir ise gayet basit; dün Afrika ve Asya'nın yeraltı yerüstü kaynaklarını çalıp Batıda zenginliğe dönüştürenler, bugün-yarın milyonların kapılarını çalmamaları için Afrika ve Asya'da yani kendi ülkelerinde iş-aş-ekmek imkanlarının yaratılması için adım atmalıdırlar. Onların zenginliklerinin bir kısmını onlarla paylaşmalı yoksa Avrupa istila edilecek ve hiçbir ordunuz bunu engelleyemez.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle!

İÇİNDEKİLER

İktidarın Birey ve Toplum Üzerindeki Varlığı
Heybet AKDOĞAN 4

Netewparêziya Çepgir û Rastgir
Şerefxan CIZÎRÎ 6

KKP'nin Aşil Topuğu: Örgüt, Örgütlenme ve Kurumsallaşma!-II
Sinan ÇİFTYÜREK 8

Nurhak Ayaktayken "Öldü mü Denir Onlara"?!
Temel DEMİRER 12

Şahsenem
Diljan DÊRSIMÎ 19

Türk Edebiyatında Kore Savaşı'na Farklı İki Bakış
Mahsuni GÜL 21

Kapitalizm, İnsana Ait Olan Herşeyi Tahrip Eder
Hüsnü GÜRBEY 23

Sosyalizm Uzakta Değil Çok Yakınımızda!
Hasan IŞIK 27

Hozan û Dengbêjê Cîhanê: Wêjekarê Nemir, "William Shakespeare"
Rûmet Onur KAYA 30

15-16 Haziran'ı Hatırlamak ve Hatırlatmak
Mustafa Korkmaz 32

Adıyaman Cezaevi Yıkılırken
Yusuf ÖZBEY 34

İşçi Sınıfı Enternasyonalizmi ve Azınlık Hakları
Enver ŞEN 36

Hamidiye Alaylarından Köy Koruculuğuna
Eyüp YALUR 38

KÜRDİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ (KKP)
BÜLTEN-10
TEMMUZ **2021**

Genel Merkez:
Fidanlık mah. Sağlık 1
Sok. Arzu Apt. No: 55/7
Kızılay / Çankaya Ankara.

KKP'den İş, Emek, Özgürlük Kampanyası

İŞ İŞ İŞ, 6 SAATLİK İŞ, HERKESE İŞ!

Kürdistan Komünist Partisi (KKP), kapitalizm ve ekonomik krizin işsizler, işçiler ve yoksullar üzerindeki yıkıcı sosyal sonuçlarına karşı "İş iş iş, 6 saatlik iş, herkese iş" sloganıyla startını verdiği emek kampanyasını, Güneydoğu Gazeteciler Cemiyeti'nde (GGC) düzenlediği basın açıklaması ile duyurdu. Açıklamaya KKP Genel Başkanı Sinan Çiftyürek, Halkların Demokratik Partisi (HDP) Urfa Milletvekili Nusrettin Maçin ve çok sayıda kişi katıldı.

Kampanyanın startına ilişkin açıklama Kürtçe ve Türkçe yapıldı. KKP Adıyaman İl Başkanı Mustafa Korkmaz açıklamanın Türkçesini, Maçin ise Kürtçesini okudu. Türkiye'deki ekonomik krizin koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla beraber derinleştiğini, milyonlarca yurttaşın işsiz kaldığını, çalışan yurttaşların ise bu ekonomik koşullarda hayatta kalmakta zorlandığını ifade eden Maçin, adeta tüm emekçilerin ölüme terk edildiğini kaydetti.

Açıklamanın Türkçe ve Kürçe metinleri olduğu gibi yayınlıyoruz.

BASINA VE KAMUOYUNA

Sayın kurum temsilcileri,

Bize destek vermeye gelen değerli dostlar

Ve Değerli basın emekçileri…..

Hoş geldiniz hepinizi saygıyla selamlıyoruz!

Türkiye ekonomisi zaten krizdeydi, Covit-19 ile birlikte kriz derinleşti, derinleşiyor. Sosyal sorunlar ağırlaşıyor, sözün bittiği yerdeyiz! Öyle ki;

Milyonlarca işsiz hayatta kalabilmek için çalışmak zorunda ama iş yok! Ve AKP iktidarının her alanda uyguladığı yandaş politikasında iş bulmak da çok zor! İşsiz bir iş bulsa da aldığı ücretle evine aş-ekmek götüremiyor! Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile on binlerce işçi emekçi ihraç edilmiş ve bir başka işte çalışması yasaklanarak ölüme terkedilmiş! Yüzyıllardır her alanda erkeklerle eşit haklar için mücadele veren emekçi kadın artık ucuz ve yedek emek gücü bile olamıyor. Üniversite bitiren asgari ücrete bile iş bulamıyor. Küçük esnaf siftah yapamadan dükkânı kapatıyor.

Kürdistan'da mevsimlik tarım işçileri her yıl artıyor. Ama hiçbir sosyal hakları yok. Her yıl yüzlerce işçi yollarda tarafik cinayetlerinde yaşamını yitiriyor. Ayrıca Türkiye kentlerinde ırkçı saldırılara uğruyor ve canlarını zor kurtarıyorlar.

Amed, Dilok, Wan, Riha'da yani Kürdistan'da tablo daha ağır. İki kişiden biri işsiz, 10 kişiden 7'si borçlu. Çünkü sömürgeci rejim; kaynakları üretim-istihdam yaratacak yatırım yerine güvenlik amaçlı yol-karakol-cezaevi yapımın da kullanmakta!

Milyonlarca işsiz, işçi, yoksul yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Sosyal kanser işsizlik, yoksulluk ve enflasyon tırmanıyor. Evde aş pişiremeyenlerin oranı artıyor! İşsizler, işçiler, kent yoksulları nefes alamıyor! Eşitsizlik uçurumu derinleşiyor, zengin daha zenginle-

şirken fakir daha da fakirleşiyor! Bir uçta yoksulluk diğer uçta milyarder sayısı artıyor. Bu tablo ağır sosyal sorun ve travmalara yol açıyor. İşsize, işçiye, evsize "yeter bıçak kemiğe dayandı" dedirttiriyor.

Kültürel, ahlaki değerlerde de yıkım derinleşiyor!

Yeterli gıdaya erişemeyip "açız açççç" diyerek intihara sürüklenenler… Halk pazarları kapanışında artık-çürük sebze meyve toplama ya da çöplükte yiyecek arama sorun ve utancını yaşayanlar… Bakkaldan "zeytinyağını bardakla, salçayı kaşıkla alanlar"... Yatağa aç girenler… Sokakta yatan evsizler… Çalışan ama çocuğunun eğitim masraflarını karşılayamayan işçi baba… Ve "bu ücretle geçinemiyoruz" diye yürüyen hatta intihar eden işçiler…. Maddi olduğu kadar manevi olarak da büyük bir yıkım yaşıyorlar. Ekonomik, sosyal sorunlarla paralel kültürel yıkım, toplumsal ahlaki değerlerde erozyon yaşanıyor! Toplumdan dışlanma genişliyor.

Devletin, işçi emekçilerin insanca ve onurluca yaşamasını sağlayacak iş, yeterli ücret ve sosyal haklarını karşılamak yerine sosyal yardım denilen ve "ne yaşatan ne öldüren" şeklindeki sadaka kültürü de maddi ve manevi yıkımı hızlandırıyor!

İktidar bu tabloyu; Libya, "Mavi Vatan", Karadeniz "gaz müjdesi" Dağlık Karabağ ve Kürdistan Bölgesi ile Özerk Rojava'da "zafer" arayışları ile örtmek istedi ancak aradığını bulamadı. Tersine izlenen savaş siyaseti ekonomik krizi derinleştirdi, sosyal sorunları ağırlaştırdı. Yani işçinin, yoksulun gerçek gündemini değiştiremedi! AKP tabanındaki erimeyi, kopuşu durduramadı! Erdoğan ne zaman sokağa çıksa "işsizim, açım" feryatlarıyla karşılaşıyor. Çünkü işsizin, işçinin, yoksulun gerçek gündemi; işsizlik, enflasyon ve zam yağmurları…!

*Bu tablonun sorumlusu kapitalizm ve siyasi iktidarlarıdır. Buna karşı örgütlenmek, birlikte iş-ekmek-özgürlük mücadelesini geliştirmekten başka çıkar yol yoktur. Ya hep birlikte işsizliği, yoksulluğu, açlığı yaratan sömürgeci sömürü düzenine karşı mücadele edip insanca bir yaşam kuracağız ya da kapitalizmin çarkları arasında ezileceğiz.

*Kapitalistler, siyasal temsilcileri bilsinler ki; iş-aş-özgürlük yoksa kapitalist sömürü düzeninin ve sokağın da huzuru olmayacak! İşsizlerin, işçilerin, yoksulların kapitalizme karşı isyanı; demokratik bir hak olduğu kadar artık yaşayıp ayakta kalabilmenin de bir gereği haline geldi. O halde; zenginlik içinde yoksulluğu, açlığı bizlere reva gören, çalışma "kutsal" deyip milyonları işsiz bırakan kapitalist sömürü düzenine HAYIR diyelim!

KKP olarak kapitalizme ve ekonomik krizin işsizler, işçiler ve yoksullar üzerindeki yıkıcı sosyal sonuçlarına karşı EMEK KAMPANYASI'nın startını veriyoruz!

İş-Emek-Özgürlük adını verdiğimiz kampanyamızı; İş, İş, İş! 6 Saatlik İş! Herkese İş! sloganıyla sürdüreceğiz.

Sizleri;

Sosyal kansere dönüşen işsizlikle mücadeleye;

İşsizlerin, yoksulların, asgari ücretlilerin her an yaşadıkları SOSYAL ÖLÜM olan ağır sosyal sorunlara karşı mücadeleye destek vermeye çağırıyoruz!

Saygılarımızla!

04.06.2021

Kürdistan Komünist Partisi - KKP

***

JÎ RAYA GIŞTÎ Û ÇAPEMENÎYÊ RE

Birêz nunerên sazûman a

Hevalên hêja yên ku hatin piştgirîya me

Û xebatkarên çapemeniyê yên hêja

Hûn bi xêr hatin, em bi rêzdarî we hemiyan silav dikin!

Aboriya Tirkiye yê berê di krîzê de bû, krîz bi Covit-19 kûrtir bû her ku diçe kûrtir dibe. Pirsgrêkên civakî jî her diçe girantir dibin, êdî ne dema axaftinê ye! Wusa ku;

Bi milyonan kesên bêkar ji bo li jiyanê bimînin divê bixebitin, lê mixabin kar tune ye! Jixwe di şertên desthilatdariya AKPê de ku polîtîkayan bo alîgirên xwe diçespîne, kardîtin pir zehmet e! Kesekî betal gava kar bibîne jî, bi qezenca xwe nikare nan û xurekek têr û ehîl bibe malê! Bi Biryarnameyên di Hukmê Qanûnan de (KHK) bi deh hezaran karker û kedkar ji xebatê hatine dûrxistin, ew di tu cihekî din de nikarin bixebitin û bi vî awayî bûne wekî mehkûmê mirinê! Bi sedsalan jinên kedkar ji bo ku li hember mêran bigihîjin mafên wekheviyê tekoşîn didin, lê niha êdî nikarin bibin hêza keda erzan an şûngir jî. Kesên ku zanko diqedînin, bi mûçeya herî kêm jî nikarin kar bibînin. Esnafên biçûk bêsîfteh êvaran dikanên xwe digrin.

Karkerên demsalê a çandiniyê hersal di Kurdistanê de zêde dibin. Mixabên qet mafê kî van ê civakî tunneye! Van karkeran di rêyan da hersal bi sedan kes di qezayên trafîkê de jiyana xwe dest didin. Di aliy kî din jî bajarên Tirkan da rastê êrişên nijadperestî tên û pirîk caran canê xwe ji van êrişan zor xelas dikin.

Li Amed, Dîlok, Wan û Rihayê ango li seranserê Kurdistanê ev tablo girantir e. Ji du kesan yek betal e, ji 10 kesan 7 jê deyndar in. Lewra rejîma mêtingehkar, çavkaniyên welêt ji dêvla ku di qada hilberîn û kardîtinê de wekî veberhênan pêk bîne, bi mebesta ewlehiyê di çêkirina riyan û avakirina qereqol û zîndanên nuh de

xerc dike!

Bi milyonan kesên bêkar, karker û xizan, nikarin pêdiviyên jiyanê bi dest bixin. Betaliya ku bûye penceşêra civakî, feqîrî û enflasyon her diçe pir dibin. Rêjeya kesên ku li malê xwarinê napijînin roj bi roj zêde dibe! Kesên bêkar, karker û xizanên li bajaran êdî nikarin nefesê bistînin! Rêjeya newekheviyê jî çiqas diçe bilind dibe, zengîn bêtir zengîn û xizan jî xizantir dibin! Li aliyekî hejmara feqîran li aliyê din hejmara kesên milyarder zêde dibin. Vê tabloyê dibe sebebê pirsgrêk û travmayên giran ên civakî û ev rewş bi bêkaran, karkeran û bêmalan peyva “êdî bes e, kêr gihîşt hestî” dide gotin.

Di nirxên exlaqî û çandî yên civakê de jî, her diçe rûxandin bi pêş dikeve!

Ji aliyekî ve kesên ku nikarin xureka têr û ehîl bidestxînin, bi peyva “em birçî ne birçî!” dinalin û ber bi xwekuştinê diçin... Li aliyê din kesên ku di dema girtinê de li ber derê bazarên taxê li benda fêkî û zêrzewatên xerabûyî ne, an jî kesên li cihên qirş û qalan li xwarinê digerin ku bi vê arîşeyê û fediyê dijîn... Hemwelatiyên ku “zeytê bi sitekanan, ava firengiya bi kevçiyan” dikirin... Kesên ku êvarê birçî radizên... Bêmalên ku li kuçeyan dimînin... Bavên ku karker in jî nikaribin xerc û mesrefên perwerdeya zarokên xwe dabîn bikin... Û karkerên ku bi diruşma “em bi vê mûçeyê nikarin debara malê bikin” dimeşin.. Hin karker xwe dikujin... Ew ne tenê ji aliyê aborî herwiha ji aliyê manewiyatê ve jî dirûxin. Niha erozyonek di nirxên rewiştî yên civakî de heye û rizandinek çandî bi arîşeyên civakî û aborî re tê jiyîn. Hejmara kesên ji civakê dûr dikevin pir dibe.

Devlet li cihê ku mûçeyek ehîl an karekî ku jiyaneka bi rûmet bisepîne û mafên civakî bo karkeran dabîn bike, bi navê “alîkariya civakî” xelkê “ne dikuje ne dihêle”! Bi afirîna çanda parsekiyê rûxandina darayî û manewî bi pêş dixe!

Desthilatdarî, dixwest ser vê tabloyê bi propagandaya Lîbya, “nîştimanê şîn”, “mizgîniya xaza li Deryaya Reş”, Şerê Qerebaxê û bi lêgerîna “serkeftina” li Herêma Kurdistanê û Rojavaya Xweser binixumîne. Lê belê xwesteka wan neçû serî. Dijraberî vê siyaseta cengê ya ku disepandin, qeyrana aborî kûrtir kir, arîşeyên civakî girantir kir. Ango nikaribûn rojeva rasteqîne ya karker û xizanan biguherînin. Nikaribûn belavbûn û pişivîna girseya AKPê bisekinînin! Kîjan demê Erdogan derkeve kuçeyê, pêrgî feryadên “ez betal im, birçî me!” rû bi rû dibe. Lewra rojeva rasteqîne ya bêkaran, karkeran, feqîran, derfetên xebatê, rêjeya enflasyonê û barana zeman e!...

Berpirsê vê tabloyê kapîtalîzm û desthilatdariya siyasî ye. Li dijî vê yekê ji xeynî rêkxistinbûnê, pêşxistina tekoşîna bo nan, kar û azadiyê tu rê tune ye. Ya em dê di nava çerxên kapîtalîzmê de bipelçiqin, an jî em dê li dijî sazûmana kedxwar û mêtingehkar a ku birçîtiyê, xizaniyê û betaliyê diafirîne bi hevkarî têbikoşin û jiyaneka mirovane damezrînin.

*Bila kapîtalîst û nûnerên wan ên siyasî bizanibin ku, heke ji me re kar, xurek û azadî tune be, dê aramiya sazûmana kedxwar a kapîtalîzmê û ya kuçeyê jî tune be! Raperîna karkeran, bêkaran û xizanan a li dijî kapîtalîzmê, bi qasî ku mafekî demokratîk e herwiha pêwîstiyeke jiyanê û sekna li ser piyan e jî. Di vê rewşê de, di hebûnê de tunebûnî û herwiha ji yên ku me layiqî birçîtiyê dibînin, ji sazûmana kapîtalîst ya ku bi peyva “xebat tiştekî pîroz e” milyon kesan bêkar dihêle re em bibêjin NA!

Em wekî KKP, HELMETA KEDÊ didin destpêkirin! Ew dê li dijî kapîtalîzmê û qeyrana aborî ya encamên wêranker ên civakî ku li ser xizanan, karkeran û bêkaran pêk tîne be!

Kampanyaya xwe ya ku em navê Xebat, Ked û Azadiyê lê dikin, bi dirûşmên: Xebat, Xebat, Xebat! Xebata bo 6 Saetan! Ji Hemî Kesan re Xebat, em dê bidomînin.

Em we rêzdaran;

Vexwendî piştgiriya tekoşîna li dijî arîşeyên civakî yên giran ku êdî gihîştine asta MIRINA CIVAKÎ dikin. Niha bêkar, xizan û kesên ku kêmtirîn mûçeyan digrin di vê rewşê de ne!

Bi rêz û hurmet!

04.06.2021

Partîya Komunîst a Kurdistan KKP

Heybet AKDOĞAN

İKTİDARIN BİREY VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ VARLIĞI

Toplum insan etkileşimleri üzerine kurulu bir sistemdir.

Toplumsal yaşam içinde birey sadece etkileşimlerini sürdürmekle kalmaz, aynı zamanda yaşam içindeki tercihlerini, kendilerinden öncekilerin belirledikleriyle, kendini sınırlı bir durumda bulur. Verili bir toplumsal sistem içinde olan birey; medeni durumu, eğitimi ve toplumsal sınıf statüsüne uygun olan rollerini oynamak zorundadır. Bireyin içinde olduğu bu gerçek, bireyin belirlenmiş otoritelerin varlığını kabul etmesidir.

Toplumun üyesi olan birey günlük alışkanlıklarını refleksif olarak yerine getirirken, bunun yanında içinde bulunmuş olduğu toplumun kimliğini kazanmış olur. Böylece birey otoriter güçlerle şekillenmiş toplumun devamlılığına katkıda bulunur.

Bireyin dışında olan, bireyi düşünme ve davranış konusunda yönlendiren her olgu ve süreç bireyin üzerindeki toplumsal iktidardır. İktidar bu anlamda toplumsal alanın her yerinde mevzilenmiştir. Bu gerçekler nedeniyle her bireyi etkileme gücüne sahip olan iktidar ilişkiseldir ve verili olması nedeniyle üretilebilirdir.

Daha çok politik içeriğiyle bilinen iktidar, toplumsal alanın içinde varlığını bulan ve politikleşen bir yaptırım gücüdür. Bu nedenle her politik iktidar kendisine tabi olan topluluğun değerleri ve eğilimlerini dışarıda bırakmaz. Etki oranı ve gücü değişen, kaynakları ve araçları farklılaşan bir yığın iktidar gücü, toplumsal mecrada bireyi etkilemekte ve ondan devamlı itaat beklemektedir.

Birey denen toplumsal varlık, sınırları içiçe girmiş ve birbiriyle bağlantılı iktidar ağlarıyla örülü, kimi zaman görünen, kimi zaman görünmeyen iktidar istekleriyle devamlı iletişim hâlindedir.

İktidar kelimesi bireyin ve toplumun aklında genelde bir hükümet adını çağrıştırmaktadır. Oysa iktidar, değişen, dönüşen bir verili yapı olup, birey ve toplumda sonuçlar elde etmek isteyen bir egemenlik sistemidir. Toplumsal düzeni şekillendiren iktidar, bireyin ve toplumun ulaşmak istediği hedeflerde kendini gösteren, dolayısıyla birey ve toplumun önceden hazırlanmış yaşam kurgusu içindeki canlı hücredir.

İktidarın birey ve toplum içindeki en belirgin hâli geçmiş zamana ilişkinin bir baskı ve ikna yönteminin olmasıdır. Otoriteler tarafından verilmiş bir kararın önceden kabullenilmesi, birey ve toplum açısından faydacı olup olmaması düşünülmeden kabul edilmektedir. Bireyin ve toplumun sorgulama yetisinin iktidar tarafından eliminize edilmiş olması, bireysel ve toplumsal birikimin, iktidar kontrolünde olduğunu göstermektedir.

Gücün (iktidarın) ikna sürecindeki kontrolü bireyde ve toplumda ortak davranışların sergilenmesi konusunda belirleyicidir. Bu nedenle bireyin ve toplumun her ne kadar sorgulama yeteneği olsa da bu yeteneklerinde iktidarın (otoritenin) benimsetmiş olduğu sorgulama sınırlarının dışına çıkamamaktadırlar.

Toplumsal hareketleri bir bedende bütünleyen iktidar için tek tip toplum modeli, iktidarın toplumu yönetmesi konusunda önemli yöntem aracıdır. Toplumu kategorize ederek, kendi kimliğini toplumun tanımlanması konusunda şekillendiren iktidar, otoritesini topluma bir hakikat yasası olarak dayatarak bu şekilde toplumun gündelik yaşamı üzerinde bir dayatma gücü olmaktadır.

Toplumu iktidar öznesi yapan bu yöntem, toplumsal iyiliği ve vicdanı kontrol altında tutmaktadır. Böylece, toplumsal vicdanını kaybeden iktidarlaşmış toplumun; faşizm ve şiddet konusunda kitlesel bir güç olması kaçınılmazdır.

Toplumsal özgürlüğün yok edil-

diği bu gerçeklik, özgür olmayan toplumun iktidar tarafından metalaştırılmasıdır. Çünkü düşünen bir varlık olan birey ve bireyin şekillendiği toplum, ancak insani değerlerinden soyutlandığı oranda düşünme özelliğini yitirip metalaşmaktadır. Metalaşan insan ve insanların birer mekanik mekanizma gibi yönlendirilmesi, duygu ve düşünce sahibi olan insanların özgürlük yetisini kaybetmesiyle gerçekleşebilmektedir. Bu nedenle özellikle içinde yaşadığımız kapitalist modernitenin yarattığı disipline olmuş toplum biçimi, iktidara tabi olan toplum modelidir.

Kapitalizmle birlikte isimlendirilmiş olan toplumu yönetme sanatı adı; tam da kapitalist modernitenin yaratmış olduğu disipline olmuş toplumu ifade etmektedir. Bu nedenle iktidarın birey ve topluma karşı dayatmış olduğu yasalar, birey ve toplumu kapalı bir yaşam içine hapseden iktidarın özel yönetim mekanizmasıdır.

Belirlediği normlar üzerinden yönlendirilen toplumu tesis eden iktidar, kendi çıkarlarını koruyan ve güvenliğini sağladığı toplumun, nihai olgunluğa ulaştırmak için, değişimden yalıtılmış toplum bilincine ihtiyaç duyar. Bu nedenle iktidar toplum için; sınıflandırılmış, ayrıştırılmış özneleri toplum içinde üretir. Böylelikle iktidarın öznelleştirilmiş bireylerle, uysal bir toplum oluşturması daha çok kolaylaşmaktadır.

İktidarın nesnesi hâline gelen toplum, etrafı sınırlarla çevrili mekanlarda yaşamayı güvenlik zarureti olarak görmektedir. İktidarların mekanlarını belirleyen bu sınırlar, iktidarların güvenliği için gerekli olduğu gibi, insan nüfusunun, iktidarların istikrarı için devamlı şemalandırmasını sağlamaktadır. Bu amaçla suni mekânlar geliştiren iktidar, nüfusu iktidar gereksinimlerine göre ayarlamaktadır.

Bireyin ve toplumun varlığını kaygıya dönüştüren iktidarın, modern varlık felsefesinin ana temasını oluşturması, iktidarın birey ve topluma ait olan doğal varlığı kendi tekeline almasıdır. Bu yüzden verili bir yaşamsal düzeyi gerçekleştirmiş iktidarın birey ve toplumu sınıfsal bir statü içinde hiçleştirmesi engellenemez olmaktadır.

İktidar için toplumsal yoğunluktan oluşabilecek riskleri en aza indirmek için düşünülmüş bu hedef, iktidarın dolaşımı için gerekli bir stratejidir. Fakat burada farkında olmamız gereken husus, iktidarın bazen kendi güvenliği için sağlamış olduğu nüfusu gözden çıkarmasıdır. İktidarın kendi güvenliği için bazen düzenlenebilir bedenler yaratması, bu gerçeklik için kısmen gerekli görülmektedir. Ki, iktidarın bir güvenlik paradigması olarak ayırt edici özelliği, var ettiği toplumu korumak değil, çıkarlarının gereklerine göre yok olmasını da göze almaktır.

Egemenlik paradigmasının farkı; kimin öleceği, kimin yaşayacağı arasındaki seçimin belli bir hukuka göre değil, kaynağı ve doğası her an değişebilecek risklere göre belirlenmektedir. İktidarın, bireysel ve toplumsal iradelerin çatışmasını ortadan kaldırmak içinde benimsemiş olduğu bu egemenlik yöntemi, aynı zamanda insan kaynaklarının; kapitalist bilimin ürünü olan sosyolojide nasıl değerlendirebileceğinin bilimsellik kazanmış alanıdır.

Bu nedenle iktidarın yaratmış olduğu topluma biçtiği kader ve ölüm, modern dünya iktidarının, toplum için ürettiği sosyolojinin de iktidarın bir ürünü olduğunu kanıtlamaktadır.

İktidarın her yerde hazır ve nazır oluşu, bireyleri toplum içinde kümeleştirmektedir. Böylece toplum bilimi olan sosyolojinin, egemen sömürücü sistem için savunduğu bireysel özgürlük kavramını, bir yaşam biçimi olarak lanse etmesi, doğal olarak sosyolojinin sınıfsal gerçekliği gizlemesi için önemli bir ilkedir. Zaten sosyolojinin doğuş koşullarını araştırdığımızda bunu görmekteyiz.

Bireyin ve toplumun varlığını kaygıya dönüştüren iktidarın, modern varlık felsefesinin ana temasını oluşturması, iktidarın birey ve topluma ait olan doğal varlığı kendi tekeline almasıdır. Bu yüzden verili bir yaşamsal düzeyi gerçekleştirmiş iktidarın birey ve toplumu sınıfsal bir statü içinde hiçleştirmesi engellenemez olmaktadır.

Bireyin ve toplumun iktidar otoritesini bir yaşam kaynağı olarak kabullenmesi olan bu nesnel durum, insanların neden çoğalması ve üretim sürecinde olmasını belirleyen bir iktidar programıdır. İktidarın bireysel ve toplumsal tözünü açıklayan bu olgu, iktidarın uygarlık dünyası içinde tartışılan tanrı kavramının metafiziksel algısının, somutta maddi yaşamla ilişkili bağlayıcılığına bizleri yaklaştırmaktadır. Bu nedenle aslında politik olarak bilinen iktidarın, yaşam içinde asıl kökeninin, tarihsel koşullarla nasıl ortaya çıktığına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Bu yüzden birey ve toplumun varlık enerjisi olmuş iktidarın, ontolojik olarak neden sorgulanması gerektiği sorusu, insanlığın nasıl doğal bir öznelleşmeye sahip olacağı cevabında gizlidir.

Şerefxan CIZÎRÎ

NETEWPARÊZIYA ÇEPGIR Û RASTGIR

Gava ku mirov li pratîka siyaset û ramanên kurdi di bin navê netewparêziyê de tên formüle kirin de baş hûr û kûr bibe, bi hêsanî mirov pêrgi dîtin û pratîkên cüda dibe. Di tekst û jêdarkên teorîk de tenê yêk pênasîya netewparêziyê tüneye. Ev rast e. Netewparêz ji weke hemû tevgerên fikrî li gora şert û mercên şênber formata xwe digirin, li gora rastîyên cografî û dîrokî xwe bi rêve diçe û di formasyona xwe de nasnameyeke milî û siyasî digire. Tevgera netewparêzî li ser vî bingeh şênber dibe, nasnama xwe zelal dike û xwe ji xeta tevahî jî bi hemû taybetmendî û hûrguliyên xwe cüda dike. Ango dibe xwe.

Ma hemû tevgerên siyasî û fikrî ne wilo pêşve diçin?

Mirov eşkere dibîne ku di nava miletên serdest de netewparêzî dikeve kontekşteke rastgir, bi nejatperestiyê re govendê dike û xwe weke mileteke neqandî dide pênase kirin. Her gav armancên emperyal û dagirkirina xakên biyanî jî dikeve rojeva wana û gelek caran şer û pevçûn li ser wan nirxan jî bilind dibe. Hinek ji wan netewparêzan dewlemendiya xwe, malê xwe, aborîya xwe, teknolojî û zanista xwe, hêza xwe ya leşkerî, hinek jî şaristanî û ola xwe derdixin pêş û doza serwerîya cihanê dikin!

Lê gava ku mirov li ser netewparêziya miletên bindest hûr û kûr dibe, mirov pêrgî rastiyeke din dibe. Ev cûre netewparêzî ji bona wekheviya nava miletan têdikoşe. Mafê miletê xwe diparêze, qala demokrasî û azadîyê dike. Mafê statü û dewletbûnê derdixinê pêş, nejatperestiyê nake. Naxwaze xaka tu miletan dagir bike, li dijî dagirkeriyê xwedî helwest e. Xwedî li ziman, nasname û kultura xwe derdikeve…

Ango netewparêziya miletên bindest û miletên serdest di naveroka û helwesta xwe de ji hevdû cüda dibin. Di nirx û îdeolojîya xwe de netewparêziya miletê bindest helwesteke çepgir digire. Ji ber ku yên serdest her gav dijayatiyê bi nirxên hemdemî weke demokrasîyê, azadîyê, dadweriyê û wekheviyê re dikin. Ew nahelin ev nirx bi timamî realîze bibin û ji ber vê helwesta xwe jî ew dibin rastgir. Ango li dijî

pêşketin û sivîlayetiyê ew dibin asteng. Ji nirx û helwestên gerdûnî, jî maf û pîvanên mirovî bidûr dikevin. Yên ku li dijî wana siyasetê dikin jî – bihemdê xwe an bêhemdê xwe- dikevin nava helwesteke çepgir.

Mantiqê dîrok û siyasetê, formasyon û şênberbûna civakan, bertek û dij derketina kolonyalîzmê bi nirxên çepgiriyê re pêş de diçe. Zanebûn, jêhatbûn, hişmendî, fikirandina li dij dagirkeriyê rengekî çepgir digire. Stratejî, hevbeşbûn, mirovperwerî, ked û dadwerî di vê tevgeridanê de şekil û şemalê xwe digire.

Mirov dikare bi haweyeke din vê rastiyê formüle bike; ne tenê li gora daxwaz xwe lê belê li gora şert û mercên dîrokî, pêwistiya pratîk -siyasî mirov dikevin nava helwestên rastgir û çapgir. Mirov bixwaze – nexwaze çapgir û rastgirî dibe encameke siyasî û derdikeve pêşiya mirovan. Pratîk û helwesta mirov çi be, qategorîze kirin jî li gora vê rastiyê formata xwe digire. Li hemû deverên dinyayê anti kolonyalîzm rengekî çepgir digire. Tu bi lev bike an neke, di pratıka xwe de tu dikeve nava helwestên ku rastgir û çapgir in. Mirov vê rastiya hanê eşkere neyîne ziman jî, pratîk dîsa li mirovan zelal mikûr tê!

Ji ber vê yekê divê mirov bi xwe re, bi helwesta xwe re, bi nirx û prensîbên xwe re li hevkirî be!

Baş tê zanîn; dem hebûn liberalên Ewrûpa çapgir bûn, li dijî burjuwaziyê konservatif têdikoşandin. Dem hebûn dewletên ku bi navê sosyalizmê miletên cüda diperçikandin bibûn rastgir. Dem hebûn ku miletên bindest bi serketin û bûn xwedî dewlet lê dûra ji nirxên xwe yên bingehîn bidûr ketin û bûn rastgir. Yên ku li dijberî wana bûn jî helwesteke çepgir girtin.

Ji bona ku em bikaribin nava refên Kurdan zelal bikin, helwestên netewî xurt bikin, têkoşineke fikrî ji me re lazim e! Divê rewşa aktüel de di vê em têkoşina fikrî derxinin pêşberî raya Kurdan û refên xwe ji aliye nirxên hemdemî de tebût bikin!

Kurt û kurmancî, çepgirî û rastgirî li gora nirx, pratîk û helwesta mirovan qategorîze dibe…

Yên ku di nava tevgera Kurdan de mafê statû û dewletbûnê ji bona miletê Kurd naxwazin, ew nikarin weke çepgir bêne pênase kirin. Ev rastiyeke him teorîk e û him jî pratîk e. Li miqabilî dewleta dagirker, divê çepgir doza wekheviyê bikin, miletê Kurd ji bindest û çewsandinê azad bikin, statü û dewletbûnê ji bona miletê Kurd bixwazin. Ya na çepgirîya wana vala ye û xizmetê ji nirxên çepgir re jî nake.

Li Kurdistanê xeta netewî-demokrat bixwaze- nexwaze di nava heyvaneke çepgir de tirş dibe, tam digire, şikil digire û dikeve tênûreke Kurdewar!

Ez dipirsim; di kijan jêderk û çavkaniyên çepgirîyê de li dijî dewletbûn û serxwebûna mileteke bindest helwesteke dijberîyê heye? Ji bona mînak; Mark û Engels di Manîfestoya Komunîst de dibêjin; heta ku hemû dîk bi azadî li ser sergoyên xwe bang nedin, enternasyonalizm ne pêkan e! Ango hemû milet divê azad bibin, serbixwe bibin, bibin xwedi dewlet, bibin xwedî serwerî û li ser sergoyên xwe azad bang bidin! Mînaka helî baş ji bona vê mîjarê li Ewrûpa Polonya bû! Îdeala çepgirîyê li gora Marks û Engels di mînaka Polonya de xwe derxistibû pêş…

Wê gavê hemû milet dibûn weke hevdû, dibûn xwedi heman mafan, di nava miletan de serdestî û bindestî ji holê radibe û bi her milet bi daxwaza xwe dibû alikar ji miletên din re. Gava ku hemû milet bûn milet ji bona xwe, neketin bin zordestiya miletên din, xwedî li xak, ziman, berjewendî, welat û kultura xwe derketin,wê gave enternasyonalîzim dibe xwediyê nirxeke exlaqî û digîhajt asteke berz…

Ma bi rastî çepgirên civaka me û yên li derdora me çiqasî çepgirî baş fêm kiribûn?

Ez bi dilekî paqij, bi zanebûn û bi dengekî bilind dibêjim; çepgirê ku di prensîb de li dijî dewletbûna Miletê Kurd derkeve ne çepgir e! Rastgirê ku ji bona rizgarbûn û dewletbûna Kurdan têbikoşe, ew di dawî de dikeve nava helwesteke çepgir!

Mirovê çepgir ku ji bona dewletbûna Kurdan tênekoşe ew incex dikare bibe çeprast, rastçep, nîvco, qûrmiçî û sergêj!

Ji bona ku em bikaribin nava refên Kurdan zelal bikin, helwestên netewî xurt bikin, têkoşineke fikrî ji me re lazim e! Divê rewşa aktüel de di vê em têkoşina fikrî derxinin pêşberî raya Kurdan û refên xwe ji aliye nirxên hemdemî de tebût bikin!

Ez dizanim ku aqilekî çepgir tucara nebûye dijminê xeta netewîya Kurd, divê em bizanebin û karibin van fikir û nirxên çepgir ji nava destên sextekar û şarlatanan derxînin û wana ji bona doza netewî aktuel bikin!

Sinan ÇİFTYÜREK

KKP'NİN AŞİLTOPUĞU: ÖRGÜT, ÖRGÜTLENME VE KURUMSALLAŞMA! - II

canbegyekbun@hotmail.com

Yazıya örgüt/örgütsel sorunlar üzerine kaldığım yerden yani önceki sayıda ele aldığım konuya devam edeceğim. Hem zaten Kürdistan Komünist Partisi (KKP) 10. Genel Kongre hazırlıkları sürecine giriyoruz. Covit-19 nedeniyle bir yıl ertelediğimiz Genel Kongre 2021 yılı sonunda yapılacak. Yani kongreye 6 ay gibi bir zaman dilimi kaldı. Dolayısıyla bu yazı bugünden kongre hazırlıkları çerçevesinde örgütsel sorunlara ilişkin yaklaşım olarak da ele alınabilir.

I – Partide, başarı-başarısızlıklar; ilgili zaman-mekan aralığında somut süreçler üzerinden ele alınıp sonuçlandırılmalı.

KKP yapısında 2015 yılında yapılan ÖSP II. Genel Kongresi'nden özellikle de 2016 Mart'ından bu yana merkezine kurumsallaşma ile örgütlenmede yaşanan sorunları alan tartışma azalan bir tonda da olsa aralıklarla sürdü. Tartışma ve eleştiri bir partide olmazsa olmazdır yeter ki salt geri bakışlı olmasın, bugüne ve geleceğe dönük görüş ve önerileri de içersin. Parti tüzüğünün maddelerinin ötesinde esas ruhuna uygun sorunlar ele alınırsa eleştiri katkı sunar partiye. Ki KKP geleneğinin pratiğinde hiçbir kapının eleştiriye kapalı olmadığı yaşanmışlıklarla defalarca görülmüştür. Bu açıdan bazı konuları özetleyeceğim.

Bir: Dikkat çekicidir, eleştiren yoldaşların eleştirileri dünden bugüne esas örgütsel sorunlar çerçevesinde yani "örgütlenmede başarısız kaldık" ile sınırlı. Örneğin herhangi bir yoldaş KKP'nin bağlayıcı belgeleri olarak programa, kongre karar ve belgeleri ile partinin önemli ideolojik-politik bağlayıcı belgesi olan "21. yy'da Özgürlük ve Sosyalizm Manifestosu"na yönelik ideolojik-teorik eleştiride bulunmadı. Hatta ideolojik-teorik eleştiriler bir yana politik başarısızlıkları konu alan sözü edilir bir eleştiri de gelmedi. İdeolojik-teorik meselelerimiz, politik yanlışlar, başarısızlıklarımız yok mu? Var! Bunlar üzerinde yer yer durulsa da esas tartışma örgütlenme ve kurumsallaşma üzerinde.

Elbette her parti üye ve kadronun tüzüksel zeminde, partinin belirlenmiş örgütsel, politik kararlarını ve bu kararları hayata geçiren pratiğini organ ve kadrolarla bağlantı içerisinde eleştirme hakkı var. Burada dikkat edilmesi gereken tüzüksel işleyiş ve yönteminin dışına çıkmamak ki bu konuda parti tarihinde **işleyiş konusunda ciddi bilinç birikimi var.**

Tüzüksel işleyişin A, B, C'si gereği; başta MYK kadroları olmak üzere bütün kadrolar birbirleri hakkındaki görüş, değerlendirme ve eleştirilerini önce kendi organlarında somut görev ve sorumluluklar üzerinden ele alıp tartışmayı gerektirir. Şayet burada sonuca bağlanamazsa bir üst organa taşınır. Birlikte çalıştığı kadro ya da kadrolar hak-

kında ki görüş ve eleştirilerini kendi organında ele almadan üst organa taşımak işleyiş olarak yanlış. Çünkü bu işleyiş; parti tüzüğü gereği olmanın yanı sıra parti organlarının sorunların çözümünün merkezi haline getirmenin de vazgeçilmez gereğidir. Ancak bu işleyişle partide disiplin; görev ve sorumluluklar temelinde ve tüzüğe dayalı olarak örgütün her kademesinde hâkim kılınabilir. Tüzüksel işleyiş, demokratik merkeziyetçilik, disiplin, eleştiri-özeleştiri mekanizmaları olarak organsal işleyiş ve başarı-başarısızlıklar… Bunlar ancak tüzüksel işleyişe dayalı görev ve sorumluluklar üzerinden ele alınırsa sorunların aşılmasına katkıda bulunabilir.

İki: KKP'nin örgütlenme ve kurumsallaşma meselesi son üç genel kongreye sunulan MYK faaliyet raporlarında ayrıntılı yer aldı. Belirlemeler ve vurgular başarıdan çok başarısızlıklar üzerinedir. Her üç kongre de MYK kendi faaliyetinin muhasebesini yaparak başarısız kaldığı yönleri tespit etmiş ama sonrasında çözüm üretmede yetersiz kalmıştır. Bunu da komünist sorumlulukla ve eğip bükmeden kamuoyuna açık yapmıştır.

Örgütsel-politik sorunlar üzerine eleştiriler yapan yoldaşlar; başarı ile başarısızlıkları ilgili tarih aralığında ki genel kongre, parti meclisi, merkez yürütme kurulu, Avrupa örgütleri, il örgütleri gibi organlar ve elbette organlar içerisinde de ilgili kadrolar üzerinden sürdürselerdi, o zaman bu somutluk üzerinden sorunların aşılmasına katkı yapmış olurlardı. Fakat kurumsallaşma ve örgütlenmeye ilişkin yapılan eleştiriler, kurum ve organlardan ve üstelik de zaman-mekandan kopuk olarak 10 hatta 20 yıl öncesinde yaşananlar üzerinden yapıldığında eleştiriler bir çok nedenle yerini bulmuyor. Çünkü bugünkü algı ve kadrolar ile geçmişin örgütsel meseleleri ele alındığında, eleştirinin ötesinde o dönem ve kadrolarının haksız hukuksuz yargılanmasına götürüyor. Çünkü 10 ya da 20 yıl öncesinin politik veya örgütsel kararını alan organ ve hatta kadrolarının çoğu görev başında değiller. Yani eleştiri ve değerlendirmeler karşısında ne geçmişi savunacak ne de ceza veya ödül alacak organsal muhatap yok! Bu nedenle eleştiriler, yapıcı eleştiriler, ilgili organ ve kadroların mücadele ettikleri süreçteki somut görev ve sorumlulukları üzerinden gündeme taşınırsa katkı sunmuş olur!

Vurgulayarak belirtiyorum; ideolojik-teorik üretimin aksine örgüt-örgütlenme-kurumsallaşma, yapısı gereği kolektif mekanizmalar olup ortak karar ve çalışmayı gerektirir. Dolayısıyla kurumsallaşma, örgütlenme ve karara bağlanmış örgütsel politikaların uygulanmasında yaşanan başarı veya başarısızlığın muhatabı öncelikle parti organlarıdır, organ içinde de ilgili kadrolardır.

Üç: Organ ve kadroların başarı ile başarısızlıklarını 15-20 yıl öncesine dönük muhasebe üzerinden değil, yaşanılan süreçteki somut görev ve sorumluluklar üzerinden ele alınması gerektiğinin altını çiziyorum. Somutumuzda partide yıllar öncesine dayanan kurumsallaşma ve örgütlenmedeki sorunlar tartışılıyor. Dikkatinizi çekiyorum ideolojik-teorik meseleler değil doğrudan organların muhatap olduğu örgüt-örgütlenmeye ilişkin eleştiriler yapılıyor fakat başta genel kongre olmak üzere parti organları yokmuş gibi başarısızlığın tek sorumlusu tekil kadrolar gösterilip eleştiriliyor. Peki, aynı süreçteki karar mercileri olarak organlar ve kadroları! Örgüt, örgütlenme meselelerindeki yanlışlar, eksiklikler konuşulurken A veya B kadrosunu eleştiren her yoldaşı aynayı kendisine de tutmaya çağırıyorum.

İlginçtir, KKP'nin gerek 1980-86 arası askeri rejime karşı gerek 1990'ların sonlarına kadar süren politik, örgütsel çalışmadaki başarılı mücadelesini parti kolektif sahipleniyor. Hatta bazı kadrolar o süreçte "daha çok katkıda bulunduğunun" yarışına girerler. Fakat sonraki süreçte yaşanan örgütsel daralma, kurumsallaşmadaki kimi sorunlarda, parti organ ve kadroları unutulur tek sorumlu belli kadrolar gösterilir. Yani "zaferin bin babası var yenilgi yetim" bırakılarak kimi kadrolara havale edilir. Kısacası partinin örgütsel-kurumsal sorunlarındaki başarı veya başarısızlığını tekil kadrolar üzerinden ele alınıp tartışılması yanlış ve çözümsüzdür. Ve önemlisi bugünün sorunlarının nedenlerini hem dünün çözüm-çözümsüzlüklerinde aramak hem daha önemlisi tekil kadrolar üzerinden aramak yanlıştır ilerleme sağlamadı, sağlamaz.

Dört: Ayrıca bu yaklaşım birden fazla sorun da içerir. İlki bireysel üretime dayanan ideolojik-teorik üretimin aksine örgütlenme ve politik yönelimler yapısı gereği organların kolektif karar mekanizmalarına dayanır. Zengin bireysel ideolojik üretim üzerinden partinin bağlayıcı ideolojik hattı belirlenir ve aynı ideolojik hat üzerinden her kademede parti organları kolektif olarak (çoğunluk veya oy birliği ile) politik, örgütsel yönelim ve hedefleri karara bağlarlar. Vurgulayarak belirtiyorum; ideolojik-teorik üretimin aksine örgüt-örgütlenme-kurumsallaşma, yapısı gereği kolektif mekanizmalar olup ortak karar ve çalışmayı gerektirir. Dolayısıyla kurumsallaşma, örgütlenme ve karara bağlanmış örgütsel politikaların uygulanmasında yaşanan başarı veya başarısızlığın muhatabı öncelikle parti organlarıdır, organ içinde de ilgili kadrolardır. Başarılar gibi başarısızlıklarda organ-kadro bütünlüğü içerisinde ele alınıp sonuçlandırılır. Parti kadrolarının sorumluluğu, eksiği-yanlışları da organ-kadro bütünlüğü ile ilişki içerisinde ele alınır. Ne eksik ne fazla! Partinin tüzüksel işleyişi bunu

emreder.

Kısacası üzerinden kongre hatta kongreler geçmiş parti içi sorunları özellikle de örgütsel sorunları tartışmak; meseleleri yaşanmış zaman-mekan-kadro bağlamından kopartacağı için doğru sonuçları üretmez.

Somut önerim; Kasım 2018 tarihinden bu yana yani muhasebesi yapılmamış iki kongre arası olarak son 36 aylık süreçte; kongre ve PM kararları hayata geçirildi mi? Ne oranda? Geçmediyse sorumlu organ ve organ içerisinde de varsa sorumlu kadro/kadrolar üzerinden sonuçlandırılmalıdır. İki kongre arası alınmış kararların belirli zaman-mekan-organ-kadro somutluğu üzerinden ele alındığında, "Kurumsallaşma ve örgütlenmede başarısız kaldık" diyen yoldaşlar başka yoldaşlara çuvaldızı batırırken en azından iğneyi de kendilerine batırmak zorunda kalacaktır zira söz konusu olan örgütlenmedir ve kendisi de aynı sürecin bir parçasıdır.

KKP'nin Kasım 2018 Genel Kongresi sonrası süreçte; parti programı, kongre ve parti meclisi kararları doğrultusunda sürdürülen politik, örgütsel, diplomatik, ideolojik faaliyetleri ele alınıp değerlendirilmeli. Bütün konularda organ ve kadroların başarı-başarısızlığı son 36 aylık faaliyetin süzgecinden geçirilerek ele alınmalı. Kısacası başarı-başarısızlık, tartışma ve eleştirileri de MYK'nın sorumlu olduğu 36 aylık zaman dilimi içerisinde yer, tarih, organ, kadro somutluğu üzerinden ele alınıp önce PM'ye sonra kongreye taşınmalı. Böylece organ olarak MYK başarılı mı değil mi? Partiyi büyütebilir mi büyütemez mi? Soruların somut yanıtlar üretilebilinir. MYK içinde de başta genel başkan olmak üzere tek tek kadrolara ilişkin eleştiri-özeleştiriler de soyut değil somut olarak ele alınmış olur.

Beş: Sistemi olmayan bir parti 40 yıl ayakta duramazdı!

Öncelikle büyük-küçük her organizasyonun yeterli-yetersiz bir çalışma sistemi ve kurumları illaki vardır. KKP'nin de vardı ve hep var oldu. Şurası tartışmasız, sistemi olmayan KKP 40 yıl örgütsel ve siyasal varlığını sürdüremezdi! Bu nedenle sorunun adını doğru koymamız lazım. Sistemin kurgusu yetersizdir, eksiği, yanlışı vardır demek anlaşılır ama "sistemimiz yok" demek anlaşılmaz çünkü doğru değil. KKP kuruluşunun ilan edildiği 1982'den (hatta kurulmasına karar verildiği 1980 Mayıs ayından) beri programı-tüzüğü ve en ağır yasadışı koşullarda bile aksatmadığı kongre geleneğiyle (40 yılda 10 kongre), merkez komitesi (şimdiki karşılığı parti meclisi) ve iç örgütlenmeleriyle, yerel parti organlarıyla bir sistemi olduğu için bugüne geldi. Kuzey Kürdistan'da 1970'li yıllarda kurulan 15 civarında parti ve örgütten ayakta duran üç partiden biridir.

KKP'nin, örgütlenme ve kurumsallaşmada ayağa kalkıp yol alması ancak devrimci radikal yeniden yapılanmayla mümkün olabileceği açık. Yani KKP tökezlediği yerden ayağa kalkmalı ya da kaldırmalıyız. Bu perspektifle, Örgütlenme ve kurumsallaşmayı bir kez daha yaşadıklarımız ışığında tartışarak "ya başaracağız ya başaracağız" hedefine uygun radikal yönelimler belirlenmeli.

Dolayısıyla meselemiz, var olan sistemin eksikliklerini, yetersizliklerini, yanlışlıklarını aşmada katkı koymak, somutta kadrosal olarak sistem operatörlerinin yaratılmasına odaklanmak. "Şurası eksik, burası yetersiz, burada yanlış yaptık" diyerek sistemimizi eleştiren ama işe sarılarak eleştirdiklerini aşmada katılım sağlayan her yoldaşın eleştirisi partiyi ilerletir.

II – Pratiği ile sözün (programın) önünde yürüyebilen bir kadro!

Unutmayalım ki "**Teori gridir, hayat ağacı ise yeşildir"** diyen Goethe'nin sözü en çok Kürt ulusal özgürlük mücadelesi pratiğinde, somutta da Güney ve Rojava Kürdistan'ı pratiğinde doğrulanmıştır. Kürt partileri, teorik olarak "Irak'a (Suriye'ye) demokrasi Kürdistan'a otonomi"yi savundular ama hayatın yeşilinde federalizmin de ötesinde konfederalizmi kurdular. Lenin'de, teorik-programatik olarak Şubat 1917 burjuva demokratik devrim evresinin tamamlanmasına bakmadan "hayatın yeşil ağacını" esas alarak sosyalist devrimin hızla gerçekleşmesini savundu. Teorik saptamalara takılıp afallayan ve halen "demokratik evre tamamlanmadı" deyip orada duran başta Stalin tüm merkez komitesine karşı büyük mücadeleye girişen Lenin hayatın yeşil ağacını daima esas almıştır.

Dolayısıyla hem hayatın yeşil ağacının sürprizlerine hazır olan hem de pratiği sözünün önünde yürüyen ya da pratiğiyle söze alan açan bir kadronun oluşturulması öncelikle hedeftir. Devrimci pratiğiyle parti politikalarına ve devrim teorisine alan açarak yeniden yaratıcı üretime zorlayan; partinin politik ve örgütsel ihtiyaçlarına göre hareket eden kadro yapısının yaratılmasını hayata geçirmek. Bu açıdan zaman geçirmeden kadro-üye-sempatizan ayrımını parti yapısında belirlemeliyiz. Çünkü program ve belgelerimiz devrim, bağımsızlık gibi çok büyük hedefler içermekte ama pratiğe baktığımızda partinin elbette kadro yapısının konumlanması; hedeflerinin ilerisinde olmak bir yana gerisinde kaldığını söyleyebiliriz. Bu çelişkiyi tartışıp olumlu yönde aşılmasını hedeflemeliyiz. Ve başta MYK kadroları olmak üzere kadrolar; duygu, öfke, tepkiden uzak bir tartışma ile kendisine ve diğer kadrolara reel bakarak örgütsel yeniden yapılanmayı ele almalı.

Bütün bunlardan hareketle,

KKP'nin, örgütlenme ve kurumsallaşmada ayağa kalkıp yol alması ancak devrimci radikal yeniden yapılanmayla mümkün olabileceği açık. Yani KKP tökezlediği yerden ayağa kalkmalı ya da kaldırmalıyız. Bu perspektifle, Örgütlenme ve kurumsallaşmayı bir kez daha yaşadıklarımız ışığında tartışarak "ya başaracağız ya başaracağız" hedefine uygun radikal yönelimler belirlenmeli. Dezavantajlara karşı avantajlarımız da var. Bazı MYK üyeleri ile başka kadroların Diyarbakır'da konumlanmış olması gibi. Bu hedefte can alıcı olan; belirlenmiş örgütsel karar ve hedeflerle yollara düşecek, ülkede ve yurtdışında mekânsal olarak sabit değil hareketli, dinamik bir ÖB'nin yaratılması ilk radikal adım olacak. Ve elbette eğer KKP'nin bugün aşması gereken esas sorun, örgütlenme ve kurumsallaşma olduğunu tespit ediyorsak; o zaman kadro, maliye ve araç-gereciyle parti imkanları ağırlıkla örgütsel çalışmaya ayrılmalıdır. Özetle yeniden yapılanma-toparlanma ve ayağa kalkmanın ilk somut kalkış noktamızın ağırlık merkezi olarak; ÖB öncülüğünde Kürdistan-Türkiye ve yurtdışında örgütsel çalışma ve toparlanmanın yakın-orta-uzun vadeli plan ve hedefleri tartışmaya açılmalı ve 10. kongreye kadar tartışılarak karara bağlanmalı.

III - Kararlaştırılan ve birbiriyle bağlantılı iki kampanya önemlidir.

KKP MYK'sının, taslak olarak hazırladığı ve parti meclisinde tartışılıp son şekli verilerek kararlaştırılan emek merkezli siyasal kampanya ve ardından örgütsel meseleleri üzerinden sürdürülecek kampanya Korona engeli nedeniyle

KKP, politik çizgisiyle ve örgütsel olarak 40 yıllık örgütlü mücadele sürekliliğini korumasıyla Kürdistan'da ülke komünist partisi yolunda komünist hareketin halen adresidir. Grup aidiyetinden ülke aidiyetine büyüme hedefinde; KKP sadece siyaseten değil örgütsel olarak da büyüyecek, büyüteceğiz. Buna inanan ve büyütme kararlılığında olanlar safları sıkıştırıp sorumluluk üstlensin.

Mart 2021'de başlatmamız gerekirken ancak 4 Haziran'da startını verebildik.

Üçer ay aralıkla peş peşe sürdürülecek iki kampanyadan ilki; ekonomik krizle bağlantılı işsiz, işçi, yoksul ve küçük esnafın yani işçi ve emekçilerin sorunlarını ele alacak kampanya süresince; sorunların nedenlerini ve çözüme ilişkin KKP'nin önerilerini işçi ve emekçilerle paylaşmak ve çözüme odaklanmak üzerine kurulu. Ana şiar "iş, iş, iş altı saatlik iş, herkese iş" olarak belirlenmiş. Yani ekonomik kriz ve kapitalizme karşı mücadelede "herkes altı saat çalışsın kimse işsiz kalmasın" ana temalarından biri olarak işlenecek. İkincisi, üç aylık, örgüt-örgütlenme-üye kazanma kampanyasının organize edilmesi artık hem birinci kampanya ile hem de 10. kongre hazırlık çalışmalarıyla iç içe ele alınarak sürdürülmek zorunda. Kürdistan, Türkiye ve Avrupa'da yürütülecek her iki kampanyayı, örgütlü ve tekil parti yapımızın olduğu her yerde dinamik sürdürmeliyiz.

Sonuç yerine; KKP, politik çizgisiyle ve örgütsel olarak 40 yıllık örgütlü mücadele sürekliliğini korumasıyla Kürdistan'da ülke komünist partisi yolunda komünist hareketin halen adresidir. Grup aidiyetinden ülke aidiyetine büyüme hedefinde; KKP sadece siyaseten değil örgütsel olarak da büyüyecek, büyüteceğiz. Buna inanan ve büyütme kararlılığında olanlar safları sıkıştırıp sorumluluk üstlensin.

Komünist örgütlenme ve mücadele tarihini bütünsel değil de kesitsel olarak ele alıp değerlendirirsek kesinlikle tökezleriz. Kopuş ve sürekliliği bir bütünlük içerisinde sürdürmeliyiz. Somutumuzda KKP'nin 40 yıllık tarihinde ürettiklerinden neleri geride bırakacağız yani kopacağız neleri ileriye taşıyıp büyüteceğiz yani süreklilik sağlayacağız? Üzerinde düşünüp yanıtlamamız gereken esas sorulardan biri budur. Ne geçmişin inkarı ne de tapınma! Zira tarihe bölünmez bir bütün olarak bakan İbni Haldun, bize "tarihe kesitsel değil, bütünsel bakmayı" önermişti.

Son söz; bir kez daha;

"Düşünce iyi düşünülsün
Söz iyi söylensin
İş iyi yapılsın"

Zerdüşt Spitama

30.05.2021

"Uyan ey köşem bucağım
Kırıkkolum iğriboynum
sağırkapım-dilsizim
Vaktidir direnmenin
Vaktidir şimdi."[1]

Temel DEMİRER

NURHAK AYAKTAYKEN "ÖLDÜ MÜ DENİR ONLARA"?!

demirertemel@gmail.com

Atillâ İlhan'ın, "bir yangın ormanından püskürmüş genç fidanlardı/ güneşten ışık yontarlardı sert adamlardı/ hoyrattı gülüşleri aydınlığı çalkalardı/ gittiler akşam olmadan ortalık karardı," dizelerindekilerdendiler…

Devrimin erikler çiçek açınca olacağından kuşkusuz, dağlara çıktılar; Nurhak'lara tırmandılar; kır gerillasını başlatmışlardı; hedefleri NATO üssünü yerle yeksan etmekti.

Bunun için Yaşar Kemal'in 'İnce Memed'indeki betimlemesiyle, "Mor Dağlar"a benzeyen Nurhak'taydılar.

"Dağın moru olur mu hiç?" demeyin sakın ola! Güneş batarken Elbistan'ın sırtını yasladığı Nurhak Dağı'nı görürseniz bunun mümkün olduğunu fark edersiniz!

Elbistan'ın güneydoğusunda 3090 metre yüksekliğinde volkanik bir dağdır Nurhak; Celali İsyanları'nda Türkmenleri kollayan yüce bir dağdır.

Sinan (Hoca) Cemgil'i, Alpaslan Özdoğan'ı, Kadir Manga'yı Nurhak'ın sonsuzluğa emanet ettiğimizde takvim 31 Mayıs 1971'i gösteriyordu…

O gün öğleden sonra saat 15.00'de TRT'nin birkaç cümlelik kısa haberi şöyleydi: "Nurhak dağlarında jandarmayla girdiği çatışmada Hoca lakaplı Sinan Cemgil ile arkadaşları Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga öldürüldü."

16 Mart 1971'de Malatya Kürecik'teki Amerikan radar üssünü tahrip etmeye giden Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'na (THKO) bağlı gruptan bir kısmı, 31 Mayıs 1971'de Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesine bağlı İnekli Köyü civarında mola verdikleri bir sırada jandarma birlikleri tarafından kuşatılmış ve teslim olmayıp çatışmaya girmişlerdi.

Civardaki köylülerce ihbar edilen gerilla grubu yedi kişiden oluşuyordu: Katledilen Sinan Cemgil, Kadir Manga, Alpaslan Özdoğan ile çatışmada ağır yaralanan Mustafa Yalçıner ve Hacı Tonak. Metin Güngörmüş ile "hemşerim" adıyla bilinen Ahmet Erdoğan çemberi yarıp kaçtılar. Daha sonra 6 Haziran'da yakalandılar.

Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir İstanbul Maltepe'de çevrildikleri evde onların katledildiği haberini duyunca öfkelenirken; Mahir Çayan, balkona fırlayıp, "Yoksul Halkımız için dövüşüyoruz, sizin için sizler ve çocuklarınız için, Bağımsız Türkiye için," diye haykırmıştı.

31 Mayıs 1971 gecesi Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir bağımsızlık türküleri söylediler. 1 Haziran'da Mahir Çayan ağır yaralandı, Hüseyin Cevahir ise katledildi.

Deniz, Yusuf ve Hüseyin en büyük acılarından birini 31 Mayıs 1971'de hissetmişlerdi.

Sonrasında İbrahim Kaypakkaya, ihbarcı köy muhtarını cezalandıracaktı.

Sinan Hoca'nın, kendilerini çeviren askerlere, "Biz sizlerin, halkımızın, bağımsız onurlu ve bolluk içinde yaşayabilmesi için halk düşmanlarıyla, sizi sömüren ve asırlardan beri zulüm altında ezenlerle kavgaya tutuşmuş Halk Kurtuluş Ordusu'nun neferleriyiz," haykırışı Nurhak Dağları'nda sonsuzluğa dek yankılandı.

Orhan İyiler'in de dediği gibi, "Öldükleriyle kalmadılar"![2] 12 Mart darbesine, emperyalizme, sömürüye karşı başkaldırıydı bu…

* * * * *

Hepimize Ahmed Arif'in, "vurulmuşum/ dağların kuytuluk bir boğazında/ vakitlerden bir sabah namazında/ yatarım/ kanlı, upuzun..." dizelerini hatırlatan; "Nurhak sana güneş doğmaz/ uçan kuşlar yuva kurmaz," dedirten "Mor Dağlar"daki isyan, Antonio Gramsci'nin, "Kendini riske atarak sergilenen gözü peklik, yiğitliktir";[3] Friedrich Nietzsche'nin, "Dostlar üç hâlde birleşirler. Yoksulluk karşısında kardeş olurlar. Düş-

man karşısında eşit olurlar. Ölüm karşısında da özgür olurlar," saptamalarını anımsatan başkaldırının müthiş bir arka planı vardı.

Bu konuda THKO'lu Ergun Adaklı şunları ifade eder:

"Bizi tarihsel olarak ileri fırlatan süreçler çok farklı kaynaklardan oluşur. Bunlardan bir içsel kaynaklar var, yani Türkiye'nin içinden kaynaklar var, bir de Türkiye'nin dışından, yani dış dinamikler var.

İçeride 1961 Saraçhane mitinginden itibaren ve onun sonucunda Türk işçi sendikal önderlerin TİP'i kurmalarından, sonra da 1967'de DİSK'in kurulmasından itibaren gelişen işçi hareketleri iç kaynaklardandır. Gelişen işçi hareketleri derken, doğrudan doğruya fabrika işgalleri, çatışmalar, yani yüksek düzlemde hareketler. Bugün Türkiye işçi hareketinin tarihine mal olmuş olan Kavel direnişi gibi, 1967 direnişleri veyahut da Demirdöküm, Sungurlar gibi 1969 direnişleri. Dolayısıyla işçi hareketinde muazzam bir kabarış, yeni bir sendikal perspektif, patronlara karşı mücadelede yeni bir düzlem oluşmuştu. Bunlar bizi politize eden iç dinamiklerin temel öğelerdir. Ama aynı zamanda 1960'ların başından itibaren başlayan toprak işgalleri, köylülerin hareketleri, küçük üreticilerin, yoksul köylülerin, topraksızların hareketidir iç dinamikler. Mesela Bafa Gölü'nün toprak ağalarından kurtarılması, yani köylülerin kendi topraklarını toprak ağalarından kurtarmak amacıyla yaptıkları Bafa Gölü işgalinden doğudaki toprak işgallerine, tütün üreticilerinden Ordu ve Giresun fındık üreticilerinin mücadelesine kadar ve tabii ki başta Amasya ve Sivas olmak üzere, şeker fabrikalarında gelişen pancar işçilerinin mücadeleleri. Bunlar süreğen mücadelelerdir ama aynı zamanda fındık mitingi, pancar mitingi, fıstık mitingi gibi tarihe mal olmuş büyük yoksul köylü mitingleri, toprak işgalleri ve mitingler. TİP vasıtası ile siyasallaşmaya başlayan gençlik hareketinin üzerinde esas politik etkinlik yaratan şey, bunlardır. Önünde sonunda o çağda hepimiz TİP'in içinden doğduk. TİP'in içinden gençlerin kurduğu bir federasyondur FKF. Gençlikte bu şekilde yayılma oldu. Sonra Dev-Genç'e dönüştü. Her zaman toprak işgalleri ile işçi mücadeleleri ile fabrika işgalleri ile içli dışlı olmuştur. Ki zaten daha sonra THKP-C ve THKO'nun doğuşu sürecinde de, o işçi ve köylü işgal hareketlerinin getirdiği ilişkiler, THKO'nun ve THKP-C'nin kadro yapısında ve ilişkiler ağında kendisini göstermiştir. Diğer taraftan 27 Mayıs sürecinden gelmişiz. 27 Mayıs'ı gerçekleştiren milli birlik komitesi genellikle albay düzeyinde olan ama daha sonra emekli olan belli kadroları, ABD'nin Türkiye üzerindeki vesayet düzenine kaşı yeni bir mücadele başlatmış. Tabii ki bazı gazeteciler -İlhami Soysal'lar başta olmak üzere- ABD üslerine karşı mücadele ediyor. Yani ABD emperyalizmine karşı bağımsızlık kavgası, 2. Kurtuluş mücadelesi olarak isimlendirilen kavga başlamış. Bu da tabii ki gençliği çok etkiledi. Ve sonra Dev-Genç, daha sonra Deniz'in Dolmabahçe'de ABD askerlerini denize dökmesi de dâhil olmak üzere NATO'ya karşı direniş. NATO gemilerinin Türk kıyılarını, limanlarını kullanmasına karşı mücadelede Dev-Genç ön plana çıktı. Dolayısıyla hem ABD ve Avrupa emperyalizmine, NATO'ya karşı mücadele hem de içeride Türkiye'yi allak bullak sömüren patronlara ve ağalara -o zamanki tabiri ile patron-ağa devletine- karşı, kırsal bölgelerde toprak işgalleri ile veya üretici köylünün kendi hak mücadelesi ile ortaya çıkan kavgalar, Dev-Genç hep bunların içinde oldu. Mesela Akhisar'daki tütün mitinglerinde her zaman Dev-Gençliler vardı. Ama mitinge gelip gitmezlerdi. Mitingden çok daha önceleri gelir, köylülerle beraber kalır, tarlalarda çalışır, onlarla içli dışlı olur ve onların kavgalarının içerisinden yükseliş gösterirlerdi. Onları da beraber yükseltirlerdi. Dolayısıyla bizim çağımız böyle bir çağdı.

Hem ABD ve Avrupa emperyalizmine, NATO'ya karşı mücadele hem de içeride Türkiye'yi allak bullak sömüren patronlara ve ağalara -o zamanki tabiri ile patron-ağa devletine- karşı, kırsal bölgelerde toprak işgalleri ile veya üretici köylünün kendi hak mücadelesi ile ortaya çıkan kavgalar, Dev-Genç hep bunların içinde oldu.

Ve aynı zamanda dünyanın dış dinamiklerinin korkunç derecede devrimci atılımı beslediği bir çağdı. Bir tarafta Çin Halk Cumhuriyeti kurulmuş, koskoca Çin dünyada emperyalist kapitalist sisteme meydan okuyan bir güç hâline gelmiş; öbür tarafta Sovyetler Birliği sosyalist kuruluşun getirdiği yükselişle uzaya kadar giden bir çalışma sürecinde dünyada sözü edilir bir güç olmuş, diğer taraftan Vietnam emperyalist kurtuluş mücadelesi veren tüm halkların simgesi hâline gelmiş… Vietnam savaşı bizim simgemizdi. Ho Chi Minh bizim simgemizdi. Tahakküme karşı baş kaldıran Küba devrimcileri, Castro ve Che Guevera önderliğinde Küba devrimini gerçekleştirmiş. Küba bizim simgemizdi. Diğer taraftan 1961'de Patrice Lumumba'nın Kongo'da başlattığı Afrika'daki ulusal kurtuluş hareketleri giderek yayılmış. Mozambik'ten Angola'ya kadar kurtuluş mücadeleleri, oradan Güney Afrika'daki apartheid rejime karşı mücadeleler.

Bunlar hep, bizim dünyadan Türkiye'ye taşıdığımız devrimci dinamikler. Dolayısıyla böylesi bir ortamda devrimcileştik biz ve politize olduk. Ama şöyle bir şey söyleyebilirim. 1964 ve 1965'te Türkiye'de ilerici gençliğin politize olmasında esas etken ABD ve NATO'nun hegemonyasıdır… Böyle bir çağda giderek yükseldik. Türkiye'de tekelci kapitalistler giderek hegemonyalarını güçlendirip devlete egemen oldukça, çatışma yavaş yavaş TÜSİAD'cılarla kavgaya dönüştü. Dolayısıyla, bütün bunların karmaşası içinde yavaş yavaş TÜSİAD'cıların yani tekelci

kapitalistlerin, NATO'nun derin devleti ile birlikte Türkiye'de faşist bir devleti örgütleme sürecine girişmesi ile beraber devrimci gençliğin de buna karşı yavaş yavaş bir silahlı mücadele yükseltme fikrini ortaya çıkarması biçiminde gelişti.

THKO ve THKP-C'yi doğuran budur. Alelacele doğmuştur."[4]

Aynı konuda Oğuzhan Müftüoğlu da, "Genel olarak solun o dönemdeki ana karakteri kamusalcılığa dayanan, emek eksenli bir antiemperyalizm ve bağımsızlıkçılıktı,"[5] derken; Atilla Özsever de ekler: "Öğrenci gençliğin aktif mücadelesinin yaşandığı, anti-Amerikancı eylemlerin yaygınlaştığı, işçi hareketlerinin ivme kazandığı bir süreci yaşıyorduk."[6]

O süreçte 12 Mart 1971 Darbesi ile cunta devrimcilere büyük bir öfke ve kinle saldırdı. Sürek avı başlattı. Cuntadan sonra geçen bir yıl içinde yüzlerce devrimci ceza evlerine konurken, onlarcası da katledildi, ama asla unutulmadılar. Her birinin ismi, fikirleri ve idealleriyle birlikte yığınlara mal oldu.

16 Mart 1971'de Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan Sivas'ın Gemerek ilçesinde yakalandı. Mahkemeleri 16 Temmuz 1971 günü Tuğgeneral Ali Elverdi başkanlığında Baki Tuğ savcılığında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Mahkemesi'nde başlayıp 9 Ekim 1971 günü bitti. Davada Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan idama mahkûm edildi.

17 Mayıs 1971'de İsrail'in İstanbul Başkonsolosu Efraim Elrom -cezaevinde idamla yargılanan THKO önderlerinin serbest bırakılması talebiyle- aralarında Ulaş Bardakçı ve Mahir Çayan'ın da olduğu THKP-C militanlarınca kaçırıldı.

31 Mayıs 1971'de Sinan Cemgil, Alparslan Özdoğan ve Kadir Manga, Malatya'da Nurhak dağında öldürüldü.

1 Haziran 1971'de Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir İstanbul Maltepe'de bir evde kuşatıldı. Kuşatma sonucunda Hüseyin Cevahir öldürülürken Mahir Çayan yaralı ele geçirildi.

29 Kasım 1971'de Aralarında

Nurhak'ta 'Asıl siz teslim olun' diye haykıran, 'Biz, ODTÜ'de İngilizce üç kelime öğrendik. Yankee go home. Bu da bize yeter... Bir kısmımız ve hatta hepimiz ölebiliriz; ama öyle bir ateş yakacağız ki bu ateş bir daha hiç sönmeyecek, söndürülemeyecek...

Ulaş Bardakçı, Cihan Alptekin, Ziya Yılmaz, Mahir Çayan'ın da olduğu devrimciler Maltepe Askeri Cezaevi'nden tünel kazarak firar etti.

19 Şubat 1972'de Ulaş Bardakçı İstanbul Arnavutköy'deki bir evde kuşatıldı; çatışmada öldürüldü.

30 Mart 1972'de Deniz'lerin asılmasını engellemek için NATO'nun Ünye'deki üssünde görev yapan askerleri rehin alan Mahir Çayan ve arkadaşları Tokat'ın Kızıldere köyünde kuşatıldı ve On'lar katledildi.

6 Mayıs 1972'de Deniz Gezmiş, Hüseyin İnan ve Yusuf Aslan Ankara Ulucanlar Cezaevi'nde idam edildi.

* * * * *

"Gerçek yüzü işkenceye, kontrgerillaya dayalı"[7] "12 Mart, sol yükselişe karşı bir hamle"ydi.[8]

1968'de üniversitelerde eğitim reformu talebiyle harekete geçip, ardından anti-emperyalist eylemlere yönelen devrimci gençler, Amerikan 6. filosunun karşısına dikildiler. Daha sonraki eylemlerde devrimci gençlerin katli ile mücadele keskinleşti.

16 Şubat 1969'da "Kanlı Pazar" yaşandı. Camiden çıkan gerici bir grup, Taksim'de yasal bir miting için toplanan devrimci gençlere saldırdı. Bu saldırıda, iki genç öldürüldü. Olay, toplumda büyük bir tepkiye yol açtı.

Ekonomik darboğaz, 1970 devalüasyonu, düşük ücretler, işçi sınıfının da hareketlenmesine neden oluyordu. Grevler, fabrika işgalleri ve nihayetinde sendikal örgütlenmeyi kısıtlayan yasaya karşı işçiler 15-16 Haziran 1970'te büyük bir direnişe geçti.

Bu gelişmeler üzerine zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, "Sosyal uyanış, ekonomik gelişmeyi aşmıştır..."[9] dedi!

Durum buyken; sınıf mücadelesinin yükselmesine paralel olarak kapitalizmin mevcut sermaye birikimi tıkanmaya başladı. 1970'de yüksek bir devalüasyon yapıldı, egemen sınıflar arasında "çatlak" oluştu.

Ve 12 Mart darbesi ile "ithal ikameci" model içinde kalınmakla birlikte, tekelci sanayi burjuvazisi lehine önemli düzenlemeler gerçekleştirildi.

Darbede ABD'nin büyük bir rolü olmuştu. 12 Mart döneminin AP'li Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in "CIA, altımızı oydu" sözleri de bunun bir kanıtıydı.[10]

El netice, 12 Mart darbesinin en önemli amacı sol, sosyalist, devrimci akımların toplumsal bir etkinlik kazanmasını ve yaygınlaşmasını önleyip, ezmekti.

* * * * *

"Nurhak'ta 'Asıl siz teslim olun' diye haykıran, 'Biz, ODTÜ'de İngilizce üç kelime öğrendik. Yankee go home. Bu da bize yeter… Bir kısmımız ve hatta hepimiz ölebiliriz; ama öyle bir ateş yakacağız ki bu ateş bir daha hiç sönmeyecek, söndürülemeyecek… Gün gelecek Türkiye'nin bağımsızlığı ve kurtuluşu için gerekirse hepimiz vurulacağız. Bunlar bizi korkutmuyor, üzmüyor ancak kinimiz bileniyor,' sözleriyle müsemma Sinan (Cemgil) Hoca"mız;[11] Antonio Gramsci'nin, "Orkestra şefinin emri: Önceden uzlaşma ve iş birliği vardır. Emir hiyerarşik bir dayatma değil, kendine özgü bir işlevdir,"[12] tarifindeki önder(lerden)di…

Bir gerilla lideri, halk kahramanı, angaje entelektüeldi; "Vietnam Kasabı" Comer'in arabasını ateşe veren atkının sahibiydi; Varto Depremi'nde yoksul Kürtlerin hizmetkârıydı.

Yoldaşı Atilla Keskin'in, "Mini-

büsten inip bakımlı apartmanların arasında yürüyoruz. İleride oldukça büyük bir bahçe içinde kagir ama kişiliği olan eski bir İstanbul evine gözüm takılıyor. 'Bu kadar apartman arasında amma da direnmiş' diye düşüncemi belirtiyorum. Cevabını unutmam imkânsız: 'Direniriz Ato, bizim ailenin ömrü hep direnmekle geçti. Gördüğün gibi evimiz de direniyor'. (...) Sonra evi gezdiriyorsun. Her yerde kitaplar, sözlükler, kâğıtlar, altı çizilmiş ansiklopediler. Sanki ev değil kütüphane, kardeşin ve baban harıl harıl kitap çeviriyor,"[13] diye anlattığı Sinan Cemgil katledildiğinde babası Adnan Cemgil, Onu oradaki köylülere, "Ben varlıklı bir aileden geliyorum. Öğretmenim. Ekonomik durumum oldukça iyi. Oğlumu en iyi şekilde yetiştirdim. En iyi okullarda okuttum. Ülkenin en güzide üniversitesi ODTÜ'de okuyordu. Hiçbir şeye ihtiyacı yoktu. Ölmese yüksek mühendis çıkacak ve o da varlıklı bir hayat yaşayacaktı. Fakat o sizin iyiliğiniz için öldü. Bunu bilesiniz diye söylüyorum," diye anlatırken; annesi Nazife Cemgil'de naaşının başındaki köylüler şunları demişti:

"Bu oğlum Sinan. Bunlar da onun arkadaşları (Kadir Manga ve Alpaslan Özdoğan), kardeşleri. Onlar da oğullarım. Bu çocuklar, bu oğullar; bu ülkeyi, halkı, sizleri sevdiler. Başka bir istekleri yoktu. Her biri birer dehaydı. Her biri üstün zekâlı güzel çocuklardı. Dileselerdi, düzenin adamları olsalardı, şimdi burada cansız yatmazlardı. Birer milyoner olurlardı. Ama onlar, halkı, sizleri sevdiler. Sizin sorunlarınızı omuzladılar."

Adnan ve Nazife Cemgil çifti öğretmenlerdi. 1940'lar başında DTCF'deki üniversite mücadelesinin önde gelen aydınlarıydılar. Adnan Cemgil işsiz kaldı; hapis yattı. Oğulları Sinan Cemgil o zorlu yıllardan 1944'te doğdu.

Annesinin Yozgat'a sürülmesi üzerine İstanbul'da başlayan ilk eğitimine Yozgat'ta devam edecekti. İstanbul'a geri döndüğünde aynı okulda tamamladığı ilköğreniminden sonra, 1956'da İstanbul İtalyan Lisesi'ne kayıt oldu, ancak, son sınıfta kendi isteğiyle Pendik Lisesi'ne geçer.

Sinan Cemgil meraklıydı; babasına-annesine hep sorular soruyordu. Onlar da oğullarının anlayacağı bir dille anlatıyordu. Nitelikli bir kültür ortamında yetişen Sinan çok başarılı bir öğrenci oldu. İngilizce, Fransızca, İspanyolca, İtalyanca öğrendi.

Arkadaşlarına Dante'den İtalyanca dizeler okurdu. Amerikalı artist Clark Gable'nin taklidini yapıp herkesi güldürecek kadar espriliydi. Bir de zindanda yattığı günlerden 18 Nisan 1968 tarihli mektubunda şunları diyecek kadar duyarlı:

"Birkaç saat önce girdi odaya kuş sesleri ve gün ışığı... Daktilo klavyesi a ile başlamaktadır, b gelmez. Sanılmamalıdır elif ba'daki gibi... Hemencecik z geliyor. Hiç uymuyor elif ba hesabına... Bu gece uyunmadı hiç. Bu sabah erkenden dolaşmaya çıkılmayacak, bakılmayacak hesap makinelerine ve manavlara ve ıvır zıvır satan dükkânlara ve köründe sabahın gidilmeyecek salep içmeye. A'dan sonra hemencecik z geliyor. Az... Az pilav, az sigara, az salep, az yaşamak... Vay kahpe felek vay..."

1964'te, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Mimarlık Fakültesi'nde öğrenci iken devrimci mücadeleye katıldı. Teorik derinliğiyle öğrenci liderlerinden oldu. ODTÜ'lerin birbirlerine, "Hocam" hitabı Ondan mülhemken; "Hoca" lakabı en çok ona yakışırdı.

1965'te ODTÜ SFK'nin kuruluşuna katılarak, bir süre genel başkanlığını yaptı. Aynı yıllarda Türkiye İşçi Partisi'ne (TİP) üye olarak, partinin çeşitli çalışmalarına aktif olarak katıldı. 1968'le birlikte yoğunlaşan öğrenci eylemlerinde ODTÜ içindeki mücadelesi ve sevilen kişiliğiyle üniversitedeki hareketin doğal önderi konumuna yükseldi.

1966'da yapılan ilk anti-Amerikan yürüyüşe katıldı ve 1967'deki Hazırlık Okulu boykotunda aktif olarak görev aldı. 1968 sonbaharında önce Mimarlık Fakültesi'nde başlayan sonra da tüm ODTÜ'ye yayılan boykota önderlik etti. Aynı yılın Aralık'ında Ankara'da Amerika Birleşik Devletleri (ABD) subay kulübüne karşı yürütülen eylemin içinde de yer alan Sinan Cemgil, Ocak 1969'da ABD Büyükelçisi Commer'in ODTÜ'yü ziyareti sırasında arabasının yakılması nedeniyle bir süre arandıktan sonra yakalanarak yargılandı ve ardından serbest bırakıldı.

1969'da Şirin Cemgil'le evlendi. 1970'de oğlu Taylan dünyaya geldi.

Yine 1969'un Nisan'ında ODTÜ'de gerçekleşen işgale önderlik etti. İşgali yürüttüğü gerekçesiyle arandıktan sonra tutuklandı ve bir süre sonra serbest bırakıldı. Bu yıllarda TİP içinde yoğunlaşan ve ayrılıklara yol açan tartışmalarda taraf olarak görünmemesine rağmen, TİP üyeliğini korudu. Sinan Cemgil, öğrenci eylemlerinden uzak kaldığı 1970'te Hüseyin İnan ve Deniz Gezmiş ile birlikte THKO'nun kuruluş çalışmalarını gerçekleştirdi.

4 Mart 1971'de ilk kez Ankara'da dört ABD'li erin kaçırılmasından sonra yayınlanan bildiriyle kendini duyuran THKO'nun bütün eylemlerinde yer aldı. 9 Mart 1971'de ABD'li erlerin serbest bırakılması ve 12 Mart'ta verilen muhtıradan sonra arkadaşlarıyla birlikte Ankara'yı terkeden Cemgil, 17 Mart'ta Deniz Gezmiş ile Yusuf Aslan'ın Gemerek'te yakalanmaları üzerine Adıyaman civarındaki Nurhak dağına çıktı.

Burada arkadaşlarıyla birlikte gerilla kampı kurdu. Örgütün amacı kentlerde başlayacak hareketlerle birlikte civardaki ABD Kürecik Radar Üssü'ne karşı eylem düzenlemekti[14]

Nurhak Dağları'nda katledildiğinde sırt çantasından 4 kitap, bir de kuru soğan çıktı. 27 yaşındaydı. Bir yaşındaki oğluna, 21 yaşında öldürülen arkadaşı Taylan Özgür'ün adını vermişti.

* * * * *

"Gençlik eylemlerinin dışına taşmış bir mücadele başlamıştı,"[15] diye betimlediği O günlerden aktarır Mustafa Yalçıner: "Alpaslan emekçi, Kadir dirençli, Sinan Öncüydü…

Alp çok emekçi bir insandı. Çok insan tanıdım, işçi de tanıdım ama Alp'e benzeyen insana çok rastlamadım. Çok kolektivistti…

Kadir dirençli, bir o kadar da naif bir insandı…

Sinan tabi bambaşkaydı. Hani bazıları için derler ya annesi onu önder olarak doğurmuş diye. Tabii tarihi ne kahramanlar yapar ne de kahramanları analar doğurur. Eğer böyle bir şey doğru olsa buna en çok uyan Sinan'dır, Deniz'dir, Hüseyin'dir. Sinan Türkiye devrimci hareketinin en sivrilenlerindendi; etrafındaki insanları müthiş bir etkileme ve peşinden sürükleme yeteneği vardı. Çok yönlüdür bir defa, bu anlamda da Deniz'le benzeşirler ama Sinan'ın daha derinlemesine bilgileri vardır.

Mesela hepimiz ODTÜ'de okuduk, İngilizce bilgimiz vardı. Sinan sekiz dokuz dil, en önemlisi Latince biliyordu. Bütün bu dillerden okuyabilme yeteneği vardı ve okuyordu da. O dönem Marx'ın Lenin'in birçok eseri Türkçe'ye çevrilmemişti. Tembellikten değil ama daha çok pratik içinde yer aldığımızdan okumuyorduk, Sinan her koşulda okuyordu. Dağda bile sırt çantasında dört cilt İngilizce kitap taşıyordu. Mola yerinde açıp bakıyordu. Sinan dünyayı çok yönlü anlayabilmenin koşullarına bizden daha çok sahipti.

Bizim içimizde dağa çıkma fikrine en son kafası yatan arkadaşımızdı. Bunu iyi bir şey olarak söylüyorum. Sinan bunun daha kitlesel olarak yapılması gerektiğinin farkındaydı. Biz kendi düşündüklerimizin kendi uygulayacaklarımızın yeterli olduğunu düşünüyorduk ama Sinan'ın buna itirazı vardı. Ancak bizi ikna edemedi. Bu işin sadece öncülerle olmayacağını düşünüyordu ama kafasında şekillenmiş net bir şey de yoktu. Daha net bir şekilde tavrını koysaydı biz dağa çıkalım diye ısrar etmezdik. Ama sonuçta o da bu koşullar içinde devrimcileşmişti. Sosyalizmi kavrayış açısından en ileri noktada olanımız oydu."[16]

Bizim içimizde dağa çıkma fikrine en son kafası yatan arkadaşımızdı. Bunu iyi bir şey olarak söylüyorum. Sinan bunun daha kitlesel olarak yapılması gerektiğinin farkındaydı. Biz kendi düşündüklerimizin kendi uygulayacaklarımızın yeterli olduğunu düşünüyorduk ama Sinan'ın buna itirazı vardı.

Ya Alpaslan Özdoğan? Onu da arkadaşı Hüseyin Sünger şöyle anlatır:

"Alpaslan için arkadaşlık çok önemliydi, hiçbir karşılık beklemeden her zaman güçsüz olanın yanında alırdı. Başı dertte olana hemen koşardı. Hem bu yüzden hem de uzun boyu nedeniyle bizim aramızda adı Goofy (Gufi) idi. Goofy Walt Disney'in Miki Fare'sinin en yakın arkadaşıdır, uzun boyludur ya, oradan geliyor…

Okul açıldı. 1967-1968'de yılı rektör Kemal Kurdaş dönemi, forumlar, boykotlar, çeşitli siyasilerin konferansları derken kendimizi Öğrenci Birliği ve Sosyalist Fikir Kulübü'nün (SFK) de olduğu barakalardaki sınıflarda eğitim çalışmalarında bulduk…

Stadyumun tribünlerine yazılan muhteşem DEVRİM yazısını Goofy ve arkadaşları yazmıştı. Yazmıştı ama bize söylememişti, katıldığı hiçbir eylemden bize söz etmediği gibi. Artık Goofy yok Alpaslan vardı. DEVRİM hâlâ stadyumda duruyor, silemediler.

1968-1969 dönemi başladı, okul yine hareketli. ABD elçisi Robert Komer'in arabasının yakılması, rektörlük işgali derken ikinci dönem başladı. Bizim Alpaslan ile Mustafa ortalıkta yok…

Meğerse onlar çoktan Filistin'e gitmişlerdi. Daha sonra Filistin'de beraber olduğu arkadaşlardan da öğrendim.

Oradaki kişilik ve yetenekleri ile herkesin takdirini ve saygısını kazanmış ve hatta Türkiye'den gidenler sadece eğitime katıldıkları hâlde Alpaslan bizzat cephede savaşa katılmış ve üstün başarılar göstermiş…

Alpaslan'lar da tahliye oldular, yurda geldiler… Bir süre sonra Emek İş Bankası soygunu oldu. Onlar artık dağdaydı, THKO neferleriydi, ölüm onlar için tozlu yoldu…

'Devrimciler, işçiler, köylüler, öğretmen ve küçük memurlar, subay, öğrenci ve teknik elemanlar, esnaflar, yetimler, dullar, emekliler, kısacası ezilen ve sömürülen yoksul halkımız, sizlere sesleniyoruz.

Amerika ve onun emrindeki hainler yüzünden öz vatanımızda üvey evlat durumuna düştük, hiçbirimiz yarınımızdan umutlu değiliz. Kanımızı emen bir avuç hain ve onların arkasındaki Amerika'ya isyan etmek en kutsal görevimizdir.

Amacımız Amerika'yı ve bütün yabancı düşmanları temizlemek, hainleri yok etmek ve düşmandan temizlenmiş Tam Bağımsız Türkiye'yi kurmaktır.'

5 Mart 1971'de THKO tarafından yayınlanan bu bildiriyi hazırlayanlar arasında Alpaslan Özdoğan da vardı...

3 Mart 1946'da Buca'da doğan Alpaslan öldürüldüğünde 25 yaşındaydı."[17]

Ya Kadir Manga mı?

Yoldaşı Tuncer Sümer şunları anlatır:

"Atatürk Üniversitesi'nde öğrenciyken gençlik liderlerindendi, FKF Erzurum Sekreterliği ve Genel Yönetim Kurulu üyeliği yaptı. Silah eği-

timi için gittiği Filistin'den dönüşünde yakalandı, Diyarbakır Cezaevi'nde yattı, THKO'ya katıldı, Nurhak'ta vuruldu.

Kadir Manga 1947'de Konya'nın Akşehir ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğreniminin ilk yıllarını Akşehir'de, liseyi İzmir'de bitirdi.

Erzurum Atatürk Üniversitesi FKF (Fikir Kulüpleri Federasyonu) Erzurum Sekreterliği kurulmadan önce, 1967'de Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne girdi. Aynı yılın Ekim ayında kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi Fikir Kulübü Kurucu Başkanı oldu.

25 Aralık1967'de öğrenci yurdunun B Blok 85 numaralı odasının duvarında ele geçirilen dinleme cihazını kamuoyuna açıklayanlar arasındaydı…

1968 baharında, Erzurum FKF Sekreterliği'nin Tortum'da düzenlediği "Uyanış Mitingi" Tertip Komitesi'nde iki arkadaşıyla birlikte yer aldı. Ancak o zamanki "gerici"lerin halkı kışkırtarak Kadir'i linç etme girişimleri üzerine mitingi yapılamadı, Tertip Komitesi Erzurum'a geri dönmek zorunda kaldı.

17 Mart 1969'da, TİP Kars örgütünün desteklediği Susuz ilçesine bağlı İncesu ve Çamçavuş köylülerinin kredi adaletsizliğini protesto etmek ve topraksız köylülerin toprak talebinde bulunmak için ilçe merkezine kadar yapmak istedikleri yürüyüşe FKF Erzurum Sekreterliği olarak katılan gurubun içinde ve önünde yer aldı. Susuz'da öğrencilerin bütün gün okulları terk etmesi yasaklandı.

Yürüyüş, bölgede büyük yankı uyandırdı. Ancak jandarmanın yarı yolda yürüyüşü durdurması üzerine Susuz'a kadar sürmesi mümkün olamadı.

1969 yılının Nisan ayında Ağrı'da "İşsizlik Mitingi" düzenleyen FKF Erzurum Sekreterliği, yaklaşık dört bin kişiyi miting alanına topladı, mitingin sunucusu Kadir Manga idi.

Kadir Manga, 1 Mayıs 1969'da hayatını kaybeden o zamanki Yargıtay Başkanı İmran Öktem'in cenaze

"Şimdi öldü mü denir Onlara"? Düşünce ve davranışları milyonların dilindeyken! Ölüm son değil, bir başlangıçtı Onlar için..

töreninde gericilerin saldırısıyla meydana gelen olayları protesto eden FKF Erzurum Sekreterliği'nin bildirisini arkadaşlarıyla Erzurum'da dağıtırken saldırından kıl payı kurtulabildi.

1969 Haziran'ı sonunda Erzurum'da kurulu bulunan İzmir Yüksek Tahsil Talebe Cemiyeti Başkanı seçildi ve Filistin'e gidinceye kadar bu görevini sürdürdü.

1969 Aralık sonlarında Filistin'e gidinceye kadar aralıksız olarak Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde ve çevre illerdeki tüm devrimci eylemlerin örgütlenmesini yönetti ve aktif olarak yer aldı.

Hüseyin İnan'ın çağırısı üzerine gittiği Filistin'de El Fetih örgütü kamplarında eğitim gördü. 16 arkadaşıyla Türkiye'ye döndükten sonra 1 Şubat 1970 tarihinde dönenlerden 11 arkadaşıyla Diyarbakır'da yakalanarak 8 ay Diyarbakır Cezaevinde yattı.

Tahliye olduktan sonra THKO'nun dağ kadrosunda yer aldı. 1971 Şubat ayından itibaren kırsal kesimde görev alarak fiilen kırlarda çalışmalar yaptı. 12 Mart Muhtırası verildiği gün Kadir Manga, THKO'nun kır örgütü ile dağdaydı."[18]

* * * * *

"Şimdi öldü mü denir Onlara"? Düşünce ve davranışları milyonların dilindeyken! Ölüm son değil, bir başlangıçtı Onlar için…

"Le mort saisit de vif/ Ölüm, yaşayanı yakalar"ken; "Kötü olan ölüm değil. Utanç verici bir ölümdür," derdi Epiktetos.

"Bazı insanlar öldükten sonra gerçekten doğarlar."[19] "Kahraman evrenseli ifade etmek için kendinden feragat eder."[20]

Evet, "Ölümden korkmak anlamsızdır, çünkü yaşadığımız sürece ölüm yoktur, ölüm geldiğinde ise artık biz yokuz," diyen Epikür ile "Ölüm diye bir şey yok. Sadece ölüm korkusu var. Bu dehşetli bir korkudur. Bazen insanlara yapmaması gereken şeyleri yaptırır. Ölümden korkmamayı başarsaydık her şey ne kadar farklı olurdu," uyarısıyla Andery Tarkovski sonuna kadar haklılardı.

Çünkü "Sonlu bir şeyin varlığı, kendi yok oluşunun tohumunu kendi iç varlığında taşımasıdır; onun doğuş anı aynı zamanda ölüm anıdır."[21]

"Dâhi halk adamı, toplumsal ilişkilerde yapılması gereken değişmeleri başkalarından daha önce ve daha iyi görür. Bu ileri görüşlülük, onu, yurttaşlarının görüşlerine aykırı bir yola sürükler. Hattâ bu yüzden ölünceye değin azınlıkta ya da tek başına kalabilir. Ama bu, onun, topluluğunun çıkarlarını ortaya koymasını, toplum yapısında yapılacak değişmelerin öncüsü ve temsilcisi olmasını önleyemez. Çünkü bağlandığı topluluk ona durmaksızın kuvvet verecek ve hiçbir şey, ne alaya alınmak, ne hor görülmek, ne sürgün, ne de ölüm onu yolundan döndürebilecektir."[22]

Kim ne derse desin; her devrimci ölümsüzlük gibi Nurhak'ta William Faulkner'ın, "İnsan ölümlüdür ve ölümsüz olmanın tek yolu dünyaya ölümsüz bir şey bırakıp gitmektir"; Michel de Montaigne'in, "Ölümle yüzleşmek özgürlükle yüzleşmektir. Ölmeyi öğrenen kölelikten azat olur. Ölümün kötü bir şey olmadığını anlayanlar için hayatta hiçbir kötü şey yoktur. Ölümü tanımak, bizi her türlü bağımlılıktan ve baskıdan kurtarır," diye tarif ettikleri bir başlangıçtı; ama asla son değil…

Aklını, umutlarını, vicdanını yitirmemiş herkesin bundan şüphesi yoktur!

İnsan(lık)ı yaptıklarıyla, yapmadıklarıyla yargılayan akıl yanında; doğruluk pusulasının iç sesi vicdan ve umut alt edilemez müthiş bir güçtür.

Bu gücü, hatta daha da fazlasına Nelson Mandela'nın, "Özgürlüğün

kolay yolu yoktur. Çoğumuz arzularımıza ulaşmak için ölümün gölgesindeki vadiden tekrar tekrar geçmek zorundayız," sözünü kanıtlayan Nurhak'ta şahit oluruz.

Hayır bu "nostalji" falan ya da "Nostalji kurgulanmış bir cennettir, geçmişte yaşadığınız ham yaşantının post prodüksiyon hâli. Ne zaman hayatın karmaşasından sıtkımız sıyrılırsa, başımız sıkışsa şimdiden kaçıp sığındığımız saman sarısı bir uyku,"[23] diye tanımlanmaya kalkışılan değildir.

Aksine Necip Mahfuz'un, "Gecenin ardından gün nasıl doğuyorsa, adaletsizlik de bir gün son bulacaktır. Zorbalığın ölümünü de göreceğiz, ışığın ve mucizelerin doğuşunu da," kararlılığında geç(me)mişi bugüne taşımaktır.

Malûm, "İnsanın her davranışı ve düşüncesi, toplum içinde, toplumla birlikte, toplum için ve toplum olarak yaşamaktır," diye tarif eder bunu Dr. Hikmet Kıvılcımlı.

"Eleştirel değerlendirme" kamuflajıyla geçmişten bugüne uzanan gerekliliklere sırt dönmeye kalkışmak liberal bir kaçıştır!

Bu da insan(lık)ın kendine yapabileceği en büyük kötülüklerdendir; "Kendine acıma"dır bu!

Sürekli bir şeylerden şikâyetçi olan "tepki(sizlik)" ile mağdur olma durumudur...

Hayal kırıklıklarıyla, melankoliyle, depresyonla ilişkili bu duyguyu alışkanlık hâline getirenler gittikçe pasifleştirir ve duyarsızlaşırken; suratlarına maske geçirmeyi ihmal etmezlerken - bir yüzü sağa, bir yüzü sola bakan ikiyüzlü Roma tanrısı- Janus'u hatırlatır!

Liberallerin, vazgeçenlerin sık sık kullandığı "Maske" Fransızca kökenli "masque" sözcüğünden gelir. Anlamı "kişinin yüzüne uygulanarak elde edilen yüz kalıbı"dır. Kimi dilbilimcilere göre de kavram, İngilizce "mask" sözünden türemiş, o da Latinceden gelmiş. "maskus" ve "masqa" kelimelerinin anlamı "kâbus" kökeni ile aynı. Olasılıkla da bu sözün Arapçadan Avrupa dillerine geçtiği ileri sürülüyor. Belki bundan dolayı, Araplar soytarıya, karnavalda yer alan karakterlere "masqara" (maskara) derler.

O hâlde maskaralıkları yerle yeksan eden Nurhak'ın bir turnusol kâğıdı, mihenk taşı olduğu unutulmamalıdır asla!

30 Nisan 2021 13:41:56, İstanbul.

NOTLAR

[1] Hasan Hüseyin Korkmazgil.

[2] Orhan İyiler, Öldükleriyle Kalmadılar, Ceylan Yay., 1996.

[3] Antonio Gramsci, Hapishane Defterleri 2. Cilt, çev: Barış Baysal, Kalkedon Yay., 2014.

[4] "Ergun Adaklı: "Devrimci Dinamikler Seni İleri Doğru Fırlatır, Sen O Fırlatmaya Hazır Mısın Değil Misin, Sorgula Kendini!", 3 Aralık 2020… http://komundergi4.com/ergun-adakli-devrimci-dinamikler-seni-ileri-dogru-firlatir-sen-o-firlatmaya-hazir-misin-degil-misin-sorgula-kendini-komun-roportaj/

[5] Yaşar Aydın, "Oğuzhan Müftüoğlu: Kıblesi 6. Filo Olanlarla Mücadele Devam Ediyor", Birgün, 13 Mart 2021, s.7.

[6] Zafer Aydın, "Atilla Özsever: Mesele Teslim Olmamakta", Birgün Pazar, Yıl:17, No:732, 21 Mart 2021, s.12-13.

[7] Şükran Soner, "12 Mart Darbesinin Gerçek Yüzü İşkenceye, Kontrgerillaya Dayalı Davalardan Okunabilir", Cumhuriyet, 20 Kasım 2020, s.12.

[8] Şükran Soner, "12 Mart, Sol Yükselişe Karşı, Rövanş Hamle Olur", Cumhuriyet, 20 Haziran 2020, s.11.

[9] Atilla Özsever, "Orduda 'Temizlik Harekâtı'…", Cumhuriyet, 13 Mart 2021, s.11.

[10] Atilla Özsever, "12 Mart'ın Rövanşı", Cumhuriyet, 14 Mart 2021, s.8.

[11] Temel Demirer, "Tarih(imiz)e Hayranlıkla, Minnetle, Saygıyla", Kaldıraç, No:223, Şubat 2020

[12] Antonio Gramsci, Hapishane Defterleri 4. Cilt, çev: Barış Baysal, Kalkedon Yay., 2014.

[13] Atilla Keskin, Acılara Yenilmeyen Gülümseyişler, Tekin Yayınevi, 2008.

[14] Semra Çelebi, "Atilla Keskin: Sinan Cemgil-Bizim Ailenin Ömrü Hep Direnmekle Geçti", 30 Mayıs 2009… http://bianet.org/biamag/insan-haklari/114871-sinan-cemgil-bizim-ailenin-omru-hep-direnmekle-gecti

[15] Semra Çelebi, "38. Yılında Mustafa Yalçıner 'Nurhak'ı Anlatıyor", 30 Mayıs 2009… http://bianet.org/biamag/insan-haklari/114863-38-yilinda-yalciner-nurhaki-anlatiyor

[16] Semra Çelebi, "Mustafa Yalçıner: Alpaslan Emekçi, Kadir Dirençli, Sinan Öncüydü", 30 Mayıs 2009… http://bianet.org/biamag/insan-haklari/114868-yalciner-alpaslan-emekci-kadir-direncli-sinan-oncuydu

[17] Hüseyin Sünger, "Sevgili Arkadaşım Alpaslan Özdoğan", 30 Mayıs 2009… https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/114872-sevgili-arkadasim-alpaslan-ozdogan

[18] Tuncer Sümer, "Fakülteden Dağlara: Kadir Manga", 30 Mayıs 2009… http://bianet.org/biamag/insan-haklari/114884-fakulteden-daglara-kadir-manga

[19] Friedrich Nietzsche, Hayat Dediğin Nedir ki?, çev: Erkan Aslan, Zeplin Kitap, 2015.

[20] Søren Kierkegaard, Korku ve Titreme, Diyalektik Lirik, çev: N. Ekrem Düzen, Ara Yay., 1990, s.67.

[21] Henri Lefebvre, Diyalektik Materyalizm, çev: Barış Yıldırım, Sel Yay, 2006, s.22.

[22] Georgiy V. Plehanov, Tarihte Bireyin Rolü Üzerine, çev: Nahide Özkan, Yazılama Yay., 2014, s.41.

[23] Rahmi Öğdül, "Anılarınıza Asla Güvenmeyin!", Birgün, 12 Mart 2021, s.15.

Diljan DÊRSIMÎ

ŞAHSENEM

Di nav doşegan de çend caran xwe tevda anî û bir, hêdîka çavên xwe vekir. Hêj nîv tarîbû, dîkan bang dida. Milê xwe vekişand, paşê bi bedena xwe ya sist bawişkên xwe anî. Lihêfa xwe ji ser xwe da alîyekî, hêz da xwe rabû. Pêşî li zarokan nihêrî, hêj zarok raketîbûn, bi halekî şabûyî pixe pixa wan bû. Paşê kincên xwe yên qat bi qat li xwe kir, da ku zaru hişyar nebin bi awayekî bêdeng ji odê derket. Deriyê malê yê pêş vekir, bi vekirina dêrî sir û serma bayê sibê li rûyê wê xist. Roj hêdî hêdî derketibû, tîrêjên xwe avêtibû der û doran. Bi hurmetek mezin berê xwe da rojê, pey re herdu desten xwe bir ser sînga xwe û bêdeng dest bi dia yan kir: “Ya rohilata mezin! Tu me ji tofan û xezeban biparezî. Tu zar û zêçên me, aj û ujên me, mala me ji xirabîyan dûr bêxî. Ya çiyayê Serboz, Ya Xizirê Kal!, hûn her dayim bi mere bibin alîkar. Stara we tim û tim li ser me bî”. Piştî xilaskirina dia yan pişta xwe da dîwêr, çoqên xwe kişand bin zikê xwe û li ser totikan rûnişt. Hêj xurînî ne xwaribû, qutiya titûna qaçax derxist cixarek pêça, bi dilekî xembar hilmek kûr ji cixarê kişand.

Şahsenem, jinek navsere û derdora çil û pênc salî hebû. Jêhatî, bi heybet, li gor salên xwe pir rind û bi şeng bû. Ji gundê Çargan, qîza malbatek dewlemend bû. Di qîzbûniyê de pir rindik û bi xwe bawer bûye. Bi xortan re diketiye nav lîstikan, bi wan re gulaş digirtiye û serdiketiye. Gelek malbatan ji ber ku wê li lawê wan xistiye, dihatine cem bavê giliyê qîzê dikirine. Ji gundê wan û gundên derdorê gelek xortan dil berdayê lê wê kesek qebûl nekiriye. Di dawiyê de dile xwe dikeve xortekî delal ê gundê Canbega û dibe bûka wan. Li gund de dema pevçûnek an neheqiyek çêdibû xwe dikir navre û ew mesele bi awayek silametî hal dikir. Mêran an jinan, kê zordestî û neheqî dikir her tim li hem berî wan disekinî. Her wextê li cem jinên neçar, kesên feqîr û fiqare bû. Ji bo ku xwe ji çavsistan û neyaran biparêze li ser xwe demançe digerand. Ji ber vê yêkê gundi yan navê wê kiribûn ’Arpejk’. Şahsenem di wê keliyê de ketibû nava xem û xeyalan de, di dilê xwe de wiha digot: “Heq û tala li pişta me be, ev çi zemanekî xirabe, ev çi halekî pêrîşane em têdane. Li aliyekî zilma cendirme yan, aliyekî bê însafên texsîldaran û aliyê din avetina ser waran a eşqiyayan, mala me xerab kiriye. Hikumeta Îsmet Paşa, ji bo ku dest bi şerekî mezin bike bi eşîrên Dêrsimiyan re, der û dor tije esker kiriye. Ji ber dest dirêjî û doxin sistiya wan edî em nikarin qîz û bûkên xwe bişînin kanî û bêriyekî. Berî çend rojan li ber kaniya jorin, ya ku hat serê qîza cîrana me herkes pê şaş û mat ma. Eger zû negîhiştima û min ev şemaq li wî teresbavê Cendirme nexistina, ka qîzika reben çawa xwe ji dest xilas bikirina. Ev zilma wan heta kengê dewam bike. Zilm û zora wan ne bese vêga çav berdidin ar û namûsa me jî. Derdê din jî Tehsîldarên bêwijdanin. Tehdîd û heqeretên wan ne kêmtirî yên Cendirmeyanin. Gundî ji ber ku bacê pir nedin, piranîya heywanên xwe dibin derveyî gund li gomên bin erdê û li şikevtên ber kaş û qîşa vêdişêrin. Erê, li gundekî jor ê çîyayî dîsa bi wî awayî gundiyan, pezên xwe li derveyî gund di gomekê de vêşartibûn. Sibehê dema şivan dihere xwarina pez bidê çi bibîne, pezên reben di nava gola xwînê de mane. Gur ketîye gomê de ji sedan pezan papirê wan mirar kiriye û çend heb sax hiştîye. Ax û ax! ji ber destê wan xedaran, mirov ne dizanî bigîre ne jî dizanî bikene”. Wiha fikirî bu ku, di hundir de bi hatina dengê mêrê xwe veciniqî;

-Qîzê Şahsenem, tu li ku yî? Vaye zarok hişyarbûn, ka xwarinekê hazir bike.

-Vaye hatim meraq meke, hahuuu çav kûrê min xurîniya zarokan hazir nekir.

Got û bi lez çû hundir. Yek car berê xwe da rojingê da ku şorbe hazir bike, bi hinek hejik û qirşikan agir

vêxist, dîzika şorbê da ser êgir. Piştî çend deqan şorbe hazirbû, bangkir zarokan û mêrê xwe, hatin ser sifrê bi hevre xûrînîya xwe kirin. Paşê ji mêrê xwe re got:

-Ez hebekî herim cem qîzika me, zûde ye em pirsa wê nakin, ka çawa ye? Çi dike? Min bîhist lawkê wê hebekî nexweş ketiye. Ya din jî, wek tu jî dizanî wexta çûyina waran nezik bû, ka ji bo waran çi dike, haziriyên wê hene an tune. Paşê xatir xwest û berê xwe da mala qîza xwe.

Bihar hatibû. Mêrg û zeviyan, newal û neqeban, deşt û çiyan bi her cure gul û çîçegan xwe xemilandibûn. Li bilindahiyên çiyan pulikên berfê mabûn ew jî êdî diheliyan. Avên co û cobaran, newal û çeman zêde bûbûn bi coş diherikîn. Li gundê Canbega, bi hatina biharê re hinek heyecan û hazirî hebûn. Ev hazirî ji bo çûyîna waran bû. Wek her salî îsal jî, di dest pêka biharê de diçûn waran. Navê waran Spîndar bû, cihê xwe pir bilind û hêşînahî bû. Camêr û xortên gund beriya heftekî çûbûn waran, rê û rûbar, kanî û holikên hilweşiyayî çekiribûn û vegerîbûn. Niha jî dora jinan, qîzan, xortan û zarokan bû. Tevli eşyayên waran, jinên pîr û yên navsere di hembêza wan de zarokên biçûk li qatir û kerên xwe siwar bûbûn. Qîz û xortan jî bi peya heywanên gund didan pêş xwe, bi ken û kêf, bi sohbet û kilaman ketibûn rêya waran. Kilamên wan li ser eşqê, zor û zexmetiya waran bûn.

Malan barkir lê lê

Çûne waran lê

Dînê lê, dînê lê dînaramin

Goştê me xwar lê lê

Mişk û maran lê

Gewrê lê rindê lê hevalamin

Di nav qefla waran de Şahsenem, zarokên wê û qîza wê ya bi zewac jî hebû. Pey nezikî saetek gihiştibûn waran. Holik paqijkirin û tê de bi cih bûn. Bihar li waran gelekî xweş derbas bû. Qîz, xort û zaru bi hewa, av û xwarinên waran xweşiktir û rindtir bûbûn. Heywan tevahî qelew û şişmantir bûbûn, ji ber wê jî bereketek mezin ketibû rizqê gundiyan. Li ser çûyina waran de gelek wext derbas bûbû, ketibûn çile ya germa havînê û ji bo vegera gund pir wext nemabû. Di wan rojande rojek, berê êvarê bû û êdî ro çûbû avan. Li jor serê çiyayên waran mij û dûmanek li hevketi bû. Dûman berbijêr aliyê holikan ve dihat. Dema nêzik hatin qasî bîst peya, tevahî bi kincên spî, mêrên bejin direj û esmer, rextên wan girêdayî, bi sîleh bûn. Yêk jî li pêş wan bi heybet li hespek spî siwar, kincên wî li hev ketî, şarek rengîn li serî pêçayî, sûretek zeyîf û hişk, ji ku li ber tavê pir mayî rûyê xwe esmerê tarîbû. Birûyên xwe stûr, çavên wek eylo yan, pozberan û simbelek wek rîsiyê giya pêve bû. Bi awirên dijwar li dora xwe dinihêrî. Di dest de kamçî ew jî bi rext û sîleh bû û bi her awayî eşkere bû ku mezinê wan bû. Ji wî ra Heyderê Qolbaşî an jî Heyderê Ûsê Simê digotin. Ji ber ku wan çend carên din avetibûn ser waran, gundîyan ew naskiribûn, ji wan re digotin qol. Heyderê Qolbaşî, dimilkî bi hêrs emir dide qolên din û dibêje:

- Lezkin bikevin hewşan û holikan. Pez,dewar,qatix giştikan derxînin bînin.

Bi emir dayina qolbaşî, qolên peya war dorpêç dikin û dikevin hundirê holikan de. Zarokên biçûk ji tirsa digîrîbûn, qîzan û xortan da ku zirarek neyê wan bi neçarî xwe xistibûn paş dayikên xwe de. Ji camêrên gund yek tune bû li vir. Ji ber ku wexta çinîna geniman bû tevahî li gund bûn û carna dihatin waran. Qolan rahiştibûn postikên ku rûn û torak têdebûn hildigirtin pişta xwe dibirin. Du, sê qolan jî di holikek de berê xwe dabûn rojingê, sîtila şîr a mezin ku li ser agir bû. Şîrê tê de dirijînin û sîtilê davêjin pişta xwe da ku bibin. Di nav komên jinan de Senemxan wan kirinên qolan dibîne û pir hêrs dibe. Radibe ser wan qolan, destê xwe dibe kêleka xwe, ji nav piştika xwe demança xwe derdixe û dibêje:

- Zûkin wan tiştan daynin şûnê. Ew çi hale hûn tînin serême, em jî însanin û qûlên heqin. Hûn rizqê me bibin em paşê çi bixwin. Bi heq û tala be heta min yek ji we nekuştî derkevin herin.

Li hember hêrs û cesareta jinikê qol şaş mabûn, eşyayên pişta xwe û sîtil pol poşman danîbûn şûnê. Li derve pez, dewar û gelek tiştên xwarinê li hev komkiribûn da ku edî rêkevin, qolek bi bez hatibû ji qolbaşî re behsa wê jina çê kiribû. Paşê Heyderê Qolbaşî vedigere û wiha dibêje:

- Ka ew jina sîleh kişandî we kî ye? Ez nas bikim. Jinê pê nîşandidin, hespê xwe aliyê jinê ve dajo û jê dipirse:

- Xanim! Tu kî yî, ji kîjan gundî?

- Çi ji te re, di rêya xwe de here.

- Xanim! Ji bo xatirê Heq û ji bo xatirê Xizir dikê, ka tu kî yî? Min tu pir meraq kirî.

- Min ji tere got rêya xwe de here û hûn xêrekê nebînin ji wan heywanan û qatixan.

- Heta tu ji min re nebêjî, em gava xwe navêjin derekê.

Paşê jina çê dibêje:

- Ji min re Şahsenem dibêjin. Qîza Qamber Axa me. Niha jî li gundê Canbega bi zewacim.

Dema jina çê wiha dibêje, çavên qolbaşî vedibe û şaş dimîne. Çawa ku bikeve nav poşmanîyeke û wiha dibêje:

- Tu qîza Qamber Axayî? Heywax hey! Min çikir. Min nanê bavê te pir xwarîye, pir qedr û qîmetamin zanîne. Ketime ber bextê te min şaşiyek, xerabiyek kir, zû were heywanên xwe ji nav heywanên din veqetîne û bigre here.

- Eger heywanên gundiyan giştan berdidin berdin, ez tenê heywanên xwe venaqetînim. Qolbaşî dinihêre ew jinik, jinek pir bi eslî û xwedî heysiyete, serê xwe dihejinî dide ber xwe û pol poşman deng nake. Dû re berê hespê xwe dide jor, qol li pey wî, heywanan giştan didin pêş xwe û berê xwe didin çiyayên Dêrsim.

Sermawez 2008

Mahsuni GÜL

TÜRK EDEBİYATINDA KORE SAVAŞI'NA FARKLI İKİ BAKIŞ

Edebiyat derken, elbette başta roman olmak üzere hikâye, öykü, şiir gibi edebiyatın çeşitli dallarında konu irdelendiği gibi, resim ve sinema gibi görsel sanatlarda ve yine ozanlar aracılığıyla halk müziğinde oldukça geniş bir biçimde işlenmiştir. Bu kadar geniş bir alanda işlenen bir konuyu, detaylandırmak, makalemizin içeriğini aşacağı için biz sadece konunun şiirde ki işleyişini ele almaya çalışacağız; hatta onu daha da daraltarak Bektaşi geleneğinden gelen Ali Baki Gül Baba'nın (1897-1956) halk ozanı geleneğine uyarak yazdığı şiiri ile Türk Sosyalist hareketin önemli şairlerinden olan dünyaca ünlü Nazım Hikmet'in konu hakkında yazdığı şiiri karşılaştırmaya çalışacağız.

Böyle bir kıyaslamaya neden gerek duyduk, sorusuna gelince, Bektaşiliğin, hümanistliği ve savaşa karşı duruşuna karşılık Ali Baki Gül Baba'nın aşağıdaki mısralarında görüldüğü gibi savaşı kutsaması ve ulusal bir kahramanlık destanı gibi sunması olmuştur. Ali Baki Gül Baba şunları yazar:

"Ne vakit açılsa böyle bir sefer

Şüphesiz Türk'ündür her zaman zafer

Türkleri halk etmiş Allah gazanfer

Böyledir ezelden hilkat yavrular."(*1)

Türkiye'den binlerce kilometre uzaklıkta bulunan Kore'de ne işimiz vardı? Oraya neden asker gönderdik? Binlerce masum, yoksul Anadolu çocuğunun hayatına mal olan bu savaşa sadece kahramanlık destanları yaratmak için mi onları gönderdik, yoksa başka nedenler mi var? Konuyu anlaşılır kılmak için, Kore Savaşı'na (25 Haziran 1950-27 Temmuz 1953) giden süreci iyi incelemek gerekir.

7-9 Mayıs 1945 tarihinde Nazi Almanya'sının müttefik ordularına teslim olmasıyla altı yıldır Avrupa'da süregelen dünyanın en kanlı savaşı olan II. Dünya Savaşı nihayet sona erdi. Şimdi iki galip ama aynı zamanda rakip iki süper güç -ABD ile Sovyetler Birliği- sahneye çıkmıştı.

Biri Batı değerlerini, Batı demokrasisini ve kapitalizmi temsil ederken, diğeri, yeni bir dünya görüşü olan sosyalizmi temsil etmekteydi. Dünya adeta ikiye bölünmek üzereydi, ya kapitalizm benimsenecek Batı bloku yani ABD'nin saflarında yer alacaktı ya da sosyalizm ve halk cumhuriyeti benimsenecek ve Sovyetler Birliği saflarında yer alacaktı.

Türkiye savaşa katılmamakla birlikte şimdi bir tercih yapmakla yüzyüze gelmişti. Ya kapitalist sistem benimsenecek ABD ve Batı safında yer alacaktı ya da sosyalizm benimsenecek Sovyetlerin safından yer alacaktı.

Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte Türkiye kapitalist üretim sistemini benimsemişti, özel sektörü güçlendirmek için de özel sektörün yatırım yapmadığı veya sermayesinin yetmediği alanlara kamu yatırımı yaparak onun hem güçlenmesini hem de önünü açtı. Savaş boyunca oldukça palazlanan burjuvazi, o güne kadar kendini koruyup kollayan bürokrasiye gerek duymadan, ayakları üstünde durmayı ve rüştünü ispatlamaya çalışıyordu. Güvence olarak zaman zaman önünü tıkayan bürokrasi yerine dünya kapitalizmin güvencesi olan ABD'yi tercih ediyordu. Burjuvazinin baskısıyla Türkiye, Batı bloku içinde ABD saflarında yer almayı seçti.

Türk burjuvazisi, ABD'nin antikomünist ülkelere Marshall Planı dâhilinde yaptığı yardımlardan yararlanmak için her türlü fedakârlığı yapmaya hazırdı. Önce rejim değişikliğine gidilerek, bürokrasinin temsil ettiği tek partili (CHP) hükümet sisteminden çok partili sisteme geçildi. 1946 yılında yapılan çok partili ilk seçimde iktidar değişikliğine gidilmediyse de 1950 seçimlerinde bu da gerçekleşti ve Demokrat Parti (DP) iktidar oldu. Bundan böyle ABD'nin her isteğini yerine getirecek DP (Bayar-Menderes) hükümeti işbaşındaydı. Yeni hükümet

ABD'ye bağımlılığını o kadar ileri götürdü ki ABD'nin 51.nci eyaleti olmaya talipti.

Şimdi yurtta ABD emperyalizminin rüzgârları esiyordu, 1930 ve 40'lı yılların başındaki Nazi hayranlığı yerini ABD hayranlığı almıştı. ABD'ye karşı olmak, vatan hainliği ile eş anlamdaydı. İçerde, hızla anti-komünist propagandaya girişildi, aydınlar, yazarlar, gazeteciler ve işçilere karşı komünist avı başlatıldı, tutuklananlar yılarca hapis yatılar, Nazım Hikmet yurt dışına kaçtı.

İçerde komünist avı başlatılırken, dışarıya karşı da, Batı'nın, Doğu'daki bekçiliğine soyunmaya hazır oldukları propagandası yapılıyordu. Sovyetler Birliğini dengelemek için ABD'nin öncülüğünde kurulan NATO'ya girmek için, Sovyetlerin Türkiye'den toprak talep ettikleri bahane edilerek bir an evvel NATO'ya girmenin gayreti içine girildi. Bunun için Türkiye'nin niyetli olması ve kendini ispatlaması gerekiyordu. Kore savaşı (1950-1953), Türk burjuvazisine bu fırsatı sundu.

Türk burjuvazisi, eline geçen bu fırsatı çok iyi değerlendirdi. Savaşı, bir cihat savaşı gibi gerekçelere dayandırarak bilinçsiz halkın desteğini almaya çalıştı. Bunun için elindeki baskı ve ikna araçlarının -basılı, görsel ve dinsel araçlarının- tümünü kullandı. Bir Bektaşi ozanı olan Ali Baki Gül Baba'da bu kervana katılmaktan itina gösteremedi ve şunları yazdı:

"Dinde sebatım var çıkmam yolumdan
Sizleri korusun şerr ü zulûmdan
Kahramanız korkumuz yok ölümden
Vatan-i aslimiz ahret yavrular."(*1)

Kore Savaşı, burjuvazinin dışında Türk halklarının çıkarına değildi. Binlerce kilometre uzaklıktaki bilinmeyen ve tanınmayan bir ülkede, yoksul Anadolu çocukları bir hiç uğruna ya öldüler ya da sakat kaldılar. Nazım Hikmet bu anlamsız savaşı, "Diyet" adlı şiirinde şöyle yazmaktadır:

"Gözlerinizin ikisi de yerinde, Adnan Bey,
iki gözünüzle bakarsınız,
iki kurnaz,
iki hayın,
ve zeytini yağlı iki gözünüzle
bakarsınız kürsüden Meclis'e kibirli kibirli
ve topraklarına çiftliklerinizin
ve çek defterinize.
Ellerinizin ikisi de yerinde, Adnan Bey,
iki elinizle okşarsınız,
iki tombul,
iki ak,
vıcık vıcık terli iki elinizle
okşarsınız pomadalı saçlarınızı,
dövizlerinizi,
ve memelerini metreslerinizin.
İki bacağınızın ikisi de yerinde, Adnan Bey,
iki bacağınız taşır geniş kalçalarınızı,
iki bacağınızla çıkarsınız huzuruna Eisenhower'in,
ve bütün kaygınız
iki bacağınızın arkadan birleştiği yeri
halkın tekmesinden korumaktır.
Benim gözlerimin ikisi de yok.
Benim ellerimin ikisi de yok.
Benim bacaklarımın ikisi de yok.
Ben yokum.
Beni, Üniversiteli yedek subayı,
Kore'de harcadınız, Adnan Bey.
Elleriniz itti beni ölüme,
vıcık vıcık terli, tombul elleriniz.
Gözleriniz şöyle bir baktı arkamdan
ve ben al kan içinde ölürken
çığlığımı duymamanız için
kaçırdı sizi bacaklarınız arabanıza bindirip.
Ama ben peşinizdeyim, Adnan Bey,
ölüler otomobilden hızlı gider,
kör gözlerim,
kopuk ellerim,
kesik bacaklarımla peşinizdeyim.
Diyetimi istiyorum, Adnan Bey,
göze göz,
ele el,
bacağa bacak,
diyetimi istiyorum,
alacağım da.

25 Haziran 1959…" (*2)

Kore Savaşı'ndan sonra Türkiye, 18 Şubat 1952 tarihinde NATO üyeliğine alındı. Türkiye sadece NATO üyeliğine alınmakla yetinmedi, bütün yoksunluğuna rağmen NATO'nun ikinci büyük ordusunu barındırarak, yıllarca Batı'nın bekçiliğini yaptı. Ülkesinde, ABD'ye üsler açtırarak ve bu üstlerde bilgisi dışında nükleer silahların yerleşmesine ve bir çatışma anında ülkenin bir nükleer savaş alanı olmasına neredeyse neden olacaktı. Bütün bunların müsebbibi, Türk burjuvazisinin Batı bloku içinde ABD şemsiyesi altında kendisine güvence araması olmuştur.

Kaynakça.

*1) 1951 Baki Yaşa Altınok Ali Baki Gül Baba Divanı Sayfa 691.

*2) https://www.siir.gen.tr/siir/n/nazim_hikmet/korede_olen_bir_yedek.htm

Hüsnü GÜRBEY

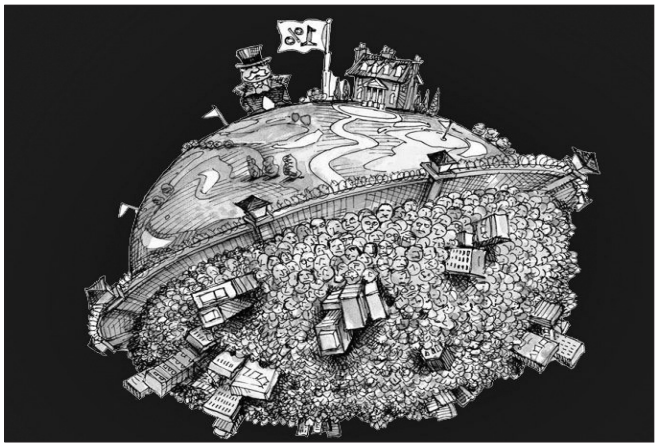

KAPİTALİZM, İNSANA AİT OLAN HERŞEYİ TAHRİP EDER

hgrby_34@hotmail.com

Kapitalizm, çıkar ilişkileri üzerine kurulmuş bir sistemdir, tek amacı vardır kâr dürtüsü… Bir yerde veya işte kâr varsa, kârın işe oranına göre ilişkisi değişir, şayet kâr %100'ün üstünde ise burjuvazinin çeviremeyeceği dolap kalmaz, en yakınını dahi bir hamlede yok eder, devre dışı bırakır. Sınırsız servetin peşindedir. Bu amaçla durup dinlemeden çalışır, dünya nimetlerine sırt çevirir, biriktirir ve sadece biriktirir.

Sınırsız mülkiyet mutluluk getirmez:

Kâr hırsı, kazanç ve servet edinmek kapitalizmin varlık nedenidir, ama mutluluk getirmez; ancak kapitalisti servetin ve kazancın esiri haline getirir. Durmaksızın edinmek, kazanmayı düşünmek, insana soluk aldırmaz, sakin bir ortamda zevk almayı sağlamaz. Başka bir ifadeyle, daha fazlasına sahip olmak kapitaliste rahatlık vermez. Marx, servet avcıları hakkında şu tespitte bulunur: "Servet biriktirici dünya nimetlerini, maddi ve geçici zevkleri küçümser, güvelerin yemediği, pas tutmayan, hem bu dünyada hem de öte dünyada varolan ebedi hazinenin ardına düşer."(*1) Kapitalist, ne bu dünyada ne de öte dünyada rahattır; kim onun yerinde olmak ister ki…Üstelik o kendisine tamamen yabancılaşmış bir varlıktır artık.

"Kapitalistin bizzat kendisi mutlu olmadığı gibi, özgür de değildir" diyen Rousseau, yaşadığı dönemin Fransa toplumundaki eşitsizliği gözlemler, aynı zamanda güç sahiplerinin modern dünyaya karakterini veren bu zenginlik içinde yabancılaşmasının kurbanı olduklarının da bilincindedir. Toplum Sözleşmesi'nde şunları yazar: "Kendini başkalarının efendisi sanır o, oysa kendisi de ötekiler kadar köledir aslında."(*2). Para ve servet edinme hırsının, kapitalisti yabancılaştırdığını, insanlık dışına ittiğini en iyi Marx gözlemler: "Özel mülkiyet bizleri öylesine ahmak ve etkinsiz kılmış bulunmaktadır ki, bugün bir nesneye, ancak bizim için sermaye şeklinde varolduğu ya da onu hemen iyeliğimiz altına alabildiğimiz, yiyebildiğimiz, içebildiğimiz, giyebildiğimiz, tek kelimeyle, o nesneyi tüketebildiğimiz takdirde bizim diyoruz… Tüm fizik ve entelektüel duyuların yerini bunların yabancılaşmış basit şekli olan sahiplik duyusu almış bugün"(*3)

Yabancılaşmanın kaynağı olan servet birikimi ve özel mülkiyet, gerçek özgürlüğün kaynağı olamaz. Büyük servetler (zenginlikler) insanları yalıtır, birbirlerinin karşısına koyar ve bu olaylar insanın insana yabancılaşmasına yol açar. Bu koşullar altında insan kendisini yalnız, yitik ve yıkılmış hisseder; onun da ötesinde "kölece yaltaklanan bir ruh" yaratır. Servetin edinilmesi ve sergilenmesi evrensel bir tutku hali-

ne gelir, entelektüel gelişimi ve hazzı engeller. Rekabeti teşvik ederek toplumun bütün yapısını çok dar bir bencillik sistemine indirger. Mülkiyet artık kendisi için değil, sağladığı paye ve statü için arzulanmaktadır.

Düşünebiliyor musunuz sahip oldukları servetleri, kendisinden sonra gelecek en az yedi kuşağa yetecek, ama yine de canını dişine takıp çalışırlar, emekçilerin hak gaspı için her türlü mücadeleden asla geri durmazlar, neden? Sahip olduğu iktidar erkini kaybetmek istemezler de ondan. İktidar erki, sahip olmak, servet edinmek kadar, onlara şirin gelmektedir; tıpkı feodallerin iktidar erkini bırakmamaları gibi…

Kapitalizm devrimci bir hareket olarak ortaya çıktı

Oysa burjuvazi tarihe devrimci sınıf olarak çıktı. Marx; "burjuvazi tarihte son derece devrimci bir rol oynamıştır" der. Ve devamında: "Feodalizm ile ve onun müttefiki kilise ile mücadele ede ede iktidara gelmiştir."

Burjuvazi, egemen olduğu her yerde, bütün feodal, ataerkil ve gerici dinsel ilişkilere son vermiştir. İnsanı "doğal büyüklerine" bağlayan karmakarışık feodal bağları parçalamış, insanla insan arasında yalın kişisel çıkardan, duygusuz "nakit ödeme"den başka hiçbir bağ bırakmamıştır. Dini coşkunluğun, şövalye duygusallığının, uydurma duyguculuğun en yüksek heyecanlarını, bencil hesapların buz gibi soğuk suyunda boğmuştur. Kişisel değeri mübadele değerine çevirmiş, yok edilmeyecek sayısız fermanlı özgürlüğün yerine şu biricik, vicdandışı özgürlüğü koymuştur. -Serbest Ticaret- tek kelimeyle, dini ve politik aldatmacalarla örtülen sömürü yerine, yalın, utançsız, dolaysız, hayvanca sömürüyü getirmiştir.

Burjuvazi o zamana kadar sayılan ve saygıyla karışık bir korkuyla bakılan bütün meslekleri kutsal giyimlerinden soydu. Doktoru, avukatı, şairi, bilim adamını ücretli işçi yaptı.

Burjuvazi aileyi duygusal peçelerinden sıyırdı ve aile ilişkisini basit bir para ilişkisine indirgedi.

Burjuvazi aileyi duygusal peçelerinden sıyırdı ve aile ilişkisini basit bir para ilişkisine indirgedi.

Ortaçağ'ın, gericilerin pek bayıldıkları insafsız kuvvet gösterisinin, kendine en çok yakışan tamamlayıcı nasıl en uyuşuk bir miskinlikte bulunduğunu burjuvazi açıkladı. İnsan etkinliğinin neleri gerçekleştirebileceğini ilk gösteren o oldu. Ve en büyük devrimci hamlesi, insanı ortaçağın insan-bağımlı ilişkilerinden koparark, insan-meta ilişkilerine dönüştürerek emeği özgürleştirdi. Bu insana (proletaryaya) inkâr edilemez önemli demokratik özgürlükler kazandırırdı. Bu anlamda burjuva özgürlüklerinin biçimsel ifadeleri kuşkusuz büyük bir demokratik gelişmedir. Eşitlik ve insan hakları düşüncesi, insanın kendisini ortaya koyması ve insanın yüceliği duygusunun gelişmesiyle, onu kölelik, kast ve derebeylik psikolojisinden kurtulmasında önemli bir rol oynamıştır. Fakat gerçekte ise bu, insan özgürlüğüne yalnızca bireyci bir yaklaşımdır. Kapitalizm insan özgürlüğünden daha ziyade özel mülkiyet özgürlüğünü güvence altına alır. İnsan yalnızca bir mülkiyet insanı olarak ve ancak mülkiyeti ölçüsünde özgürdür. Bu da, bireyin özel mülkiyet yapıları içerisindeki durumunun en şematik manifestosudur: İnsan burada bir sınıfın bireyi olarak ortaya çıkar. Sınıfların varlığı, sınıf çelişkilerini ortaya çıkarır, bu da kapitalizmin kâbusudur.

Kapitalizm, doğası gereği toplumu, uzlaşmaz (antagonist) sınıflara ayrıştırır:

Kapitalizm, yoksul halk kesimlerinin ve proletaryanın desteğini arkasına alarak, feodalizmi, kanlı bir darbe ile yıkıp iktidarı ele geçerdi. İktidar yürüyüşünde burjuvazi, Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik anlamına gelen, Fransızca "Liberte, Egalite, Fraternite" sloganlarını atarak bu desteği elde etti. Ama iktidarını sağlamlaştırdıktan sonra bu sloganları birer birer terk etti. O günden sonra toplum, birbirine karşıt iki antagonist sınıftan oluşmaktadır. Bu iki karşıt sınıf, diyalektiğin "zıtların birliği" yasası gereği bir arada yaşasalarda, aslında birbirini yok etmek üzerine konumlanmışlardır; daha doğrusu proletarya, kendisini yaratan kapitalizmi, tüm varlığıyla ortadan kaldırıp sınıfsız, mülksüz, otoritersiz ve devletsiz bir toplumu yaratmayı hedeflemektedir.

Burjuvazi, en büyük darbeyi toplumsal ilişkilere vurur, mülk sahipleri ve mülksüzler ayrımı yaparak bireyi atomlaştırır ve onları birbirlerinin karşısına diker.

Tarihsel olarak baktığımızda özel mülkiyet doğal bir hak değildir, şayet doğal bir hak olarak kabul edilirse, bir avuç insanın, toplumun yarattığı tüm zenginliğe el koyarak, eşitliği ve özgürlüğü yok edeceğini önceden kabul etmek gerekir. Mülkiyet, meşru bir temele dayanamaz, tamamen bir hak gaspıdır, kökeni gaspa dayanır. Marksistler de mülkiyeti, "zenginin yoksula karşı işlediği bir suç" olarak tanımlar. Dolayısıyla, özel mülkiyet gerçek özgürlüğün kaynağı olamaz. Özel mülkiyet insanları yalıtır, birbirlerinin karşısına koyar ve bu olaylar insanın insana yabancılaşmasına yol açar. Bu koşullar altında insan kendisini, varoluşçuların vurguladığı gibi yalnız, yitik ve yıkılmış hisseder. Kuşkusuz, herkesten uzakta olan birey yabancılaşma durumunu ayrımsamakta ve duyumsamaktadır. Pek çoğu, var olan kurallar çerçevesi içerisinde işlev gören sadık, uyumcu (komformist) ve boyun eğen kişiler haline gelerek kendilerini bu durumun psikolojisine uydursalar da kitlenin çoğu öfkeli ve bu durumun biran önce sonlanması için mücadele vermektedir.

Sosyalistler, özel mülkiyete karşıdırlar ama bilime ve onun yan ürünü olanı teknolojik gelişmeye karşı değiller, hatta yaşamayı ve çalışmayı kolaylaştıracak her türlü teknolojik gelişmeyi desteklerler. Buna karşın, israfa, aşırı tüketime

ve doğayı tahrip edecek her türlü gelişmeye karşı dururlar. İnsanların ihtiyaçlarını sınırlaması ve basit bir hayat yaşaması halinde, doğanın herkese yeteceği iddiasıdır; yine de güzel yaşamayı, keyifli ve zevkli bir hayatı asla mahkûm etmezler, çünkü insanı, tüm güzelliklere layık görür, onun için uğraş verirler.

Kapitalizm de paranın gücü:

Burjuvazi insanları birbirinden ayrıştırırken kullandığı en önemli enstrüman paradır, para, aynı zamanda ayrılmanın evrensel aracıdır. Birbirini sevmeyen, hatta nefret eden kişileri dahi, bir araya getirmenin gerçek aracı olduğu kadar, asıl ayrılma aracı da odur, toplumun galvano-kimyasal gücüdür. Başka bir ifadeyle kapitalizm, dostları ayrıştırır, düşmanlıkları barıştırır; çünkü çıkar ilişkileri her şeyin üstesinden gelir.

Shakespeare, paranın öncelikle iki özelliğini vurgular:

1-Bütün insani ve doğal ilişkileri, nitelikleri karşıtına çevirebilen göze görünür tanrı, nesnelerin evrensel dönüştürücüsü ve değiştiricisidir; "imkânsızlıkları birbirine yaklaştırır."

2- Evrensel oruspu, insanların ve halkların evrensel pezevengidir.

Bütün insani ve doğal nitelikleri dönüştürmek ve değiştirmek, imkânsızlıkları birleştirmek -paranın tanrısal gücü- insan türünün yabancılaşmış, yalıtılmış (tecrit edilmiş), dışlaştırılmış türsel özelliği oluşundan yatar para, insanlığın yabancılaşmış yeteneğidir.

Bir insan olarak yapamadığını, yani, bütün bireysel yetilerinin yapamadığı şeyi, para sayesinde yapabilirsin. Onun için para bu yetilerin her birini aslında olmadığı bir şey yapar, yani onu karşıtına dönüştürür. Bu anlamda para, gerçek yaratıcı güçtür.

Yeri gelmişken size bir Temel fıkrası anlatayım: Eline aldığı paraya bakan Temel şunları söyler; "ha uşağum, sana Tanrı desem günaha girerim, beri yandan da onun gördüğü işi görüyorsun da" demekle çok haklıdır.

Tanrısal gücü olmasına rağmen paranın, sahibine dahi mutluluk getirmediğini gördük. Peki, parasız bir dünya kurmak mümkün mü? Evet, mümkün. İnsanoğlunun uzun asırlar boyunca, para olmadan da yaşadıklarını, parasız bir dünya kurduklarını biliyoruz.

Toplumdan ve insandan doğmayan, evrensel dışsal bir araç ve yeti olarak para, imgelemi gerçekliğe, gerçekliği de boş bir imgelem ürününe çevirebilme gücüne sahiptir; aynı şekilde, gerçek kusurları ve fantezileri, yani yalnızca bireyin imgeleminde varolan gerçekten güçsüz yetileri, gerçek yeti ve yeteneklere dönüştürebildiği gibi, gerçek insani ve doğal yetileri de katıksızca soyut fikirlere, dolayısıyla kusurlara, acı veren fantezilere dönüştürebilir. Böylece, bu özelliğe göre, genel olarak bireysellikleri dönüştüren, onları kendi karşıtları yapan, kendi yüklemlerine çelişik yüklemler ekleyen şey, paradır.

Bir çarpıtıcı güç olarak, bireye karşı, toplumsal bağlara ve öz olma iddiasında bulunan başka bağlara karşı gösterir kendini. Sadakati sadakatsizliğe, sevgiyi nefrete, nefreti sevgiye, iyiliği kötülüğe, kötülüğü iyiliğe, işçiyi patrona, patronu işçiye, saçmayı akla, aklı saçmaya çevirir.

Etkin ve varolan değer kavramı olarak para, her şeyi dönüştürdüğünde ve değiştirdiğine göre, her şeyin evrensel dönüştürücüsü ve değiştiricisi, dolayısıyla dönüştürülmüş dünya, bütün insani ve doğal yeteneklerin dönüştürücüsü ve değiştiricisidir.

Cesareti satın alabilen kişi, korkak da olsa, cesurdur. Para, para sahibinin görüş açısından, belirli bir nitelik, belirli bir şey ya da belirli insani yetilerle değil de insan ve doğanın bütün nesnel dünyası ile değiş tokuş edildiğine göre, her özellik ve nesnenin yerine, aralarında çelişik özellikler de bulunan, başka özellikleri koyar; imkânsızlıkların birleşmesini temsil eder, çelişik öğeleri kucaklaşmaya zorlar.

Yeniden başa dönersek, para, gerçekten evrensel bir orospu, insanların ve halkların evrensel pezevengidir. Onun için kapitalizm, tez elden yıkılmalı, insanlığın hayatından çıkarılmalıdır; öylesine çıkarılmalıdır ki, insanlık bir daha böylesine vahşi, böylesine insanı ayrıştıran, yalıtan ve düşmanlaştıran bir üretim sistemiyle karşılaşmasın…

Nasıl bir toplum arzuluyoruz:

Yukarıda yazıldı, tanrısal gücü olmasına rağmen paranın, sahibine dahi mutluluk getirmediğini gördük. Peki, parasız bir dünya kurmak mümkün mü? Evet, mümkün. İnsanoğlunun uzun asırlar boyunca, para olmadan da yaşadıklarını, parasız bir dünya kurduklarını biliyoruz. Geçmişte, parasız bir dünya kurulmuşsa gelecekte de neden kurulmasın ki. İnsanoğlunun gelecek ütopyası, devletsiz, yetkisi ve otoritesi olmayan, sadece topluluklar arası koordinasyonu sağlayacak yönetimler ve parasız bir dünya yaratmak olacaktır. Bu toplumda sömüren-sömürülen olmayacak, emir-kumandan sitemine dayalı hiyerarşi işlemeyecek, polisi-mahkemesi, hapishanesi olmayacaktır. Devlet ortadan kalkacağı için devleti koruyan hukuk ve din de olmayacaktır, onların yerini özgür birey ve ahlaklı toplum alacaktır. Ahlak, toplumun temel değeri olacaktır. Ahlaklı bir toplumda herkes sevdiği ve yapabileceği işi yapacak; çalışma, toplumsal bir görevin gereği olarak yapılacak ve günün ancak üç-dört saatini alacaktır ama herkes çalışacak, üretecek, tembelliğe pirim verilmeyecektir. Üretici olan herkes aynı zamanda birer tüketici olduğundan, ihtiyacı oranında toplumsal üretimden pay alacaktır. Bolluk toplumu mutlaka yaratılacak ve bu toplumda,

sevgi tek egemen güç olacaktır. Sevgi, güven ve erdem, paranın bugünkü kudretinin yerini alacaktır.

İnsanlar, sevdikleri işi yaptıkları zaman başarılı olurlar, tercih yapmaları içinde insanların çok yönlü yetişmeleri gerekir; geleceğin toplumu insanlara bu imkânı sağlayacaktır. Marx, şunları yazar: "Herkesin yalnız kendine ayrılmış bir etkinlik alanı yoktur komünist toplumda; her birey, istediği her alanda kendini yetiştirip yetkin kılabilir. Genel üretimi toplum düzenler ve yönetir. Ve böylece aynı toplum, hiçbir vakit ne avcı, ne çoban, ne de eleştirmen olmama gerek kalmaksızın, sadece kendi keyfimin istediği biçimde bugün şunu, yarın bunu yapma, sabahleyin avlanma, öğleden sonra hayvan yetiştirme ve bu arada şunu bunu eleştirme olanağı sağlar bana."(*4) Çok yönlülük gelecek toplumun ereği olacaktır.

İnsanı insan olarak, dünyayla ilişkilerini de insani ilişkiler olarak kabul edersiniz, sevgiyi yalnız sevgiyle, güveni yalnız güvenle, vb. değiş tokuş edebilirsiniz. Sanatın tadına varmak istiyorsanız, sanat kültürü almış biri olmalısınız; başkalarını etkilemek istiyorsanız, gerçekten başkalarını canlandıran ve yüreklendiren biri olmalısınız. İnsanla -ve doğayla- ilişkilerinizin her biri gerçek bireysel hayatınızın belirli bir şekilde dışavurumu olmalı, iradenizin nesnesine uymalıdır. Karşılığında sevgi uyandırmadan seviyorsanız, yani sevgi olarak sevginiz karşılıklı sevgi yaratmıyorsa, seven bir kişi olarak dışavurumunuzla kendinizi sevilen bir kişi yapamıyorsanız, sevginiz güçsüzdür, bu sizin için bir talihsizliktir.

Ahlaklı ve erdemli bir toplum yaratılarak, bolluk toplumuna ulaşmak bugünden yarına olacak iş değildir, bu bir süreç işidir; önemli olan kervanı yolda dizmektir ve kervan yolla çıkmıştır. Marx da amaçlanan, "varolan toplumun iyileştirilmesi değil, yeni bir toplum kurulmasıdır" der.Yeni toplumda, üretim araçları toplumun kolektif mülkiyetine geçecek, mülkiyet ortak ve toplum sınıfsız olacaktır. Böylesi bir toplumda, bireyler, kendi yetenekleri dâhil sahip oldukları her şeyin bütünün yararı için kullanması sağlanacaktır. İnsanlar, yeteneklerine göre topluma katkı sunacaklar ve ihtiyaçları kadar alacaklardır. Uzun vadede toplumsal eşitlik sağlanacak; emek bütünleştirilecek ve her türlü işin eşit derecede olduğu kabul edilecektir. Bu artık komünist toplum aşamasıdır.

Toplum, çürümüş kapitalist sistemden komünist topluma, "sosyalizm aşaması" denilen bir ara aşamadan geçerek ulaşacaktır. Marx, bu görkemli aşamayı şöyle anlatır: "Komünist toplumun bir üst aşamasında, bireyleri işbölümüne köleleştirici biçimde bağımlı kılan durum ve bu durumla birlikte kafa işi ile el işi arasındaki karşıtlık ortadan kalktığı; emek sadece yaşamanın aracı değil, varoluşun ilk ihtiyacı haline geldiği; bireylerin bütün yönlerde gelişmesi sonucu üretici güçler şaşmaz ve sürekli bir hız kazanıp kolektif zenginliğin kaynakları dört bir yandan fışkırdığı vakit, ancak o vakit evet, burjuva hukukunun dar ufku tamamıyla geride bırakılabilecek ve toplum, bayraklarının üzerine şu sözleri yazabilecektir: HERKESİN YETENEKLERİNE, HERKESE İHTİYAÇLARINA GÖRE."(*5)

Geleceğin toplumunu kurmak kadar, günümüzde toplumu tehlikeye sürükleyen ve acil çözüm bekleyen bir başka sorun da; bozulan çevresel denge ile ona neden olan ve bir türlü önü alınamayan, nereye de gideceği belli olmayan teknolojik gelişmelerdir. Bu konuda biz sosyalistler kaygı duysak da teknolojik gelişmeye karşı olmayız/olamayız. Bu aşamadan sonra saati tersine çeviremeyiz; sadece denetimsiz sanayileşmenin feci sonuçlarından kaçınmalıyız ve yerel özerklikleri olabildiğince genişletmeye çalışmalıyız. Bunları yaparken de hayatı basitleştirmeye çalışacağız ve herhangi bir nesneye -mülke, paraya veya günümüzde ki teknolojik bağımlılığa- bağlanmamaya çalışacağız, ama her türlü -entelektüel, ahlaki, fiziksel ve tensel--hazın da bir insan hakkı olduğunu asla unutmadan, başaracağız bütün bu şeyleri….

(*1) K. Marx, Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı, Çev: Orhan Suda: May Yayınları, İstanbul, 1974. s,126

(*2) Denis, Henri; Ekonomik Doktrinler Tarihi I.,Çev: Atilla Tokatlı, Sosyal Yayınları, İstanbul 1973, s, 252

(*3) Denis, Henri; age, s,437

(*4) Denis, Henri; age, s, 444

(*5) Denis, Henri; age, s,484

Hasan IŞIK

SOSYALİZM UZAKTA DEĞİL ÇOK YAKINIMIZDA!

Dünyadaki öznel ve nesnel olgulara dayalı bütün süreçler bir diyalektiğin ve gelişimin eseridir. Öznel kavram olan insanın ve nesnel kavram olan doğanın bütün yaratımları bunu kanıtlar niteliktedir. Doğaya ve insana dair her şey dogmatik Darwinciliğin evrim anlayışının tersine zayıf olanın yok olması ve kalan boşluğu güçlü olanın doldurması değildir. Ortaya çıkan yeni güçlü unsur aslında bir önceki zayıf unsurun gelişme göstererek kendini daha güçlü bir şekilde var etmesi olarak anlaşılabilinir. İşte ilk adım olan bir yosundan binlerce güzellikte bir bitki örtüsünün oluşumu, yok oluştan değil de bir gelişmenin sonucu olduğunu basit bir örnekle bize göstermektedir. Bu gelişimden hareketle insanın hem kendi varoluşu hem de var ettiği sistemlerin bir gelişimsel süreç olduğu açıkça ortadadır.

İnsani gelişimi burada antropolojiye bırakarak buradan hareketle insanın bütün yaşama dair kurduğu sistemler üzerinde durmak gerekliliğidir.

İnsan doğada pek çok canlı ile beraber yasayan bir tür olmanın ötesinde kendi yaşamına dair sistemler, mekanizmalar yaratabilen ve bu kuramlarıyla bir parçası olduğu doğanın bütün unsurlarını etkileyen bir konumdadır. Bu özellikleri insanı özgün kılmaktadır.

İnsanın kurduğu ilk sistemlerin başında toplum olgusu gelmektedir. Ancak bu toplum olgusu hayvan türündeki sürü ile karıştırılmamalıdır. İnsanın kuruduğu toplum olgusu basit bir sosyolojik konu değildir. Üzerinde ciddi anlamda konuşulması gereken bir konudur. Çünkü insan birey olarak toplumu kurar ama toplumda bireyi kurgular. Yani bireyin kurduğu toplum aynı zamanda bireyin yaşamını sistemleştirir. İşte bu sistemleştirme bütün insani kuramların temelini oluşturur. Ortaya çıkan bütün adına ekonomik ve siyasi dediğimiz sistemler bu birlikteliğin eseridir.

Tarihsel olarak baktığımızda insanın mağaradan ilk çıkarak yeni ihtiyaçlar zincirine dahil olması onu toplumsallığa itmiştir. Besin ihtiyacını daha kolay sağlayabilmek için

insanlar bir arada yaşamaya başlamış beraber avlanmıştır. Yüzeysel bakıldığında bir sürü avcılığı gibi görülebilinir ama bu bir arada yaşamın temellerini atmış ilk toplumsal yerleşkeler olarak köylü toplumun temeli atılmıştır. Daha sonra bu köylü topluluk hayvanı evcilleştirerek avcılıkta kullanmıştır. Daha sonraki süreçte bu köylü toplum tarımı örgenince yerleşik hayatın temelleri atılmıştır. İşte buradan sonra insan bir arada yaşamaya dönük sistemler geliştirmiştir. Burada şunu söylemek gerekirse insan toplumsal yapıdan uzak yaşayamaz bunda ısrarı onu tekrar primat bir mağara canlısına çevirir.

İşte komün, imece gibi insani ilk kavramlar bu toplumsal sistemin inşasından sonra insanın gündemine girmiştir. Ancak toplum dediğimiz bu insani yapı sadece ihtiyaçlar zincirini karşılamakla yetinmiştir demek bir eksiklik olacaktır. Üretim sistemleri yaratılırken toplum aynı zamanda mitoloji, metafizik, din gibi kavramların inşasına da başlamıştır. İşte insanı değerlendirirken üretim sistemleriyle aynı zamanın ve kaynağın ürünü olan bu kavramları değerlendirmemek büyük bir eksiklik olacaktır.

İnsan işte bu tarihsel süreçte doğada tahakküm kurabilmek gücünü daha da etkinleştirmek adına bu toplumsallığı kullanmış ve büyütmüştür.

Büyüyen toplum aynı doğadaki varoluş esasları gibi gelişmiş, gelişirken nesneli ifade eden doğada tür dediğimiz özneli ifade eden insan yaşamında ise sınıfları oluşturmuştur.

İşte bu sınıfların oluşumu vazgeçilmez gelişimimizin temeli olan toplumun ürünüdür.

İnsanın somut ihtiyaçlarına bakarak ekonomik sınıfları oluşturan toplum soyut ihtiyaçlarına karşılıkta inançsal sınıfları oluşturmuştur.

Başta da değindiğimiz gibi insanı değerlendirirken bu soyutluktan bağımsız değerlendirmek bir eksiklik olacaktır ancak burada biz insanın oluşturduğu toplum ve onun yarattığı somut sistemler üzerinde duracağız.

Dünya üzerindeki etnik savaşların, ekolojik tahribatın dünyayı kasıp kavuracak nükleer silah üretimlerinin, açlığın, yoksulluğun, işsizliğin, göçlerin, korkunç nüfus patlamaları gibi daha pek çok yok oluş parametrelerinin sebebi olan bu sistem her geçen gün dünyanın ve üzerinde yaşayan bütün unsurların sonunu hızla getirmektedir.

Kısaca değinecek olursak toplumsal birliktelik hayatta kalma refleksi ile insanlığı ekonomik sistemler geliştirmeye itmiştir. Burada bir parantez açarsak ekonomik sistemleri sadece meta ya da madde olarak düşünmemek gerekir çünkü bir olgu pek çok olgunun bağlı olduğu bir zincir gibidir. Tekrar konumuza dönersek insanın yarattığı tarihsel süreç içerisindeki ekonomik sistemler birer gelişmenin ürünüdür işte avcılıktan tarıma, tarımdan, ticarete derken günümüz kapitalist sistemine geçiş tam da bunun sonucudur.

İnsan en basit ihtiyaçlarını karşılamak için çıktığı bu yoldan günümüze geldiğinde kapitalizm denen bu sistemi kurmuştur.

16. yüzyılda Hollanda ve İngiltere merkezli ortaya çıkan bu sistemin her ne kadar çelişkilerle dolu olması ve insanlık, doğa gibi hayati kavramların düşmanı olsa da her geçen gün daha da güçlenmesi ve kapitalizme karşı geliştirilen direnç sistemlerinin güçsüz kalması işte bu tarihsel birikimin tam değerlendirilmemesinin eksikliğidir.

Kapitalizm belki de Dünyada son göreceğimiz sistem olacaktır. Eğer (ki öyle görünüyor) bu sistemin yerine daha insani bir sistemi egemen kılamazsak ki kapitalizmin ortaçağdaki savunucusu din adamları gibi bilim adamları da bunu inkar etmiyor, Dünyanın sonuna doğru yaklaşmaktayız.

Dünya üzerindeki etnik savaşların, ekolojik tahribatın dünyayı kasıp kavuracak nükleer silah üretimlerinin, açlığın, yoksulluğun, işsizliğin, göçlerin, korkunç nüfus patlamaları gibi daha pek çok yok oluş parametrelerinin sebebi olan bu sistem her geçen gün dünyanın ve üzerinde yaşayan bütün unsurların sonunu hızla getirmektedir. Ve bu sonu getirirken tarih boyunca tabir yerindeyse her canlının burnundan fitil fitil getirmiştir.

İnsanlık bu korkunç sistemi yaratırken aynı zamanda bu korkunçluğa bir panzehir de bulmuştur.

İşte bu panzehirin adı da sosyalizmdir. Bu korkunç sisteme karşı geliştirilen bu sistem hayata geçirilmeye çalışılmış ancak çok da başarılı olunamamıştır. Elbette ki sosyalist var oluşlar ve uygulamaları üzerinde uzunca durulması gereken ciddi bir konudur. Bu konuda pek çok eleştiriler ve çözümlemeler mevcuttur. Reel sosyalizm uygulamaları, sosyalist denemelerin bürokratik devlet olgusundan kopamayarak bu olguların içinde boğulmaları, devlet ve patron metasının ortadan kalkmadan özgür olması imkansız olan işçiden devrim neferi proletarya beklentisi gibi eleştiriler, insanlık için elzem olan sosyalizmin neden etkin olamadığına dönük en yaygın eleştirilerdir.

Doğru eleştirmeler olmakla beraber eksiklikleri su götürmez bir gerçektir.

Bu eksik kalan kısımlara değinmek gerekirse öncelikle en başta değindiğimiz gibi evrime zayıfın yok olup güçlünün etkin hayatta kalabildiği bir dogmayla bakmak bizi yanlışa götürmüştür. İşte kapitalizm nasıl ki gelişen bir evrimin sonucuysa sosyalizmi de incelerken evrimsel gelişimine bakmamız bir o kadar önemlidir. Genel geçer ebedi bir güzellemeye kaçmamakla beraber örneğin insanlığa dair her

şeyin temellerinin atıldığı bu topraklarda sosyalizmin tarihsel evriminin yeterince incelenmediği aşikardır. Örneğin bahsettiğimiz toplumsallık çerçevesinde tekke sosyalizmi denilen Aleviliğin ya da Şeyh Bedrettin örnekleri popüler olmakla birlikte üzerinde hiç de derinlemesine durulmamışlardır. Sosyalizmin tarihsel derinliği 18 yy Avrupa'sından ve bir kaç filozofundan öteye gidilememiştir (burada yanlış anlaşılmamalıdır ki bu kişi ve değerlendirmeleri değersiz göstermek gibi bir yanılgı oluşturma niyetinde değiliz)

Sosyalizmi fabrikadan, artı değerden çıkarıp daha anlaşılır bir biçimde ete kemiğe bürüyebilmek için üzerinde durmamız gereken tarihsel süreçteki toplumsal gerçeklik ve doğanın ta kendisidir.

Devlet ve bürokrasi metasının ortadan kalkmasıyla kesin başarıya ulaşacak sosyalizmin kodları bu metaların temellerinin atıldığı Batıda değil bugün düşürülmüş konumdaki topraklardadır. Bu kodları ancak Anadolu, Kürdistan ve Ortadoğu'da bulacağımız bir gerçekliktir.

Çünkü buradaki oluşmuş toplumlar komün yapıya daha alışkın ve devlet dediğimiz metadan bağımsız uzunca dönemler yaşam sürdürmüşlerdir.

Kentliğe karşı hayatta kalmayı başaran köylülük burada komünün ete kemiğe bürünmüş halidir. Metafiziksel bir olgu olan dinleri toplumun bir arada yaşaması için bir kolaylık aracı olarak kullanan Tekke kültürü bürokrasisiz yaşamın mümkün olduğunun kanıtıdır.

Bu değerlendirmeleri yaparken sosyalizmi ilkellikte aramak gibi bir çabamızın olmadığını söylemekle beraber tarihsel bir arayışın içinde olma çabamızı belirtmekteyim.

Üç asırdan fazladır kan gölüne çevrilen, trajedilerin yükseldiği, ağıtların hiç eksik olmadığı, bahsettiğimiz bu coğrafyalardaki bütün yıkım, işkence insana dair her güzelliğin öldürülme çabası işte bu gerçekliğin üzerini kapatma çabasıdır.

Batının bunca yok ediş tarzında Doğuya saldırması tüm çabalarına rağmen tamamen kapitalizmi istediği boyutta etkin kılamamasındandır. (Oryantalist bir güzelleme olarak anlaşılmamalıdır)

Bu tam etkin kılınamayışın temelinde işte bu evrimsel birikim yatmaktadır. Batının eliyle kan gölüne çevrilen Doğu her ne kadar istenen kadar olmasa da insanlığa ve onun doğal sistemi olan sosyalizme dair pek çok değeri bünyesinde barındırmaktadır. Kapitalizm kendini sonsuza dek (bu sonsuzluk bir yok oluştur) bunca yıkıma rağmen egemen kılmak için toplum denen yapıyı öldürmek istemektedir. Belirttiğimiz gibi toplumdan kastımız sürü değildir. Burada elbette ki birey kavramına değinmek gerekmektedir. Birey insanın bağımsızlığı için olmazsa olmaz bir kavramdır. Ancak birey kavramı kapitalizmin batı insanına biçtiği "Ahlaksız Bencillik"ten öte Doğu toplumlarındaki kolayca yaratılabilinecek "Ahlaki Ben" liktir.

Tüm bunların ışığında daha yaşanabilir ve mahşeri bir yok oluşun olmayacağı bir Dünya için sosyalizmin yeniden değerlendirilmesi ve acil inşaası gereklidir. Yoksa insanın yarattığı kendi basta olmak üzere bütün Dünyanın sonunu getirecek bu sitem insanlığın göreceği son sistem olacaktır. Sadece özetsel bir arayışa ve çarelere değinmekle yetindik çünkü insanlığın ve tarihin bu uçsuz bucaksız konusuna sadece bir yazıda değinmek adeta imkansız, bunun ısrarı da bir ukalalık olacaktır.

Son olarak şunu söylemek isterim. Eğer insanlığa dair güzellikleri aramamız gerekiyorsa bunu insanlık düşmanı kapitalizmin yok etmeğe çalıştığı, gericiliğe mahkum ettiği bizlerin ilkellikle özdeşleştirdiğimiz bu topraklarda aramamız gerekiyor. Bunu kapitalizmin toplumsallığı öldürdüğü coğrafyalarda aramak boşuna bir çabadır. Bedrettin'de bizi devlete götüren bürokrasiye karşı ayaklanmayı, Pir Sultan'da, Baba İshak'da komünü, saati ücretli fabrikada değil imeceyle yaşayan köylüde, kendini korumayı nükleer silahta değil gülün güzelliğini koruyan dikende aramak belki de bizi sosyalizme daha da yaklaştıracaktır.

Rûmet Onur KAYA

HOZAN Û DENGBÊJÊ CÎHANÊ: WÊJEKARÊ NEMIR, "WILLIAM SHAKESPEARE"

Li rûyê erdê cîhanê hin nivîskar, zanyar, helbestvan, rewşenbîr û hozan henin ku berhemên wan bandorên mezin li warên jîyanê kirin e û dilên wan riya mirovahiyê ronî û geş dikin.

William Shakespeare wekî Ehmedê Xanî, Furûx Ferûxzad, Edgar Allan Poe, Jack London, John Steinbeck, Omer Xeyyam, Mehmed Uzun, Virginia Woolf, yek ji wêjekarên mezintir ên cîhanê ye ku peyv û hevokên wî mîna rengê taverojê weke bêdemsal vedibin.

Helbestvan, şanoger, nivîskar û lîstikvanê navdar ê cîhanê îngilîz William Shakespeare di navbera sedsalên 16-17'emîn de li axên Îngîlistanê jiyaye û bi berhemên xwe yên bandorker û giranbuha re ji bo cîhana wêjeyê bûye nemir.

William Shakespeare, li gor hin çavkanî û agahiyên dîrokî, tê zanîn ku mirovekî xwendewar nebû, li dibistanê perwerdehî nedîtibû û bi salan ve li şanoyeke ji girêdayî bajarê Londonê xizmetkarê kiriye û xwe bi xwe perwerde kiriye û pirtûkên bêhejmar xwendine. Vê yekê di heman demê de, ji bo helbestvan Shakespeare rêyeke mezin vekirî ye û wî bi demê re bûye nivîskar û helbestvanê baştirîn ê cîhanê. Peyv û hevokên William Shakespeareyî li hemû cîhanê deng veda ne. Ji bilî soneyên wî, berhemên wî yên wekî; Hamlet, Romeo û Juliet, Macbeth, Kral Lear, Othello, Bazirganê Venedîkê, Julius Caesar û ên din li cîhanê gelek hatine/têne xwendin û wergerandin.

Helbest û lîstikên ku ji aliyê wêjekarê nemir William Shakespeare ve hatine nivîsîn heta niha li seranserî cîhanê bi sedan zimanan ve hatiye wergerandin û berhemên wî di şanoyên hemû erdnîgariyên cîhanê de hatine temaşe kirin, helbestên wî bûne stran, û kilam û lawje, û lîstikên ku wî nivîsandine ji bo gelek fîlmên sînemayê bûne îlham û mijar, û di jiyanê çand, wêjê û hunerê de "asoyên nû" kûr kirine. Di helbest û lîstikên wî de ruhê hezê, reng û dengên hêvî û evînê û hilma azadiyê dişibe şînbûna hêşînahiya bihareke bêdemsal xwe didin der.

Soneyên helbestvan û nivîskarê navdar William Shakespeare, di 2010'ê sala de, ji aliyê nivîskar, wergêr û helbestvanê navdarê kurd Kawa Nemir ve, bi navê "Hemû Soneyên William Shakespeare" cara yekem ji bo Kurdî hatibû wergerandin û ji Weşanên Lîs'ê derketi-

bû. Wergera soneyan di demeke kurt de ji aliyên xwendavanên wêjeyê ve gelek eleqeyan dîtibû û di nava pirtûkê de, 154 soneyên Shakespeare cih digirin.

Hemû soneyên William Shakespeare, piştî gelek salan di sala 2020ê de cara duyem ji Weşanxaneya Lîsê hate weşandin. Berhemên navdar ên din ên nivîskarê, bi navên “Xewna Şeveke Havînê” û “Hamlet: Mîrzayê Denmarkê” di heman salê de bi wergera Kawa Nemirî ji Lîsê derketin. Sê berhemên William Shakespeare, îsal bi wergera Kawa Nemir hatin weşandin. Hemû soneyên Shakespeare, weke çapa sêyem bi navê “Sercem Soneyên William Shakespeare” re ji Weşanên Avestayê hat çapkirin. Sê lîstikên şanoyê yên “Romeo û Juliet” û “Macbeth” û “Bazirganê Venedîkê” yên William Shakespeare di nava vê salê de ji Weşanên Avestayê derketin li pêşberî xwînerên wêjeyê. Werger û nivîskarê kurd Kawa nemir heta niha bi hezaran helbestên nivîskarên navdar ên cîhanê wergerandine ji bo kurdî û hate ragihandin ku werger, berhema mezin a “Ulysses” ya nivîskarê navdar ê Îrlandayê James Joyceyî jî werdigere ji bo kurdî û berhem di demeke nêz de bête weşandin.

Helbestvan, nivîskar û wergêrê kurd Kawa Nemir heta niha ji 7000’ê zêdetir berhemên wêjeyên ên îngilîz, emerîkî, îrlandî û tirkî wergerandiye ji bo kurdî.

Hin Soneyên William Shakespeare:

Sone 18

Çi bikim, çi? Te bidim ber rojeke havînê?
Delaltir î ji wê, xulqê te jê firehtire hîn.
Bayên kur dikujin delalbişkojên Gulanê,
Qewlê havînê zêde zû tê, dewrana wê nîn.
Car heye pirr germ diçirûse çavê esmanan,
Zor caran zêrînbegzê wî bi şewq û şemal e,
Her kej ji dadê dadikeve ji text carinan,
ji bext, an jî ji çerxa siruştê ya kumral e;
Lê havîna te ya nemir dê çu neçilmise,
Dê ne ew milkê bedewiya te winda bibe,
Ne Mirin qure be siya wê li ser te lîs e,
Her li van risteyan bî, dê mezinî para te be.
Ta ku ruh li ber mirov be, an jî çav bibînin,
Wê ev çend bijîn, ev ê tim jînê bo te bînin
Ji: Hemû Soneyên William Shakespeare
Ji Îngilîzî: Kawa Nemir
rûpel:89 Weşanên LÎS

Sone 66

Bê zar im ji dinyaligê, dilzar, bimirama, -
Dibînim, merd kirin parsek li Kuçe-Kolanan,
Rûtik û Behle bi xeml û xêz, nabêjî çima?
Baweriya pak kuştiye şerê xwarzê-zalan,
Şerm çûye, şoreta bi xeml û xêz hatiyê cî,
Xamatiya dilpakî bi zorê danê amê,
Serpakî peymala kir qanûna axa hecî,
Hêz bû Kurdcehş, bi biratî derket ji Tehmê,
Zordest zimanê Hunerê best bi heft werîsan,
Hişsivik hefsar kir Şarezatî bin nezanî,
Te got, Rastiya saf, gotine te, Dilsaf, dîsan,
Pakî dîlê nepakiyê, Binzîn bû’b hêsanî:
Bê zar im ji dinyayê, lê xim herim mirinê,
Lê ez ê dildarê xwe çawa bihêlim tenê.
Ji: Hemû Soneyên William Shakespeare
Ji Îngilîzî: Kawa Nemir
rûpel:185 Weşanên LÎS

Wêjekarê mezin William Shakespeare di berhema xwe ya navdar a bi navê “Hamlet”ê de dibêje ku “Bê zar û ziman be jî, kuştin, bi riyeke ku her kesî Behitî bihêle, xwe dide der..” (Bi wergera Kawa Nemir). Bi rastî jî peyv û newayên nemir û mezin her tim û di her şert û mercan de bi riyeke xwe didin der.

Shakespeare di nava helbest, sone û lîstikên şanoyên xwe de; qala hez, êş, hesret, hêvî, jan, derd û xemên ên civakî xwe û hemû mirovahiyê û xwezayê kirine û bi vî awayî fikr, hest û ramanên xwe anîne zimên û wî bûye dengê qîrîna mezlûmên serdema xwe û ya herdemê û dengê wî dê hertim rojane bimîne.

William Shakespeare hozanekî gerdûnî ye û wekî nivîskar, helbestvan û dengbêjên mezin û nemir ên kurd ên Baba Tahirê Uryan, Evdalê Zeynikê, Ehmedê Xanî, Cegerxwîn, Mehmed Uzun, Yaşar Kemalî, wekî nivîskar û helbestvanên Furûx Ferrxzad, Omer Xeyyam, Virginia Woolf, Homeros, Edgar Allan Poe, Jack London, Pîr Sultan Abdal, John Steinbeckî û gelek hozan, helbetvan, feylesof û ramangerên din ên wêjeyê; hozanekî mezin e û dengbêjê cîhanê ye.

***Ev nivîs sê sal berê weke kurtenivîs li blogeke hatibû weşandin û nivîs ji aliyê nivîskarê ji nû ve hate serastkirin û berfirehkirin.**

Mustafa KORKMAZ

15-16 HAZİRAN'I HATIRLAMAK VE HATIRLATMAK!

Objektif olarak araştırılsa, sendika yöneticilerinin birçoğu, temsilcilerinden başkanlarına 15-16 Haziran nedir, 1970 15-16 Haziranında neler oldu, bu tarih size neyi hatırlatıyor diye sorulsa, çıkacak olan sonuç şaşırtıcı ve hayal kırıklığı olurdu. Eminim ki %90'ı ne olduğunu bilmez. Neden diyecek olursanız toplumun, işçilerin ve sendikal alanda faaliyet gösterenlerin hafızası silinmiştir. Sermaye silmiştir. Hatırlamazlar, bilmezler. Sınıf bilinçli işçiler hariç bir şeyler hatırlayacaklarını zannetmiyorum. Acı olan da yenilgi de budur.

İçinde yaşadığımız iletişim çağında sermayenin en önemli, bilinçli ve dikkatlice yaptığı işlerden bir tanesi de toplumsal hafızayı, özellikle işçi sınıfın hafızasını silmektir. Onun için nerde geçmişe dönük bir anma, kutlama, hesap sorma gibi bir eylem olsa engellenir, müdahale edilir ve saldırılır.

BİRAZ TARİHÇE

15-16 Haziran'ı anlayabilmek ve kavrayabilmek için biraz gerilere gitmek gerekiyor. Çünkü her şey neden sonuç ilişkisine bağlıdır. Son yüz elli yılda toplumsal ilerleme, bilimsel ve kapitalist gelişmede kaydedilen hızlı değişimlere paralel olarak, işçi sınıfındaki bilinç, örgütlülük ve kapitalizme karşı mücadelede hızla artmıştır. Bunun sonucu olarak iki dünya savaşı, iki ekonomik kriz, Rusya'da Bolşevik devrimi devamında demokratik halk devrimleri, devasa bir sosyalist blok, ulusal kurtuluş mücadeleleri, dönemsel olarak faşizmlerin yenilgisi ve tüm dünyada yükselen anti emperyalist, anti kapitalist mücadelenin zirve yapması.

Ayrıca 1960'lar; Türkiye'nin hızla sanayileştiği, köyden kente göçün arttığı, toplumun nicel olarak proleterleştiği bir dönemdi. Ağır çalışma koşulları altında ezilen Türkiye işçi sınıfı 1963 Kavel direnişiyle bu gidişe dur demeye başladı. Bu dönemde hızla gelişip yayılan ve güçlenen sınıf mücadelesi, DİSK'in kurulmasıyla daha da ivme kazandı. İşçi sınıfındaki bu uyanışın ve mücadelenin öncülüğünü DİSK ve buna bağlı olarak Metal-İş ve Maden-İş sendikaları yapıyordu.

DİSK ve bileşeni sendikalar işbirlikçi sendikal anlayışa karşı çıkıyor ve mücadeleci sınıf sendikacılığı anlayışını savunuyordu. Bu yıllarda işçiler uyanıyor, bir sınıf olduklarının farkına varıyor ve hakları için örgütleniyorlardı. DİSK'in her geçen gün büyümesi sermaye sınıfını, o dönemin hükümetini ve işbirlikçi sendikacılığı savunan Türk-İş bürokratlarını korkutuyordu.

Gelişen sınıf mücadelesi karşısında korku ve telaşa kapılan, sermaye ve iktidarda olan Adalet Partisi ve CHP'nin de katkılarıyla DİSK'i yok etmek ve işçi sınıfının sendikal birliğini ezmek için meclise bir yasa tasarısı sundu. Yasa meclisten hemen geçti.

Yasa tasarısı 274 sayılı Sendikalar Kanunu'nda şu değişiklikler getiriliyordu:

1 - Bir işçi sendikasının Türkiye çapında faaliyet gösterebilmesi için o iş kolundaki toplam işçi sayısının üçte birini üye kaydetmiş olması gerekir.

2 - İşçi federasyonlarının faaliyet gösterebilmesi için o iş kolundaki toplam işçi sayısının üçte birini üye kaydetmiş olması gerekir.

3 - İşçi konfederasyonu kurulabilmesi için daha önce sözü edilen sendika ve federasyonların sendikalı işçilerin üçte birini üye yapması gerekir.

4 - Sendika üyeliğinden ayrılabilmek için tek tek noter karşısına çıkmak gerekir.

5 - Sendika kurmak için en az üç yıl işyerinde çalışmak gerekir.

6 - Uluslararası işçi kuruluşlarına ancak en fazla işçiyi barındıran konfederasyon üye olabilir.

7 - Mecliste yapılan görüşmelerde 4 ret oyuna karşılık 230 oyla yasa kabul edildi.

Bu maddelerin hepsi DİSK'te bütünleşen işçilerin mücadeleci anlayışını ve gücünü kırmak ve sendikal harekette Türk-İş diktası getirmek için getirilmişti. Çalışma Bakanı Seyfi Öztürk'ün "Çok yakında DİSK'in çanına ot tıkayacağız" açıklaması bunun en net ifadesi oldu. Patronlar da bu yasa değişikliğinin arkasındaydı.

NELER YAPILDI

Örgütlü örgütsüz bütün işçiler seferberlik ilan edilmişçesine kendiliğinden direnişe katılım sağladılar. Amasız fakatsız ve niçin demeden eylemlere katılıp direnişe güç verdiler. Halk desteği arkalarındaydı, çünkü dertlerini kıt olanaklarla iyi anlatmışlardı.

Kocaeli, Gebze ve Anadolu yakasındaki işçiler, Avrupa yakasındaki işçilerle birleşmişlerdi. İşyeri komitelerinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştı. Dayanışma kaçınılmazdı. İşçilerin gücü birliğinden geliyordu. En güçlü orduların bile işçi ordusu karşısında çaresiz kaldığı görülmüştür.

İŞYERLERİNDE KOMİTELER KURULDU

Bütün başarılı direniş ve eylemlerde görüldüğü gibi 15-16 Haziran'a kadın eli değmiştir.

14 Haziranda işçi temsilcilerini toplayan DİSK direnme kararı aldı. İşçiler öfkeliydiler ve kendilerini ve sendikalarını ezdirmemeye karalıydılar. İşyerlerinde Anayasal Direniş Komiteleri kurdular. Komiteler aracılığıyla hızla örgütlenen işçiler 15 Haziranda eylemlere başladılar. Yüzlerce fabrikada üretim durdu ve bacalar tütmez oldu. Değişik kollardan kent meydanlarına ve valiliğe doğru yürüyüşe geçen 75 bin işçi DİSK'i kapattırmayacaklarını haykırıyorlardı.

16 Haziranda direniş ve eylemler daha da büyüdü. 168 fabrikada üretim durdu. İşçiler, İstanbul, Gebze ve Kocaeli'nde sokaklara dökülmüş ve hayatı durdurmuşlardı. Yollar asker, polis, barikat ve tanklarla kapatılmıştı.

1961 görece demokratik olan anayasası ve sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kalkmasıyla işçi sınıfı, devlet güdümlü ve sendika yöneticilerinin bir dönem maaşlarını ABD'den aldıkları TÜRK-İŞ'e karşı da başkaldırıydı aynı zamanda.

Dünyadaki bu kadar hızlı değişimden Türkiye işçi sınıfının etkilenmemesi mümkün değildir. Hem de sosyalist ülkelere Komşu olması, emperyalizme bağımlı olması, yeni gelişen kapitalizmin baskı ve sömürüde sınır tanımaması, sosyalizmle tanışmış sosyalist ülke işçilerinin yaşamlarındaki değişiklikler ve yüzyıllık sömürü ve öfke birikiminin sonucudur 15-16 Haziran. Umut arayış ve değişim isteklerinin sonucudur 15-16 Haziran.

NE OLDU

15-16 Haziran 1970 büyük işçi direnişinin 51. yılı.

15-16 Haziran büyük işçi direnişi, yaşadığımız topraklarda işçi sınıfı mücadelesinin zirve yaptığı noktalardan biridir. Bu direnişe katılan işçiler, bu şanlı mücadeleden alınlarının akıyla çıkmakla kalmamış, gelecekteki işçi kuşaklarına zengin deneyimler bırakmışlardır.

Kadın erkek mücadeleyi birlikte gerçekleştirdiler.

Türk-İş yasanın arkasında olduğunu açıklasa da Türk-İş üyesi işçilerin eyleme katılımları DİSK üyesi işçilerden daha fazla olduğu görüldü.

İşçi sınıfının şu an bile sahip olduğu ve korunan hakları var ise, bunu 15-16 Haziran direnişine borçludur.

15-16 Haziran direnişinde işçiler birçok kentte kitlesel gösterilerle eyleme destek vermişlerdir.

Örgütlü örgütsüz, sendikalı sendikasız üniversite gençliği ve halk eyleme destek vermiştir.

İşçi sınıfı şehitler verdi ama onları asla unutmadı.

5000'den fazla öncü işçi işten atıldı.

Yasa geri çekildi. Çok kindar ve kuyruk acısı olan sermaye işçilerin elde ettikleri hakları ancak 12 Eylül'de geri aldı.

15-16 Haziran büyük işçi direnişi, sermaye ve patronlarına nasırlı ellerin yumruğunu hissettirdiği bir gündür.

AYRICA

"İşçi sınıfının mücadele tarihinde yıldızların parladığı ve proletaryanın göğün fethine çıktığı anlar vardır. Şanlı 15-16 Haziran 1970, işçi ayaklanması işte böyle bir andır".

"15-16 Haziran başkaldırısı; işçi sınıfının, devrimci gençliğin ve tüm emekçi kesimlerin kabına sığmayan bir canlılık ve hareketlilik içinde olduğu bir dönemde-devrimci bir dönemde ortaya çıkmıştı".

"15-16 Haziran başkaldırısı, hem sınıfsal bileşimi hem de hedefleri ve mücadele biçimleri ile tipik bir proleter karaktere sahipti. Hareketi başlatan da onu bir ayaklanmaya dönüştüren de bizzat işçi sınıfının kendisiydi" diyor Yusuf Erdem yoldaş ben de imzamı atıyorum.

Yusuf ÖZBEY

ADIYAMAN CEZAEVİ YIKILIRKEN!

Adıyaman Cezaevi ve Pirin Palas denince birçoğumuzun aklına 12 Eylül darbesi ve orada yaşanan vahşet gelir. Adıyaman Cezaevi'nde ve Pirin Palas'ta yaşadıklarımız hafızalarımızda hep taze kalacak ama bizden sonra gelen kuşaklara bu zulmü anlatmak, tarihi bir sorumluluktur, "gerçeğe karşı susanlar, geleceğe karşı da konuşamazlar."

Gözaltı ve işkencehanenin merkez üssü 'Pirin Palas'tı. (Yetiştirme Yurdu olarak inşa edilen, 12 Eylül darbesinden sonra askerlerce el konulan, Perre antik kenti yakınındaki yer.) Gözaltına alınanlar en az 45 gün, birçoğu da 2-3 ay burada tutuluyordu. Ağır işkencelerden geçirildikten sonra, ifadeler alınmak üzere mahkemeye sevk edilir; kimi bırakılır, çoğu da tutuklanıp cezaevine gönderilirdi.

12 Eylül'den önce, halktaki devrimci bilinç ve birikim egemen sınıfları korkutuyordu. O zamanki TİSK (Türkiye İşveren Sendikası Konfederasyonu) başkanı, darbe sonrası şöyle diyordu: "Şimdiye kadar bizim anamız ağladı, şimdi onların anası ağlasın." Gerçekten de sıra bizim analarımızın ağlamasına gelmişti. Adıyaman'da yaşayan her devrimci, demokrat ve yurtsever gencin yolu bir şekilde Pirin Palas'a veya cezaevine düşüyordu. Çünkü gençlerin büyük bir kesimi sol ve sosyalist fikirle tanışmış, faşizme ve gericiliğe karşı mücadele sürdürüyordu.

Seksenli yıllarda Adıyaman merkez nüfusu 53 bindi. Gözaltına alınan kişilerin sayısı ise 5.000'den fazlaydı. Bu demek oluyor ki her on kişiden biri gözaltına alınmış. Kaldı ki bunlar resmi rakamlar. Bu rakamlara göre bile yapılan zulmün boyutu açıkça görülmekte.

Öte yandan Adıyaman merkez ve ilçelerinde aynı zulüm devam ediyordu. Özellikle alevi köylerinde işkence ve baskı daha da katmerliydi. Köyler sık sık basılıyordu. Köy halkı köyün meydanında toplayıp herhangi bir bahaneyle sıra dayağından geçiriyorlardı. Kadınlar erkeklerin sırtlarına bindirilip koşturuluyor, geride kalanlara dayak atılıyordu. Erkeklerin -özellikle yaşlıların- sakal ve bıyıkları kesiliyor, olmadık küfür ve hakaretlere maruz bırakılıyorlardı. Bu sıklıktaki hakaretlere ve dayaklara dayanamayıp intihar edenler bile oluyordu. Bu arada ihbar mekanizması durmadan işliyordu. Hemen hemen her kesimin içinde ihbarcılar türemişti. İhbarcılığa teşvik ediliyor ve ihbarcılar ödüllendiriliyordu. Masum insanlar özel veya siyasi nedenler ile ihbar ediliyor, olmayan bir suçu işkence ile kabul ettirmeye çalışıyorlardı. Direnenlere çok ağır işkenceler yapılıyor; ölenler, sakat kalanlar

oluyordu. Yoldaşlarımız Yusuf Ali Erbay ve Halil Uluğ'u bu işkencelerde kaybettik. Ayrıca bilindiği kadarı ile üç masum kişi daha işkence ile öldürüldü.

Asıl konuya dönersek; Adıyaman E Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumu, 51 yıl önce 1970 yıllında bölgenin en büyük cezaevlerinden biri olarak yapılıyor. 600 kişilik bu cezaevi 51 yıldır faaliyette(!) 12 Eylül darbesinden sonra kapasitesinin 2-3 katı kadar tutuklu vardı.

Tutuklanıp cezaevine gelenleri girişte askerler karşılıyordu, saatlerce 'Hoş Geldin' dayağı faslı başlıyordu. Askerler dayak atmaktan dolayı yorulduktan sonra işi gardiyanlar devralıyordu (Bu gardiyanların çoğu Adıyamanlı ve ne yazık ki içlerinde tanıdıklar da vardı.) Tutukluları giriş odasına aldıktan sonra çırılçıplak soyuyor ve dövmeye başlıyorlardı. Gardiyanların dövmesi, tutukluların daha çok zoruna gidiyordu. Çünkü bunlar hem sivil hem de Adıyamanlı! Dayak ve hakaretlerden sonra tutuklular itile kakıla 'Müşahede' denilen koğuşlara götürülüyor ve oradaki hücrelere tıkılıyordu. Hücrelerde kalan tutukluların yaraları 2-3 hafta sonra biraz iyileşmiş oluyor ve tutuklular koğuşlara dağıtılıyorlardı.

Koğuşlardaki üç katlı ranzalar dolmuş, ranza aralarına, koğuş ortasına bile yataklar seriliyordu. Adli mahkumlar ile siyasiler bilinçli olarak aynı koğuşta tutuluyordu. Önceleri siyasiler ayrı koğuşlarda kalıyormuş, darbe sonrası bu ayrı olan koğuşları karıştırmışlar. Siyasileri baskı ve gözetim altında tutmak için yapılmış yeni bir uygulama idi.

Sabahın köründe koğuşlar basılıyor, herkesi koğuş avlusunda topluyorlardı. Sabah sayımı yapılıyordu. Saç sakal kontrolü ardından askerler tarafından askeri eğitim yaptırılıyor, yanlış hareket yapan dövülüyordu. İstiklal marşının on kıtası dahil, tüm askeri marşlar ezberletiliyor, ezberlemeyenler her gün dayaktan geçiriliyordu. Akşam sayımından sonra eğitim bitiyor ve koğuş kapıları kilitleniyordu.

Zaman zaman siyasilerin isimleri anons edilip 'kapı altı' denilen yere çağrılıyorlardı. Kapı altına gidenler dövülüp geri gönderiliyordu. Koğuştaki tüm mümessiller (koğuş başkanları), cezaevi idaresi tarafında adli mahkumlardan seçilmişti. Mümessilin görevi koğuşta olan biteni başgardiyana rapor etmekti. Yani dışarıda olduğu gibi içeride de ihbar mekanizması aralıksız işliyordu. Haftada bir iki defa koğuşlar aranıyor, kitap varsa el konuluyor, her yer alt üst edilip eşyalar yerlere atılıyordu.

Tutuklanmak demek, tekrar gözaltına alınmamak demek değildi. Tutuklu olmasına rağmen insanlar koğuşlardan alınıp, tekrar gözaltına götürülüyor, günlerce işkence edilip, yeni suçlar yüklenerek geri getiriliyorlardı. Cezaevine geldikten sonra girişte tekrar dayak faslından geçiriliyorlardı. Yeni girenlerin feryatları koğuşlarda yankılanıyordu.

Haftada bir kere koğuştakiler toplu olarak cezaevi hamamına götürülüyordu. Yıkanmak için 5 dakika veriliyor, 5 dakika sonra sular kesiliyordu. Çoğu insan sabunlu kalıyordu. Yıkanmak bile bir eziyete dönüşüyordu.

Cezaevi yemekleri yenilir gibi değildi. Gelen karavanda da yemeğin içinde et namına bir şey yoktu. Bazen yemeklerde kurt ve böcek olurdu. Para oldukça kantinden bir şeyler alınırdı ama fiyatlar çok fahişti. Özellikle çay fiyatları piyasanın 4-5 katıydı. Çay ocağında tepsiyle satılan çaylar da bulaşık suyundan farksızdı.

Cezaevinin bir reviri vardı. Doğru dürüst hiçbir sağlık hizmeti vermiyor, hasta revire götürülmüyor, ilaç verilmiyordu. Götürülenler de güzel bir dayaktan geçirilip gönderiliyordu. İnsanlar revire gitmekten korkar olmuştu.

Mahkemeler; Adana 6. Ordu Sıkı Yönetim Komutanlığı'nda görülüyordu. Tutuklular balık istifi gibi ring araçlarına bindiriliyor, aç susuz Adana›ya götürülüyor, yolda hiçbir ihtiyaçları karşılanmıyordu. Tuvalet ihtiyaçlarını gidermek için poşetler veriliyordu.

Haftada bir kez kapalı görüş vardı. Görüş yeri loştu, gelen görüşmecilerin yüzü pek seçilemiyordu. Görüş yerinin üst tarafına bombeli bir ızgara, alt tarafına yarım metre mesafeli çit cam konulmuştu; bir taraftan tutuklular, öteki tarafta görüşmeciler bağırıyor, sesler birbirine karışıyordu. Ayrıca görüşmenin her iki tarafına askerler konulmuştu. Askerler Kürtçe konuşmayı yasaklamışlardı. Kürtçe konuşan anaları susturuyorlardı. Türkçe bilmeyen analar konuşmadan, yavrularının yüzüne bakıp, ağlaya ağlaya giderlerdi.

Adıyaman halkı geçmişte çok acılar çekti. Çok ihanetler ve çok yiğitlikler gördü. 12 Eylül darbesi fırtına olup esti gürledi, kasırga oldu, karabasan oldu çöktü güzelim memleketin üzerine. Darbenin faturasını Adıyaman insanı çok ağır ödedi. Gözaltılar, ölümler, intiharlar, sürgünler, işten atılmalar, şehirde ve köylerde insanı insanlıktan çıkaran işkenceler, baskılar, Pirin Palas'lar, tekel depoları, Ergenekonlar, Kara Bela ve daha niceleri...

Bunca acılara ev sahipliği yapan cezaevi, Elazığ Sivrice'de meydana gelen depremden hasar gördüğünden dolayı bugün yıkılıyor. Yıkıp geçtiği gençliğimizi, sevdalarımızı, hayallerimizi unutarak...

Kapitalist sistem, iktidarını tehdit eden kesimleri susturmak için her zaman cezaevlerine ihtiyaç duyar. Baskı ve sömürüye dayalı gayri insani düzenini başka türlü yaşatmasının olanağı yoktur. Nihayet (!) bugün Adıyaman'da biri kapalı diğeri açık olmak üzere iki büyük cezaevi yaptırılıyor. Daha büyük cezaevlerine ihtiyaç duyulduğuna göre tehdit büyük demektir.

Şu bilinmelidir ki; yeryüzünde tarihin akışını tersine döndürecek hiçbir güç yoktur, olamaz da. Yarınlar can çekişen kapitalizmin ve onun son kalesi faşizmin değil; emekçilerin gözünü diktiği yüce sosyalizmindir. Bugün yaptırdığınız cezaevlerini, yarın kapitalizmin başına yıkmak devrimci görevimizdir.

Enver ŞEN

İŞÇİ SINIFI ENTERNASYONALİZMİ VE AZINLIK HAKLARI

Şubat 1848'de yayınlanan Komünist Parti Manifestosu "Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz" şiarıyla biter. Elbette o günden bugüne milyonlarca insanın kurtuluşa giden yolunu aydınlattı. Ancak pratikte bu nasıl oldu, nasıl uygulandı sorusuna hedefine ulaştı cevabını vermek maalesef mümkün değil. O günden buyana olan gelişmelere göz attığımızda işçi-emekçi ve yoksul kitlelerin ezici çoğunluğu kendi burjuvalarının etkisinde kalarak ulusal devletlerin çıkarlarını savunduklarını görürüz. ABD'deki iç savaştan sonra Afro- Amerikalılar çok kısa bir süre (kimi kaynaklara göre 6-8 yıl kimilerine göre de ancak 8-10) beyazlarla eşit koşullarda yaşadılar. Ancak daha dün eşit haklar için savaşan beyaz işçiler, emekçiler ve köylüler yeniden ırkçı beyaz burjuva ideolojisinin yanında yer aldılar ve hala büyük çoğunlukla orada duruyorlar. ABD'deki ırkçılığın kurumsallaşmasında olumsuz bir rol aldılar. Bu kurumsallaşan ırkçılık ne yazık ki günümüzde de devam ediyor. Afro -Amerikalıların çok büyük savaşımlarına rağmen. Irkçılık sadece Afro-Amerikalılara değil aynı zamanda Latin Amerika ve Asya kökenlilerle göçmenlere karşıda devam ediyor.

Daha 2018'de ABD sağlık bakanı yabancılar sağlık sistemimiz için bir yüktür diyordu. (AFP Materyalinde)

Avrupa'da da gelişmeler bundan farklı değil. Ağustos 1914 yılında Alman imparatorluk parlamentosunda yapılan savaş bütçesinin oylamasında SPD (Almanya Sosyal Demokrat Partisi) "bu zor durumda milli hükümeti yalnız bırakamayız" gerekçesiyle savaşa onay verdi. Tek istisna daha sonra Almanya Komünist Partisi (KPD) kuruluşunda da yer alan Karl Liebneck'tir. I. ve II. Enternasyonal'in savaşa karşı genel grev çağrılarına rağmen Almanya ve Fransa sendikaları hükümetlerinin yanında yer aldılar. İngiltere'de ise bu yönde herhangi bir açıklama yapılmadı. Ancak savaşa karşı da çıkılmadı. Almanya'da sendikalar, bu politika din ve sınıf ayrımı yapılmaksızın vatanı koruma politikasıdır açıklamasıyla savaş kararını destekledi. 17.08.1914 sendikalar devletten ve işverenden herhangi bir ücret artırımı istemeyecekleri yönünde karar aldılar. (FES-Kütüphanesi-Alman sendikalar kronolijisi, başlangıçtan 1918'e kadar.) Weimer Cumhuriyetin de (9 Kasım 1918 – 30 Ocak 1933 Hitlerin Başbakan olması ile varlığı sona erdi) Almanya'da çok yönlü bir sınıf mücadelesi vardı. Özelikle 1920'li yılların sonlarına doğru baş gösteren dünya ekonomik krizi bütün dünyada olduğu gibi Almanya'da emeği ile geçinenler açısından büyük yıkım getirdi. Bu yıkım aynı zamanda sınıf savaşımını da yükseltti. O yıllardaki sınıf savaşının ana özelliklerinden biri de işçi sınıfının bölünmüşlüğüdür. Bu bölünmüşlüğe rağmen SPD ve KDP milyonlarca oy alabiliyorlardı. Örneğin 14 Eylül 1930 ve Mart 1933 seçimleri:

14 Eylül 1930 seçimleri:

NSDAP (Nazi Partisi) %18,3

SPD %24,5

KDP %13

5 Mart 1933 seçimleri:

NSDAP % 43,9

SPD % 18,3

KDP % 12,3

Oranında oy aldılar. (Alman imparatorluk istatistik yıllığı 1930, 1933)

Sosyal demokratların ve Komünist Partisi'nin bu oy oranına rağmen 1933 yıllının 1 Mayısında Nazi partisinin çağrısına uyarak Berlin Tempelhof meydanında toplanan milyonlarca işçi, emekçi, Almanya'daki Alman olmayanlara (özelikle Yahudiler Polonya'dan gelen mevsimlik işçiler) karşı sloganlar atmayı ihmal etmediler. Naziler 1 Mayıs'ı 1933 yılından itibaren ulusal işçi bayramı olarak

kutladılar. 30 Ocak 1933 Hitlerin Başbakan olmasından kısa bir süre sonra Şubat 1933'te SPD'ye yakın ADSB (Almanya Genel Sendikalar Birliği) varlıklarını sürdürebilmek gerekçesi ile politik olarak hükümete karşı nötr kalacakları yönünde karar aldı. Benzer örnekleri çoğaltmak mümkün. Sonuçta Alman işçi sınıfı ve emekçi halkının ezici çoğunluğu Hitler rejiminin yanında durmakla kalmadı, aktif olarak destekledi. Bu durum sadece Almanya'ya has bir durum değil.

Türkiye'de aynı durum yaşandı yaşanıyor. Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren ülkede yaşan ve Türk olmayan herkes vatan hani ve düşman olarak görüldü. Müslüman olmayan Ermeniler, Rumlar, Süryaniler, Êzidiler zaten daha önce katliama uğratılmış yok edilmişti. Şimdi sıra Türk olmayanlardaydı. Koçgiri'den Dersime kadar S. Demirel'in deyimi ile 28 Kürt başkaldırısı ezilmişti. Bütün bu süreçte Türkiye işçi sınıfı ve emekçi halkı nerede duruyordu, tavrı neydi? Geçmişten birkaç örnekle günümüze gelirsek: 15-16 Haziran 1970'te o güne kadarki en büyük işçi sınıfı eyleminde üç barikatı aşarak İzmit'e giren işçiler kolordunun önünde "işçi ordu elele" "işçi ordu elele milli cephede" sloganlarını atıyorlardı. 16 Haziranda işçiler sokakta 3 şehit vermişken; DİSK Genel Sekreteri Kemal Sülker "Girişilen tahripkar eylemle bir ilgimizin olmadığını içişleri bakanlığına söyledik" diyordu. Bir tarafta selamlanacak mücadele fakat aynı eylem içinde ülkede Türk-İslam sentezine uymayan herkesi düşman gören, yok etmek için elinden gelen her şeyi yapan burjuva devletinin güvenlik güçlerine selam!

1990'lı yıllarda Kürdistan'a karşı başlatılan kirli savaşta binlerce Kürt köyü yakıldı, yıkıldı. Milyonlarca insan yerlerinden edildi. On binlerce "faili meçhul" katliamlar, yıkımlar, yok etmeler. İşçi sendikaları, emekçiler, köylüler ve memurların büyük bir çoğunluğu bırakın sesiz kalmayı, hükümetleri açık-kapalı destekliediler. Türk-İslam sentezine uygun hareket ettiler. Bu durum günümüzde de aynı şekilde devam ediyor. Başta Efrin olmak üzere Girê Spi, Serê Kanî ve Rojava'nın işgallerinde de Türkiye işçi ve emekçi kesiminde elle tutulur, gözle görülür bir ses veya eylem yükselmedi. Tam tersini özellikle Efrin'in işgalinde devletin arkasında duruldu, AKP-MHP faşizmi desteklendi. Buna HDP dışındaki muhalefet partileri de dahil, zafer naraları atıldı. Elbette burada KESK'i ayrı tutuyoruz. Ancak KESK kimileri tarafında Kürt sorununu öne çıkardığı için, sınıf savaşından uzaklaşıyor şeklinde suçlanıyor. Türkiye devleti Rojava'yı Kürtsüzleştirmek için ellinden gelen her şeyi yapıyor. Baştan itibaren beraber çalıştığı IŞİD çetelerini Kuzey ve Doğu Suriye'de halkların üzerine saldırtıyor. Her gün köyler basılıyor, insanlar kaçırılıyor. Özellikle de hem işgalci güçler hem de aynı zamanda da eşit hakları için savaşan kadınlara yapılan baskılar, Türk devletinin nasıl kadın düşmanı oluğunu da gözler önüne seriyor. Kürtlerin ve bölge halklarının özgür yaşamına müdahale ediyor.

10 Şubatta girişilen Garê saldırısı yenilgi ile sonuçlanınca Türk devleti daha da saldırganlaştı. İntikam için yeni işgal girişimlerine başladı. 23 Nisanı 24 Nisana bağlayan gecenin yeni saldırıların başlangıcı olması İttihat ve Terakkinin soykırımcı zihniyetinin hiç değişmeden devam etiğini de gösterdi. Rojava ve Başur'a karşı girişilen işgal girişimlerinde yakılan yıkılan Kürt yerleşim yerlerine, yok edilen Kürt coğrafyasına karşı Türk işçi sendika ve sivil toplum örgütlerinde kayda değer herhangi bir itiraz, yükseltilen bir ses duyulmadı. Türk devleti sadece Kürdistan'ın belli bölgelerine veya parçalarına değil, bütün Kürdistan'a ve Kürtlere savaş açmış durumda. Erdoğan hükümeti ve devlet özelikle 25 Nisan 2015 barış masasını devirdikten sonra topyekun yok etme savaşı başladı. 28 Şubat 2015 Suudi Arabistan'a giderken havalimanında 'bu, hasretle beklediğimiz bir çağrıdır" diyen Erdoğan 25 Nisan 2015'te Adana'da katıldığı toplu açılış töreninde "böyle bir mutabakat yok" diyordu. Devlet bu sürede Kürtleri statüsüz bırakma kararını tekrar bütün yönleriyle yürürlüğe koydu. 11 Kasım 2016 HDP Eşbaşkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ ile beraber 9 milletvekili rehin alındılar. HDP belediyelerinde başlatılan kayyım atama hızlandı. 31 Mart yerel seçimlerinde kazanılan 65 belediyenin 6'sına mazbataları verilmedi. 56'sına kayyım atandı. Geriye kalan 2 belde ve bir ilçe belediyesinde, Dicle Belediye başkanı HDP'den istifa etti. Geriye iki belde belediyesi kaldı. Binlerce HDP yöneticisi ve pati üyesi rehin alındı alınıyor. Kürtlere nefes alma hakkı tanınmıyor. Erdoğan defalarca "beka sorunumuz var" ya da "ikinci kurtuluş savaşı veriyoruz" diyor. Belki de Erdoğan kendi sömürgesine karşı bağımsızlık savaşı veren ilk devlet başkanı olarak tarihe geçer. Erdoğan bununla Kürtlere karşı seferberlik ilan ettiğini söylüyor. Biz Kürtlerin de buna uygun cevap vermemiz gerekiyor. Düşman ayrımı yapmıyor. Bu işgalci 4 ülke içinde geçerli. Daha birkaç gün önce Beşar Esad gazete haberlerine göre biz Türkiye ile ancak Kürt sorununda beraber olabiliriz diyordu. Ortaklaşan düşmana ancak ve ancak bütünleşerek cevap verebiliriz. Değişik politik yapılar olmamız, bizim için zenginlik olmalı Kürdistani düşünmeyi ve hareket etmeyi engellememeli. Bunu başarırsak dostlarımız da daha fazla yanımızda olur. Kürdistan'da böylesine var yok olma mücadelesi sürerken Türkiye siyasi muhalefeti ve kamuoyunda olması gereken -insan hakları ve yaşam hakkı için- politik, siyasi ve toplumsal destek maalesef oldukça cılız. Kendi içinde kendisinden olmayana yapılan zulme karşı çıkmayan işçi sınıfına enternasyonalizm nasıl anlatılacak.

Başa dönersek işçi sınıfı enternasyonalizmi soyut değil gayet somut bir durumdur. Kendi içindeki insanlara yapılanı görmemezlikten gelenlerin kendileri de özgür olamazlar.

15.05.2021

Eyüp YALUR

HAMİDİYE ALAYLARINDAN KÖY KORUCULUĞUNA

Kürt aşiretlerinin isyanları 19. yüzyılın sonlarına kadar devam etmiştir. Osmanlılar Kürt aşiretlerini kontrol altında tutmaya çalışmış ancak hiçbir zaman tüm Kürt aşiretlerinin kontrolünü sağlayamamıştır. Bu konuda tek istisna II. Abdülhamid olmuştur. Abdülhamid tüm aşiretleri kontrol altına alamasa da önemli bir bölümünü merkeze bağlamayı başarmıştır. Bunu da kurduğu Hamidiye Süvari Alayları ile yapmıştır.

KÖY KORUCULUK SİSTEMİ

Koruculuğun kökeni Hamidiye Alayları'na dayanıyor. Koruculuk sisteminin yasallaşması 1924'te çıkartılan köy kanunuyla gerçekleşiyor. Zamanla işlevsiz kalan bu kanun hiç kaldırılmadı. PKK'nin ortaya çıkmasıyla da 1984'te kanunun bir maddesinde yapılan değişiklikle köy koruculuğu yeniden uygulandı. Hamidiye Alayları ile koruculuğun en önemli ortak özelliği ikisinde de aşiretlerden «Kürtlerden» oluşturulmasıydı. Hamidiye Alayları daha çok sorunlu sık sık isyan eden aşiretlerden oluşturuldu. Günümüz koruculuk sisteminde ise daha çok suç işleyen kişiler arasından seçildi. Bugün yoksul halk için büyük bir eziyet olan aşiret liderleri koruculuğun getirdiği güçle daha kural tanımaz ve acımasız hareket ediyor. Bu noktada devletin koruculara dağıttığı silahların önemi çok büyük.

Hamidiye Alaylarında olduğu gibi korucular da daha çok işledikleri suçlarla gündemde. İçişleri bakanlığı verilerine göre sistemin uygulandığı 1985›ten Eylül 2005›e kadar 4973 korucu suça karıştı. Bunlar resmi kayıtlara geçen rakamlar. Sivil toplum örgütleri uluslararası kuruluşların araştırmalarına göre bu rakam on bini aşıyor.

Hamidiye Alaylarındaki aşiretlerde olduğu gibi köy koruculuğunu üstlenen aşiretler de devletten önemli imtiyazları elde etmişlerdir.

Rejim, tarihi boyunca Kürt halkını baskı altında tutmak amacıyla özel yasalara, savaş aygıtlarına ihtiyaç duymuştur. Olağan üstü hal bölge yasası, Tunceli yasası, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kirli savaşın hukukî alt yapısını oluşturmuştur.

30-40 yıldır yaşanan acıların boyutları ulusal ve uluslararası çalışmalar sonucunda gün yüzüne

çıkmaya başlıyor. Toplu mezarlar, asit kuyuları, faili meçhuller, binlerce kayıp, Kürt halkına yapılan baskı ve zulüm şimdi daha fazla görünür hale geldi. Bu yapılanlar ulusal ve uluslararası platformlarda tartışılıyor.

Kürt coğrafyasında uzun yıllardır devam eden adı konmamış kirli savaşa harcanan milyar dolarlar işçinin, emekçinin, esnafın, köylünün yani vatandaşın sırtından edindiği ağır vergilerle karşılanmaktadır. Bu vesileyle de bazı aşiretleri besleyip silahlandırarak özel ordu hâline getirmiştir. Bu kirli savaş yetmezmiş gibi ABD'den sonra yurtdışına en fazla asker gönderen ikinci ülke durumundadır.

Osmanlı'daki ve cumhuriyet dönemindeki paramiliter güçlerin amacı Kürt halkının ulusal demokratik taleplerinin bastırılmasıdır.

Devlet desteğiyle silahlandırılan köy korucularının sabıkaları oldukça kabarıktır. Zorunlu göçler, köy yakmalar, pek çok faili meçhul cinayet ve katliam gibi suçlar işlemişlerdir. İHD›nin Ocak 1990-Mart 2009 dönemini kapsayan rapora göre 183 kişi köy korucuları tarafından öldürüldü. 259 kişi de yaralandı, 50 kişi infaz edildi.

Köy korucuları tarafından yapılan işkence ve kötü muamele olayı ise 562 olarak kayıtlara geçti.12 taciz ve tecavüz, 22 kaçırma suçu işleyen korucuların, 38 köy yakma, 14 köy boşaltma, 17 ormanlık alan yakma olayına karıştıkları belirlendi.

İçişleri Bakanlığı›nın 1996›da "Hizmete Özel" diye hazırladığı belgelere göre her üç köy korucusundan birinin suç işlediği ortaya çıkmıştır.

1986-1996 arasındaki on yıllık sürede 23 bin 222 geçici köy korucusunun görevine işledikleri çeşitli suçlar nedeniyle son verildi.

Yine 1996'da dönemin başbakanı Necmettin Erbakan MİT raporunu kaynak göstererek "Güneydoğu'da koruculuk sistemi adeta eroin şebekeleri gibi çalışıyor" demişti.

2006 yılında içişleri bakanlığının açıkladığı raporlara göre 5000 civarında geçici köy korucusu suç işledi. 853 geçici köy korucusu tutuklandı.

MAZLUMDER tarafından hazırlanan raporda da koruculuk sisteminin geneline ilişkin şu tespitler yer almıştır.

Koruculuk sistemi aynı zamanda bölgenin geçmişinde yer alan ancak günümüz dünyasının her yerinde olduğu gibi bölgeyi de terk etmekte olan feodal zihniyeti yeniden yeşertmiş ve feodal zihniyetin değişime karşı olan direncine ortak olmuştur. Özellikle korucu başı olarak nitelendirilen kişilerin büyük ölçüde aile reisleri, aşiret liderlerinden seçildiği göz önüne alındığında konunun vahameti açıkça anlaşılacaktır.

Söz konusu bu kişiler yaşadıkları bölgedeki etkinliklerini ve feodal saiklerini sürdürmek adına hukuku askıya alarak sulh adı altında vatandaşları öncelikle kendine başvurmaya zorlamaktadır.

Yapılan bu sulh görüşmelerinde korucu başlarının otoritelerini güçlendirmekle birlikte başta toprak ve çeşitli mülkiyetler olmak üzere bir çok çıkar elde ettikleri bilinen bir gerçektir.

Güvenliğin sağlanması adı altında devlet eliyle silahlandırılan bu kişilerin hukuksuz ve özerk uygulamaları kamu otoritesince de bilinmesine rağmen yıllarca gizlenmiştir.

Bu kişilerin aynı zamanda bireylerin oy iradesine de nüfuz etmelerinden kaynaklanmaktadır.

Dönemin bütün siyasal iktidarlarının yine dönemin bütün korucu başları tarafından desteklendiği gerçeği incelenirse gerçekler açıkça ortaya çıkacaktır.

Dün Hamidiye Süvari Alayları Kürt sorununa köklü çözüm getiremediği gibi, bugünkü koruculuk sistemi de Kürt sorununun çözümünü her geçen gün zora sokmaktadır.

Çünkü koruculuk sistemi Kürt sorununun sonuçlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bugün sistemin bu derece çürümesinin, iktidarın mafyayla iş tutmasının ve kimseye hesap vermemesinin nedeni Kürt sorunu gibi biriken sorunların çözülememesidir.

Çözüm ne Hamidiye Alayları'nda ne de koruculuk sisteminde.

Çözüm Kürt halkının siyasi taleplerinin kabulü ve kültürel hakların anayasal güvence altına alınmasından geçer.

Kaynakça:
- Ayşe Hür
- DEÜ İİBF Dergisi Veysel ERAT
- FÜ. SBE Mehmet Süleyman ÖNDER
- Sosyalist Gündem Emre GÜNTEKİN

Bila herkes 6 saetan bixebitin, kesek bila bêkar nemîne!

XEBAT, KED, AZADÎ

GELÎ CIWANAN, ESNAFÊN BIÇÛK, BÊKARAN, JINÊN KEDKAR!
KARKERNO!

Kêlên aboriyê êdî hev nagrin!

Li Tirkiyê qeyrana aborî berî niha jî hebû, lê bi belavbûna Koronayê re girantir bû û hêja jî dibe! Desthilatdarî, di vê qeyrana ku ji aliyê deynên carî ve bêtir xedar dibe, ewil ji bo pişkinîna kûrên diwîzan di nav bêbiryariya bilindkirina rêjeya faîzê û bikaranîna rezervên Banqa Navendî (BN) de ma. Wan riya duem hilbijart. Ango di sala 2020î de, faîzê di rêjeyek kêm de hiştin û ji bo kontrola diwîzê jî firotina diwîzên wê rezervê ceribandin. Jixwe Erdogan jî bi gotina "rezervên diwîzan ji bo milmilaneya kûr were sekinandin hatin bikaranîn", vê yekê qebûl kir û bi vî awayî bersiva pirsa "128 milyar dolarên di qaseya BN de bi kuderê ve çû?" da. Lê bes, ev jî nebû derman, BN rêjeya faîzê 8. 25 ji % ewil bir 17 ji %, piştre jî gihand asta 19 ji %. Bi vî awayî Tirkiyê ket nava 10 welatên ku faîza wan herî zêde ye. Di encam de, li aliyekî ve rezervên BN hatin xerckirin li alî din rêjeya faîzê hat bilindkirin. BN ya ku sala 2020an bi 41 milyarên kêmek rezervên xwe girt, tê gotin ku hêj di destpêka sala 2021ê de rezervên wê yên kêmek bi ser "60 milyar dolaran" ketiye.

Ji devlê hilberînê polîtîkaya faîzê û pereyê neqdî! Mîna mirov hewl bide yekî esrarkêş bi morfînê rihet bike!

Piştî ku faîz bilind bûn derhal ji derve 18 milyar dolar hat, lê ev pere ne ji bo veberhênanên aboriyê lê bo faîza bilind hat şandin! Kêliya Erdogan bi referansa xwe ya îdeolojîk faîza ku "heram" dibîne daxîne jêr, ew pereyê amade dê tavilê ji dest biçe. Rewşa aboriyê tenê bi polîtîkayên diravî nayê sererastkirin. Sepandina faîza bilind û pereyê neqdî, dişibe muptelayekî ku bi morfînê demekî were razandin, tiştên em dibînin ev e.

Ji bo xelaskirina aboriyê piştî ku firotina rezervên BN û bilindkirina faîzê jî nebûn çareserî, dor hat ser zêr û diwîzên bi buhayê çend quruşan ku xelkê di malên xwe de bo rojên reş vedişart! Erdoğan bang kir, got: "Zêr û diwîzên di malan de serweta me ya netewî ye, bila bo amûrên fînansên curbecur ramedînin û bi vî awayî têkin nava ekonomiyê û îmalatê." Helbet muxatabê vê bangê ne esnafên biçûk, karker û bêkar in, lê yên ku bi kîloyan zêrên wan û deste bi deste dolarên wan hene, ew in. Fermo, bila ew li pêş bimeşin! lê, em dê bibînin ku piştî vê bangê ew dê bêtir zêran û diwîzan bikirin! Lewra niştimanê kapîtalîstan û patronên hebûna veguhestî û neveguhestî pere ye! Dirav li ku derê bin ew li wir in! Diruşma "welat, netew û Sekarya" tenê pûşiya ser çavên wan e!

Betalî, bi guhertina daneyên Saziya Îstatîstîka Tirkîyê (bi Tirkî TÜÎK) nayê çareserkirin.

TÜÎK, 303 hezar kesên ku hêviya xwe ji kardîtinê birîne mîna ku kar dîtibin daye nîşandan û derewa "bêkar 303 kes kêm bûne, tenê 4 milyon û 5 hezar kes mane... Rêjeya bêkaran 12. 9 ji % kêm bûye," eşkere kiriye. Lê belê ew rastiya ku kesên bêkar kuçe û qadan dadigrin, derewa TÜÎKê derdixe holê! Di gel ku TÜÎK rêjeya betaliyê 12.9 ji % dide nîşandan jî, DÎSK-AR bi gelemperî rêjeya bêkariyê wekî 28.8 ji %, herwiha hejmara kesên betal jî 10 milyon û 382 hezar daxuyand. Bêkarî bûye mijarek wisa ku kapîtalîzm û desthilatdariya AKPê di bin vê arîşeya mezintirîn a civakê de êdî tengijiye!

Desthilatdarî her çiqas dibêje "min qedexeya jikaravêtinê dirêj kir" jî, ev yek ne rast e û nayê sepandin. Karbidest bi alîkariya "KOD: 29" karkeran bihevre an yeko yeko ji xebatê dûr dixe. Di vê "kodê" de wiha tê gotin: "Ji xeynî xelasbûna kar, kutabûna xebitîna cihê kar, xelasbûna dema destnîşankirî ya di hevpeymanên xizmetê an kar de, rewşên bêrewişt û yên li derveyî prensîbên niyeta baş..."

Pirsgrêkên civakî her diçe girantir dibin, êdî ne dema axaftinê ye!

Bi milyonan kesên bêkar ji bo li jiyanê bimînin divê bixebitin, lê mixabin kar tune ye! Jixwe di şertên desthilatdariya AKPê de ku polîtîkayan bo alîgirên xwe diçespîne kardîtin pir zehmet e! Kesekî betal gava kar bibîne jî, bi qezenca xwe nikare nan û xurekek têr û ehîl bibe malê! Bi Biryarnameyên di Hukmê Qanûnan de (KHK) bi deh hezaran karker û kedkar ji xebatê hatine dûrxistin, ew di tu cihekî din de nikarin bixebitin û bi vî awayî bûne wekî mehkûmê mirinê! Bi sedsalan jinên kedkar ji bo ku li hember mêran bigihîjin mafên wekheviyê tekoşîn didin, lê niha êdî nikarin bibin hêza keda erzan an şûngir jî. Kesên ku zanko diqedînin, bi mûçeya herî kêm jî nikarin kar bibînin. Esnafên biçûk bêsîfteh êvaran dikanên xwe digrin...

Li Amed, Dîlok, Wan û Rihayê, ango li seranserê Kurdistanê ev tablo girantir e. Ji du kesan yek betal e, ji 10 kesan 7 jê deyndar in. Lewra rejîma mêtingehkar, çavkaniyên welêt ji dêvla ku di qada hilberîn û kardîtinê

de wekî veberhênan pêk bîne, bi mebesta ewlehiyê di çêkirina riyan û avakirina qereqol û zîndanên nuh de xerc dike! Ji bilî vê, karkerên demsalî tenê ji ber ku Kurd in li Trabzon, Yozgat, Sekaryayê û hwd... bajarên li rojava pêrgî êrîşên nijadperestan tên û ev yek her diçe zêde dibe.

Bi milyonan kesên bêkar, karker û xizan, nikarin pêdiviyên jiyanê bi dest bixin. Betaliya ku bûye penceşêra civakî, feqîrî û enflasyon her diçe pir dibin. Rêjeya kesên ku li malê xwarinê napijînin roj bi roj zêde dibe! Kesên bêkar, karker û xizanên li bajaran êdî nikarin nefesê bistînin! Rêjeya newekheviyê jî çiqas diçe bilind dibe, zengîn bêtir zengîn û xizan jî xizantir dibin! Li aliyekî hejmara feqîran li aliyê din hejmara kesên milyarder zêde dibin. Vê tabloyê dibe sebebê pirsgrêk û travmayên giran ên civakî û ev rewş bi bêkaran, karkeran û bêmalan peyva "êdî bes e, kêr gihîşt hestî" dide gotin.

Di nirxên exlaqî û çandî yên civakê de jî, her diçe rûxandin bi pêş dikeve!

Ji aliyekî ve kesên ku nikarin xureka têr û ehîl bidestxînin, bi peyva "em birçî ne birçî!" dinalin û ber bi xwekuştinê diçin... Li aliyê din kesên ku di dema girtinê de li ber derê bazarên taxê li benda fêkî û zêrzewatên xerabûyî ne, an jî kesên li cihên qirş û qalan li xwarinê digerin ku bi vê arîşeyê û fediyê dijîn... Hemwelatiyên ku "zeytê bi sitekanan, ava firengiya bi kevçiyan" dikirin... Kesên ku êvarê birçî radizên... Bêmalên ku li kuçeyan dimînin... Bavên ku karker in jî nikaribin xerc û mesrefên perwerdeya zarokên xwe dabîn bikin... Û karkerên ku bi diruşma "em bi vê mûçeyê nikarin debara malê bikin" dimeşin.. Hin karker xwe dikujin... Ew ne tenê ji aliyê aborî herwiha ji aliyê manewiyatê ve jî dirûxin. Niha erozyonek di nirxên rewiştî yên civakî de heye û rizandinek çandî bi arîşeyên civakî û aborî re tê jiyîn. Hejmara kesên ji civakê dûr dikevin pir dibe.

Devlet li cihê ku mûçeyek ehîl an karekî ku jiyaneka bi rûmet bisepîne û mafên civakî bo karkeran dabîn bike, bi navê "alîkariya civakî" xelkê "ne dikuje ne dihêle"! Bi afirîna çanda parsekiyê rûxandina darayî û manewî bi pêş dixe!

Desthilatdarî, dixwest ser vê tabloyê bi propagandaya Lîbya, "nîştimanê şîn", "mizgîniya xaza li Deryaya Reş", Şerê Qerebaxê û bi lêgerîna "serkeftina" li Herêma Kurdistanê û Rojavaya Xweser binixumîne. Lê belê xwesteka wan neçû serî. Dijraberî vê, siyaseta cengê ya ku disepandin, qeyrana aborî kûrtir kir, arîşeyên civakî girantir kir. Ango nikaribûn rojeva rasteqîne ya karker û xizanan biguherînin. Nikaribûn belavbûn û pişivîna girseya AKPê bisekinînin! Kîjan demê Erdogan derkeve kuçeyê, pêrgî feryadên "ez betal im, birçî me!" rû bi rû dibe. Lewra rojeva rasteqîne ya bêkaran, karkeran, feqîran, derfetên xebatê, rêjeya enflasyonê û barana zeman e!...

Kapîtalîzm nikare pirsgrêkan çareser bike û nikare barên civakê hilgire!

Di rapora Forma Davosê ya Aboriya Dinê de ku di sala 2021an de pêk hat wiha tê gotin: "Her roj 700 milyon mirov birçî radizên. Di sala 2020î de 100 milyon kes li girseya feqîrên belengaz zêde bûn û tê çaverêkirin ku ev hejmar di dawiya 2021ê de 150 milyonên din dê pirtir bibe. Di Dinê de 2 milyar mirov nikare xwe bigihîne çavkaniyên ehîl û ewle yên xurekê." Di sala 2020î de 152 milyon zarok hatine xebitandin, 73 milyonên vê girseyê di karê xeter de dişuxulîn. Cih û malên milyarek û 200 milyon kesan bo jiyanê ne guncaw in, 100 milyonên ji vê girseyê bêmal in! Ne hewce ye em qala sed milyar kesên betal bikin!

Hin xalên sereke ji "Rapora Xetereya Gerdûnî" ya ku di sala 2021ê de bi hevkariya Zurîh Sîgorta, Marsh Tirkiye û TÜSİADê (Komeleya Karsaz û Pîşekarên Tirkiyê) hatiye nivisîn ev in: "Newekhevî her diçe pirtir dibe... Xizanî zêde dibe... Pandemiyê rêjeya feqîriyê û newekheviyê bilind kir. Qeyrana bêkariyê û debarê roj bi roj kûrtir dibe.... Nehevsengî pir belav bû, Asta parçebûna civakî dê bilind bibe... Birêvebirina xebata ji dûr ve di hemî sektoran de belav bûye... Miradê ciwanan di ber wan de maye..." Vê lîsteya arîşeyan ji bo afirînerên esasî yên qeyrana aborî û rûxandina civakî mukurhatinek e, dibêjin "êdî em nikarin birêve bibin!"

Burjuvazî, qeyraneka aboriyê mîna ya sala 1929an ku bibû sedemê Cenga Duemîn a Dinê li pêş xwe dibîne û ditirse. Lewra îro jî "reqema mezinbûnê ya sermayeyê bi ser rêjeya 2 ji % nakeve, her wisa maye. Ji bo ku vê rewşê çareser bikin ji mêjve ye ew di civînên asta bilind de (mîna Davosê û hwd.) vê mijarê niqaş dikin. Tewereya van guftûgoyan bi rêjeya mezinbûnê ve girêdayî ye. Niqaşan pêk tînin û biryaran distînin, lê belê nikarin geşedana mezinbûne biafirînin!" Fermo, li qeyrana bêçare ya rêvebirinê binêrin! Wate ew e ku burjuvazî jî êdî ji pêşeroja kapîtalîzmê bêhêvî ye! Tirsa wan a ku sazûmana xwe bêqeza û bela bidomînin, her diçe zêde dibe.

Werin; dem dema geşedana tekoşîna bo azadîyê, xebatê û xurekê ye! Haydê em bi hevre têbikoşin!

*Burjuvazî û berdevkên wan ku bi xwe xetereyan diafirînin, dibêjin "ha xetere û ha xetereya gerdûnî!" Kevir bi serê we de bibare! Hindik ma sîstema we ya kedxwar birûxînin! Kî? Kesên ku her şev birçî radizên, ên ku xwe nagihînin xurekên ehîl û têr, mirovên betal û bêmal, ango yên belengaz û tazî! Burjuvazî dê sîleyeka ku misteheq e ji karker û xebatkaran bixwe.

*Berpirsê vê tabloyê kapîtalîzm û desthilatdariya siyasî ye. Li dijî vê yekê ji xeynî rêkxistinbûnê, pêşxistina tekoşîna bo nan, kar û azadiyê tu rê tune ye. Ya em dê di nava çerxên kapîtalîzmê de bipelçiqin, an jî em dê li dijî sazûmana kedxwar û mêtingehkar a ku birçîtiyê, xizaniyê û betaliyê diafirîne bi hevkarî têbikoşin û jiyaneka mirovane damezrînin.

*Bila kapîtalîst û nûnerên wan ên siyasî bizanibin ku, heke ji me re kar, xurek û azadî tune be, dê aramiya sazûmana kedxwar a kapîtalîzmê û ya kuçeyê jî

tune be! Raperîna karkeran, bêkaran û xizanan a li dijî kapîtalîzmê, bi qasî ku mafekî demokratîk e herwiha pêwîstiyeke jiyanê û sekna li ser piyan e jî. Di vê rewşê de, di hebûnê de tunebûnî û herwiha ji yên ku me layiqî birçîtiyê dibînin, ji sazûmana kapîtalîst ya ku bi peyva "xebat tiştekî pîroz e" milyon kesan bêkar dihêle re em bibêjin NA!

***Werin em bi hev re bêjin:**

"Xebat, xebat, xebat, 6 saet xebat, ji herkesî re kar!"

Em biqîrin û bang bikin: "Bila herkes 6 saetan bixebitin, kesek bila bêkar nemîne!"

Dem dema qêrîna vê diruşmê ye! Lewra bi derketina Koronayê re li ser sed milyonan betalên li Dinê, bi deh milyonan betalên nuh zêde bûn û ev yek her diçe mayînde dibe. Riya çareseriya arîşeya bêkariyê ev e ku; di pêvajoya hilberînê de di dewsa xebitîna karkeran de, xebitandina Mêjiyê Çêkirî ango robotan e. Bi vî awayî dema mesaîyê divê dakeve 6 saetan, dû re 4 û gav bi gav bikeve heta 2 saetan! Trenda dîrokî, li me ferz dike ku di hilberînê de astengiyên li pêşiya robotan werin rakirin. Di gel ku burjuvazî jî vê yekê dixwaze, lê nake. Lewra geşepêdana otomasyona tevayî ya li ser pişta robotan, ya dê wan mecbûr bike ku bêyî sed milyonan bêkar bixebitînin mûçeyan bidin, an jî bêyî daxistina yewmiyeyên karkeran saetên xebatê kem bikin. Burjuvazî ji ber berjewendiyên xweparêz, her du xalan jî bi cih nayne, nikare bîne. Ji bo ku ew bibin mezaxur, bêyî ku betalan bixebitînin ew nikarin mûçeyan bidin. Heke karibin bidin, jixwe dê pirsgrêkê çareser bikin! Lê vê carê wateya kapîtalîstiya wan namîne, lewra sazûmana kedxwar a kapîtalîst ku li ser bingeha qezencê ye dê bi dawî bibe. Li vir jî, rewşa kapîtalîzmê ya ku di nava dêrê û mizgeftê de asê dimîne tê dîtin. Belkî were gotin ku, di van şertan de kesekî bêkar qebûl dike ku rojê 10 saetan an 16 saetan bi mûçeya herî kêm bixebite! Lê belê, di van mercan de, ji bo hemî kesên bêkar derfetên xebatê bibînin, divê em angaşta "bila dema xebatê 6 saet be!" biparêzin.

*Di asta gerdûnî de, kuçe û kargeh dikevin nava liv û tevgerê. Helbet dê bilivin. Qeyrana ku kûr dibe, radîkalîzma çep û rast dê bi hêz bike. Komunîst, bi armanca alternatîfa sosyalîzmê divê bi lez û bez xwe ji pêvajoya nuh re amade bikin. An na xiringêle li ber derî ye! Çareserî, di pêşxistina mixalefeta şoreşger a rêkxistinkirî de ye...

Hayde, werin tekoşîna birêkxistinî!

Bimre sazûmana kedxur a kapîtalîst!

Adara 2021ê

Partiya Komunîst a Kurdistanê – KKP

Ücretler düşürülmeden herkes 6 saat çalışsın kimse işsiz kalmasın!

İŞ, EMEK, ÖZGÜRLÜK

İŞÇİLER, EMEKÇİ KADINLAR, İŞSİZLER, GENÇLER, KÜÇÜK ESNAF…
Ekonomi dikiş tutmuyor!

Türkiye'de yapısal ekonomik kriz zaten vardı, korona ile ağırlaştı, ağırlaşıyor! İktidar; ekonomide büyüyen cari açığın beslediği ekonomik krizde, öncelikle döviz kurlarının kontrolü için ya faizleri artırma ya da Merkez Bankası (MB) rezervlerini kullanma ikileminde ikincisini tercih etti. Yani 2020 yılında faizi düşük tutabilmek amacıyla döviz satarak kuru kontrol etmeyi denedi. Erdoğan'da "Döviz Rezervleri; kurdaki dalgalanmayı önlemek için kullanıldı" diyerek kabul etti ve "MB kasasındaki 128 milyar dolara ne oldu" sorusuna da yanıt verdi. Ama bu da çözüm olmayınca, MB faizleri %8.25'den önce %17'ye, kısa süre sonra %19'a yükselterek Türkiye'yi dünyada en yüksek faiz ödeyen 10 ülkeden biri haline getirdi. Sonuç; hem MB rezervleri eritildi hem de faizler arttırıldı. 2020 yılını eksi 41 milyar dolar rezervle kapatan MB'nin 2021 yılı başındaki eksi rezervinin "60 milyar doları" geçtiği söyleniyor.

Üretim yerin**e, faiz-sıcak para politikası; uyuşturucu bağımlısına morfin tedavisidir!**

Faizler yükseltilince anında yurtdışından 18 milyar dolar geldi ama ekonomik yatırım amacıyla değil yüksek faiz için! Erdoğan Milli Görüş ideolojik referansıyla "haram" gördüğü faizleri düşürdüğü an sıcak para geri kaçacak. Salt para politikalarıyla ekonomi düzeltilemez. Yüksek faiz ve sıcak para uygulaması, uyuşturucu bağımlısını morfinle geçici yatıştırmadan ibarettir, yaşanan da odur.

Ekonomiyi kurtarma adına tüketilen MB rezervleri ve yüksek faiz çözüm olmayınca sıra halkın kara gün için evde tuttuğu üç beş kuruşluk altın ve dövizine geldi! Erdoğan halka "milli servetimiz olan evlerindeki döviz ve altını çeşitli finans araçlarına yatırarak ekonomiye, imalata kazandırmalarını istiyorum" çağrısında bulundu. Bu çağrının muhatabı işsiz, işçi, küçük esnaf değil kilo kilo altını, kutu kutu dövizi olanlardır. Onlar önden buyursunlar! Ama onlar bu çağrı üzerine daha çok altın ve döviz alacaklar! Çünkü kapitalistlerin, menkul ve gayrimenkul patronlarının vatanı para! Para nerede onlar orada! "Vatan-Millet-Sakarya" sadece örtü!

İşsizlik; Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerle oynamasıyla aşılamıyor!

TÜİK iş bulmaktan ümidini kesip vazgeçen 303 bin kişiyi iş bulmuş gibi gösterip "işsizlik 303 bin azalarak 4 milyon 5 bin kişi oldu… İşsizlik oranı 12.9'a geriledi" yalanını üretti. Ama sokak ve meydanları dolduran işsizlerin gerçeği TÜİK'in yalanını çürütmekte! TÜİK işsizlik oranı %12,9 şeklinde göstermesine karşılık, DİSK-AR geniş tanımlı işsizliği %28,8, işsiz sayısını da 10 milyon 382 bin olarak açıkladı. İşsizlik; kapitalizmin ve AKP iktidarının altında bunaldığı en büyük sosyal sorun haline geldi!

İktidar, "işverene işçiyi işten çıkarma yasağını uzattım" dese de uygulanmıyor. İşveren adı Kod 29 olan; "Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller, iş veya hizmet sözleşmelerinde sürenin sona ermesi, iş yerinin faaliyetinin sona ermesi, işin sona ermesi halleri dışında" gibi nedenlerden birine dayanarak işçileri toplu veya tekil olarak işten çıkarıyor!

Sosyal sorunlar ağırlaşıyor, sözün bittiği yerdeyiz!

Milyonlarca işsiz hayatta kalabilmek için çalışmak zorunda ama iş yok! Ve AKP iktidarının her alanda uyguladığı yandaş politikasında iş bulmak da çok zor! İşsiz bir iş bulsa da aldığı ücretle evine aş-ekmek götüremiyor! Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile on binlerce işçi emekçi ihraç edilmiş ve bir başka işte çalışması yasaklanarak ölüme terkedilmiş! Yüzyıllardır her alanda erkeklerle eşit haklar için mücadele veren emekçi kadın artık ucuz ve yedek emek gücü bile olamıyor. Üniversite bitiren asgari ücrete bile iş bulamıyor. Küçük esnaf siftah yapamadan dükkânı kapatıyor…

Amed, Dilok, Wan, Riha'da yani Kürdistan'da tablo daha ağır. İki kişiden biri işsiz, 10 kişiden 7'si borçlu. Çünkü sömürgeci rejim; kaynakları üretim-istihdam yaratacak yatırım yerine güvenlik amaçlı yol-karakol-cezaevi yapımın da kullanmakta! Ayrıca sadece Kürt oldukları için mevsimlik işçilere Trabzon, Yozgat, Sakarya… gibi kentlerde ırkçı saldırılar artarak sürüyor.

Milyonlarca işsiz, işçi, yoksul yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Sosyal kanser işsizlik, yoksulluk ve enflasyon tırmanıyor. Evde aş pişiremeyenlerin oranı artıyor! İşsizler, işçiler, kent yoksulları nefes alamıyor! Eşitsizlik uçurumu derinleşiyor, zengin daha zenginleşirken fakir daha da fakirleşiyor! Bir uçta yoksulluk diğer uçta milyarder sayısı artıyor. Bu tablo ağır sosyal sorun ve travmalara yol açıyor. İşsize, işçiye, evsize "yeter bıçak kemiğe dayandı" dedirttiriyor.

Kültürel, ahlaki değerlerde de yıkım derinleşiyor!

Yeterli gıdaya erişemeyip "açız açççç" diyerek intihara sürüklenenler… Halk pazarları kapanışında artık ve çürük sebze, meyve toplama ya da çöplükte yiyecek

arama sorun ve utancını yaşayanlar… Bakkaldan “zeytinyağını bardakla, salçayı kaşıkla alanlar”... Yatağa aç girenler… Sokakta yatan evsizler… Çalışan ama çocuğunun eğitim masraflarını karşılayamayan işçi baba… Ve “bu ücretle geçinemiyoruz” diye yürüyen hatta intihar eden işçiler… Maddi olduğu kadar manevi olarak da büyük bir yıkım yaşıyorlar. Ekonomik, sosyal sorunlarla paralel kültürel yıkım ve toplumsal ahlaki değerlerde erozyon yaşanıyor! Toplumdan dışlanma genişliyor.

Devletin, işçi emekçilerin insanca ve onurluca yaşamasını sağlayacak iş, yeterli ücret ve sosyal haklarını karşılamak yerine sosyal yardım denilen ve “ne yaşatan ne öldüren” şeklindeki sadaka kültürü de maddi ve manevi yıkımı hızlandırıyor!

İktidar bu tabloyu; Libya, “Mavi Vatan”, Karadeniz “gaz müjdesi” Dağlık Karabağ ve Kürdistan Bölgesi ile Özerk Rojava’da “zafer” arayışları ile örtmek istedi ancak aradığını bulamadı. Tersine izlenen savaş siyaseti ekonomik krizi derinleştirdi, sosyal sorunları ağırlaştırdı. Yani işçinin, yoksulun gerçek gündemini değiştiremedi! AKP tabanındaki erimeyi, kopuşu durduramadı! Erdoğan ne zaman sokağa çıksa “işsizim, açım” feryatlarıyla karşılaşıyor. Çünkü işsizin, işçinin, yoksulun gerçek gündemi; işsizlik, enflasyon ve zam yağmurları!

Kapitalizm; sorunları çözemiyor, toplumun yükünü taşıyamıyor!

Dünya Ekonomik Formu Davos 2021 raporu; “Hergün 700 milyon insan aç yatağa gidiyor. 2020’de aşırı fakir gruba 100 milyon kişi eklendi. 2021 sonunda 150 milyona çıkacak. Dünyada 2 milyar insan güvenli-yeterli gıda kaynaklarına erişemiyor” diyor. 2020 yılında Dünyada 73 milyonu tehlikeli işte toplam 152 milyon çocuk işçi çalıştırılıyor. 100 milyonu evsiz, 1 milyar 200 milyonun barınması yetersiz! Ve yüz milyonlarca işsiz!

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) ile Marsh Türkiye ve Zurich Sigorta iş birliğiyle hazırlanan 2021 “Küresel risk raporundan başlıklar; “Eşitsizlik derinleşiyor… Yoksulluk artıyor… Pandemi yoksulluğu ve eşitsizliği derinleştirdi… “İşsizlik ve geçim krizi ağırlaşıyor”… “Eşitsizlik büyüdü, toplumsal bölünmeler artacak”… “Uzaktan çalışma yaygınlaştı”… Gençler hayal kırıklığı yaşıyor”! Bu sorunlar listesinin sırlanması, ekonomik kriz ve sosyal yıkımın esas yaratıcılarının yönetemediklerinin itirafıdır.

Burjuvazi, İkinci Dünya Savaşı’na yol açan 1929 Ekonomik Bunalımı benzeri bir bunalımın geldiğini görüyor ve korkuyor. Çünkü bugün de “sermayenin büyüme rakamı %2 seviyesine çakılmış durumda ve bu durumu çözmek adına uzun yıllardır Davos ve benzeri zirvelerde tartışmaların ekseni bu büyüme oranıyla bağlantılı. Tartışıyorlar, kararlar alıyorlar ancak büyümeyi yaratmıyorlar”! Buyurun yönetememe krizi! Demek burjuvazi bile artık kapitalizmin geleceğinden umutsuz! Sistemi kazasız belasız sürdüremeyeceği korkusu büyüyor.

Haydi; hep birlikte aş-iş-özgürlük için mücadeleyi yükseltme zamanı!

*Riski yaratan burjuvazi ve sözcüleri, “Küresel risk de risk” diyor. Alın başınıza çalın! Zaten sömürü sisteminizi başınıza çalacaklar! Kim? Akşam yatağa aç girenler, güvenli-yeterli gıdaya ulaşamayanlar, işsizler, evsizler yani baldırı çıplaklar! Burjuvazi işçi emekçilerden hak ettikleri tokadı yiyecek.

*Bu tablonun sorumlusu kapitalizm ve siyasi iktidarlarıdır. Buna karşı örgütlenmek, birlikte iş-ekmek-özgürlük mücadelesini geliştirmekten başka çıkar yol yoktur. Ya hep birlikte işsizliği, yoksulluğu, açlığı yaratan sömürgeci sömürü düzenine karşı mücadele edip insanca bir yaşam kuracağız ya da kapitalizmin çarkları arasında ezileceğiz.

*Kapitalistler, siyasal temsilcileri bilsinler ki; iş-aş-özgürlük yoksa kapitalist sömürü düzeninin ve sokağın da huzuru olmayacak! İşsizlerin, işçilerin, yoksulların kapitalizme karşı isyanı; demokratik bir hak olduğu kadar artık yaşayıp ayakta kalabilmenin de bir gereği haline geldi. O halde; zenginlik içinde yoksulluğu, açlığı bizlere reva gören, çalışma “kutsal” deyip milyonları işsiz bırakan kapitalist sömürü düzenine HAYIR diyelim!

*Haydi, hep birlikte;

“İş iş iş! 6 saatlik iş! Herkese iş!” diye haykıralım.

“Herkes 6 saat çalışsın kimse işsiz kalmasın!” diyelim.

Bu şiarı haykırma zamanıdır! Çünkü dünyada var olan yüz milyonlarca işsize Korona ile on milyonlarca yeni işsiz eklendi ve giderek kalıcılaşıyor. İşsizliği çözmenin yolu ise üretimde işçi yerine Yapay Zekâ yani Robotları çalıştırarak iş günü saatlerini 6 giderek 4 hatta 2 saate düşürmek! Tarihsel trend robotların üretimde yer almalarının önündeki engellerin kaldırılmasını dayatıyor. Burjuvazi de bunu istemesine rağmen yapamıyor. Çünkü Robotlara dayalı tam otomasyonu geliştirmek ya yüz milyonlarca yeni işsizi çalıştırmadan ücret vermeyi göze alacak ya da işçi ücretlerini düşürmeden iş saatlerini düşürecek. Bencil sınıf çıkarlarından dolayı ikisini de yapmaz, yapmıyor. Tüketici olabilmeleri için işsizi çalıştırmadan ücret ödeyemez. Ödeyebilse sorunu çözecektir(!) Ama o zaman da kapitalist olmanın mantığı biter çünkü kâra dayalı kapitalist sömürü düzeni sona erer. Kapitalizmin iki arada bir derede sıkışma halini burada da görüyoruz. Denilecek ki işsizlik ortamında işsiz, günde 10 hatta 16 saat asgari ücretle çalışmaya razı! Ama tam da işsiz herkesin iş bulması için 6 saatlik iş gününü savunmalıyız!

*Küresel düzeyde sokaklar, işyerleri hareketleniyor, hareketlenecek, ağırlaşan kriz sol ve sağ radikalizmi güçlendirecek. Komünistler, sosyalist alternatifle hızla yeni sürece hazırlık yapmalı yoksa KAOS KAPIDA! Çözüm; örgütlü devrimci muhalefeti geliştirmekte…

Haydi, örgütlü mücadeleye!

Kahrolsun kapitalist sömürü düzeni!

Mart 2021

KÜRDİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ – KKP

Çapa çaran a Kurdî-kurmancî-1

derket

Çapa çaran a Kurdî-kurmancî -1ê, ji alîyê Akademîya Întegrasyon û Koçberîyê (AIM-BILDUNG-Essen), li Almanyayê derket. Kurdî kurmancî 1, yekemîn pirtûka zimanê kurdî ye, ku bi metodên hînkirinê li gorî standardên navneteweyî, bi tevê CDya guhdarîkirinê hatîye çapkirin. Çapa yekê di sala 2005, (Weşanên Dilop) çapa duyan 2006, (Weşanên Dilop) çapa sêyan 2015an da bi desteka Dibistana Bilind Alice Salomon Hochschuleyê ASH, li Berlînê çap bibû.

Nivîskarê pirtûkê Evdila Dirêjî çapa çaran a Kurdî-kurmancî -1ê, di sala 2020an da ji nû ve sererast kir. Pirtûk rengîn û 304 rûpel e. Ew ji deh dersên xwendin û ji deh dersên hîndarîyê pêk tê û li gorî astên A-I û A-II yên destpêkê hatîye amadekirin. Ferhenga wê ya kurdî-almanî, almanî-kurdî jî heye, cuda ji pirtûkê. Pirtûk ji bilî dibistan û kursên zimên, gelek guncaw e ji bo hînbûna xwebixwe jî.

Bi heman şêweyê kurdî-kurmancî -2 jî, ji alîyê Evdila Dirêjî va di sala 2011an da li Almanyayê bi desteka ASHyê hatîye çapkirin. Ev pirtûk jî ji bo astên pêşketîyê: B-I. û B-II.an hatîye amadekirin. Pirtûk bi tevê 2 CDyên guhdarîkirinê ji deh dersên xwendin û hîndarîyê pêk tê, rengîn û 312 rûpel e.

navnîşana xwestinê:

ewdildur@outlook.com

Kurdî-kurmancî-1 çapa çaran-2020

ewdildur@outlook.com

Kurdî-kurmancî-2 çapa yekê-2011

Bilim insanları insanoğlunun tarihi serüvenini, önce ikiye ayırırlar: Tarih öncesi toplumlar (bunlara üretim öncesi topluluklar ya da doğal (ilkel) topluluklar); tarih sonrası topluluklar (bunlara da üretim sürecindeki topluluklar ya da uygar topluluklar) denir. Ayrıca doğal toplulukları paleolitik, neolitik şeklinde ayırmak da mümkün.

Doğal toplum döneminin temel özelliklerinden biri, tüm yönleriyle kendi kendine yeten bir toplumsallık gerçekliğinin açığa çıkmış olmasıdır. Bu durumun en önemli özelliği veya çarpıcı yönü insanlığın devlet gibi organizaasyon veya kurumlara ihtiyaç duymadan yaşanabileceğini göstermesidir. Mülkiyet fikrinin bilinmediği, devlet ve iktidar sahibi olmayı hedeflemediği, cinsiyet ayrımının, sömürünün olmadığı, eşit, özgür ve demokratik topluluklardan oluşmaktadır. Doğal toplumun dünyasında tüm toplumsal yabancılaşma, parçalanma, sınıflaşma ve ikilemlere kaynaklık eden hiyerarşi, iktidar ve devlet yoktura. Dolayısıyla doğal toplum hiyerarşisiz, sınıfsız ve bölünmemiş bir toplumdur. İnsan-doğa, insan-insan, kadın-erkek, genç-yaşlı, birey-toplum gibi karşıt ikilemler yoktur. Her şey rızalık temeline dayalı olup, gönüllülük esaslarına göre yapılır. İşten kaytarma, sorumluluktan kaçınma toplumun yabancı olduğu kavramlardır, herkes sorumlu, herkes gönüllüdür.

Doğal toplumun varlık gerekçesi, "ortaklık" üzerinden gelişmiştir. Ortak yaşam, ortak üretim, ortak paylaşım; danışılarak ortak fikir üretmek, düşünmek ve fikirleri ortaklaştırarak pratiğe geçirmek; ortak değiş tokuş yapmak tüm yönleriyle bir bütün olarak komünal yaşamı yaratabilecek denli bir niteliğe sahiptir.

Tüm satış siteleri ve kitapçılardan temin edebilirsiniz...

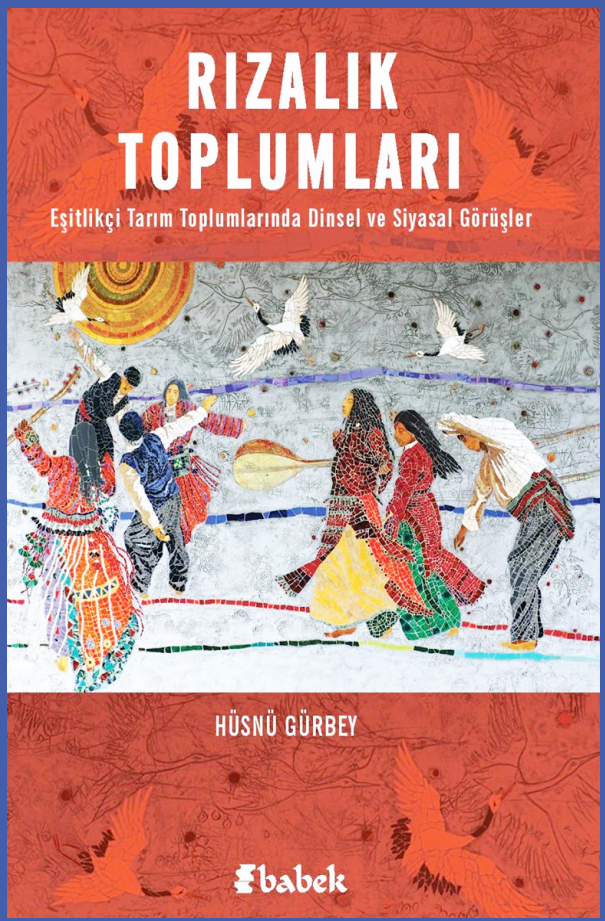

SOSYALİST MEZOPOTAMYA

KKP'nin, örgütlenme ve kurumsallaşmada ayağa kalkıp yol alması ancak devrimci radikal yeniden yapılanmayla mümkün olabileceği açık. Yani KKP tökezlediği yerden ayağa kalkmalı ya da kaldırmalıyız. Bu perspektifle, Örgütlenme ve kurumsallaşmayı bir kez daha yaşadıklarımız ışığında tartışarak "ya başaracağız ya başaracağız" hedefine uygun radikal yönelimler belirlenmeli. Dezavantajlara karşı avantajlarımız da var. Bazı MYK üyeleri ile başka kadroların Diyarbakır'da konumlanmış olması gibi. Bu hedefte can alıcı olan; belirlenmiş örgütsel karar ve hedeflerle yollara düşecek, ülkede ve yurtdışında mekânsal olarak sabit değil hareketli, dinamik bir ÖB'nin yaratılması ilk radikal adım olacak. Ve elbette eğer KKP'nin bugün aşması gereken esas sorun, örgütlenme ve kurumsallaşma olduğunu tespit ediyorsak; o zaman kadro, maliye ve araç-gereciyle parti imkanları ağırlıkla örgütsel çalışmaya ayrılmalıdır. Özetle yeniden yapılanma-toparlanma ve ayağa kalkmanın ilk somut kalkış noktamızın ağırlık merkezi olarak; ÖB öncülüğünde Kürdistan-Türkiye ve yurtdışında örgütsel çalışma ve toparlanmanın yakın-orta-uzun vadeli plan ve hedefleri tartışmaya açılmalı ve 10. kongreye kadar tartışılarak karara bağlanmalı.